[DSP - groep]

Onderzoek – Advies – Management

Evaluatie verwijsindex risicojongeren

Onderzoek naar het gebruik, het nut en de noodzaak van de verwijsindex risicojongeren: de VIR

Manja Abraham
Bram van Dijk

RAPPORT

Evaluatie verwijsindex risicojongeren

Onderzoek naar het gebruik, het nut en de noodzaak van de verwijsindex risicojongeren: de VIR

Manja Abraham
Bram van Dijk

Met medewerking van Marga van Aalst, Niek Franssen, Sander Scherders

Amsterdam, 17 februari 2015

Inhoud

Bijlagen

Managementsamenvatting

Inleiding en aanleiding evaluatie

Met het wijzigen van het Uitvoeringsbesluit van de Wet op jeugdzorg per 13 juli 2010 is de landelijke verwijsindex voor risicojongeren (VIR) ingevoerd.[1] De VIR is een digitaal systeem dat risicomeldingen over jongeren tot 23 jaar bij elkaar brengt. Meldingsbevoegde professionals[2] kunnen een jongere melden aan de verwijsindex indien zij een 'redelijk vermoeden' hebben dat 'de noodzakelijke condities voor een gezonde en veilige ontwikkeling van de jongere daadwerkelijk worden bedreigd.' Het gaat dus om een risicomelding van een professional over een jongere. Wanneer over dezelfde jongere twee of meerdere keren in het systeem een melding is gedaan, is er sprake van een match. Bij een match wordt er vervolgens een signaal gezonden naar alle meldingsbevoegden die de betrokken jongere hebben gemeld: een e-mail over de betrokkenheid van dezelfde gemelde jongere. Zij kunnen dan contact met elkaar opnemen en onderling inhoudelijke informatie uitwisselen.

Het doel van de verwijsindex is dat de jongere de zorg, hulp of bijsturing krijgt die hij nodig heeft om zich te ontwikkelen tot een volwassene, en wel op een zo vroeg mogelijk moment zodat kan worden voorkomen dat kleine problemen grote problemen worden (Memorie van toelichting VIR, wijziging Wet op jeugdzorg). Het gaat dus nadrukkelijk om preventie: voorkómen dat het met een jongere niet goed gaat, of als dat toch gebeurt, voorkómen dat het verder de verkeerde kant op gaat. Hiermee is ook aangegeven dat het succes van de verwijsindex afhankelijk is van de inzet van de professionals. Als zij niet melden, zal de verwijsindex niet werken. Dit is ook het geval indien zij geen vervolg geven aan een match in de verwijsindex.

De landelijke verwijsindex kan niet los worden gezien van de lokale en regionale verwijsindexen. Hoewel er slechts één wettelijk voorgeschreven landelijke verwijsindex is, zijn er in de praktijk tientallen lokale en regionale verwijsindexen, welke het voorportaal vormen voor de landelijke verwijsindex. Deze lokale en regionale verwijsindexen zijn op hun beurt verbonden aan 65 afzonderlijke convenantgebieden[3]. Meldingen in de convenantgebieden worden gedaan in de lokale systemen en doorgezet naar de landelijke verwijsindex (uitzondering daarop vormen de meldingen van de Raad voor de Kinderbescherming die direct worden gekoppeld aan de landelijke verwijsindex). In deze evaluatie wordt gesproken over het geheel van systemen van verwijsindexen die samen één systeem vormen. Waar mogelijk en nodig maken we een onderscheid tussen de lokale (lokale of regionale) systemen en de landelijke verwijsindex: de paraplu die alles verbindt.

Noot 1 Staatsblad 2010 302. Besluit van 13 juli 2010 tot wijziging van het Uitvoeringsbesluit Wet op jeugdzorg in verband met de invoering van de verwijsindex risicojongeren.
Noot 2 Niet iedere hulpverlener kan een melding doen in de verwijsindex. De professional dient daartoe geautoriseerd te zijn. De instanties die aan de verwijsindex mogen melden zijn vastgelegd in het Uitvoeringsbesluit Wet op jeugdzorg. Het betreft onder meer organisaties als het maatschappelijk werk, scholen, AMK, politie en justitie.
Noot 3 In totaal zijn 65 convenantgebieden bestaande uit gemeenten of clusters van gemeenten aangesloten op de VIR, en daarnaast één "convenantgebied" bestaande uit de Raad voor de Kinderbescherming.

Evaluatie

Op grond van artikel II van de Wijzigingswet dient de Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport binnen vier jaar na inwerkingtreding van de wet over de doeltreffendheid en de effecten van de verwijsindex aan de Staten-Generaal te rapporteren. Deze evaluatie is door Minister Teeven van Veiligheid en Justitie in 2014 aan de Eerste Kamer toegezegd (Kamerstukken 31.855 en T01163). Daarnaast zijn in de Kamer in 2014 vragen gesteld over de participatie van scholen in de VIR (Kamerstuk 31.885) en het privacy-aspect bij het generiek om toestemming vragen voor melding in de VIR aan cliënten (TK 31.839 nr. 396). De Tweede Kamer wenst inzicht in deze onderwerpen. Het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, directie Jeugd, heeft DSP-groep opdracht gegeven tot het uitvoeren van een evaluatie van de verwijsindex.

Het doel van het onderzoek – de wettelijk verplichte evaluatie en de beantwoording van de vorengenoemde Kamervragen – is vertaald in de volgende probleemstelling:

Draagt de verwijsindex risicojongeren aantoonbaar bij aan de vroegtijdige signalering van mogelijke problemen met een jongere zodat preventief ingrijpen mogelijk is dan wel deze problemen zo snel mogelijk in de kiem gesmoord kunnen worden?

Om de probleemstelling te beantwoorden zijn onderzoeksvragen geformuleerd. Deze zijn onder te brengen bij de volgende thema's:

Thema 1 Gebruik en organisatie van de verwijsindex
Thema 2 Privacywetgeving
Thema 3 Doeltreffendheid
Thema 4 Effect en meerwaarde
Thema 5 Toekomst.

Om de onderzoeksvragen te beantwoorden zijn gegevens van de landelijke verwijsindex geanalyseerd, zijn privacy juristen geïnterviewd, is een beperkt dossieronderzoek uitgevoerd en is een enquête uitgezet onder meldingsbevoegden. Daarnaast hebben in acht geselecteerde convenantgebieden gesprekken met sleutelpersonen plaatsgevonden en is aan de hand van casusonderzoek onderzocht hoe matches zijn opgevolgd.

Bevindingen

Thema 1 Gebruik en organisatie

Gebruik

Het gebruik van de verwijsindex is de laatste jaren gestaag gegroeid. Het aantal meldingen is toegenomen van 55.477 in de eerste helft van 2010 naar 117.720 in de eerste helft van 2014. En het aantal organisaties van waaruit meldingen zijn gedaan is toegenomen van 421 in de eerste helft van 2010 naar 1.727 in de eerste helft van 2014. Ook het aantal aangesloten meldingsbevoegden is toegenomen en wel van 33.000 in 2012 (2010 onbekend) naar 37.000 in de eerste helft van 2014.

Omdat meldingsbevoegden niet rechtstreeks werken met de landelijke verwijsindex kan het gebruiksgemak van de landelijke VIR niet worden losgezien van het gebruiksgemak van de lokale verwijsindex. De lokale verwijsindex fungeert immers als voorportaal van de landelijke verwijsindex. Het gebruiksgemak van de lokale verwijsindex wordt door de meldingsbevoegden als voldoende (gemiddeld een 6,3) beoordeeld. ICT-problemen met de VIR komen niet vaak voor volgens de geïnterviewde sleutelpersonen. Het is 67% van de geënquêteerde meldingsbevoegden duidelijk hoe een melding in te voeren.

Een knelpunt is dat systemen van bepaalde organisaties slecht aansluiten op de verwijsindex waardoor er bijvoorbeeld 'anonieme' matches komen waarbij moeilijk te herleiden is van wie de melding van de andere partij afkomstig is, of waardoor de jongere niet kan worden nagezocht omdat er bijvoorbeeld in de organisatie niet wordt gewerkt met burgerservicenummers maar met ketenregistratienummers of omgekeerd.

Organisatie

Er bestaan grote verschillen tussen de convenantgebieden met betrekking tot de organisatie van het gebruik van de verwijsindex. Verschillen hebben betrekking op de rol van de regievoerder (convenanthouder), de gemeente, de aanbieder, de deelnemende organisaties uit het voorveld/ de eerstelijnszorg en de deelnemende organisaties uit de tweedelijnszorg. Ook de mate waarin trainingen en ondersteuning worden geboden aan professionals verschilt. De inbedding in het werkproces en de motivatie van de professional varieert per gebied maar zeker ook per organisatie en per persoon.

De verschillen in de organisatie rondom de verwijsindex in de convenantgebieden leiden onder meer tot verschillen in de tijd die gestoken wordt in het creëren en onderhouden van draagvlak voor de VIR en in het aansluiten van nieuwe organisaties en professionals. Deze verschillen zijn van invloed op de meerwaarde die het gebruik van de VIR heeft.

Deelname scholen

De deelname van scholen aan de verwijsindex is toegenomen: het aantal scholen van waaruit meldingen zijn gedaan is toegenomen van 86 in de eerste helft van 2010 naar 896 in de eerste helft van 2014. Het aantal meldingen afkomstig van scholen is toegenomen van 420 in de eerste helft van 2010 naar 5.438 in de eerste helft van 2014. Dit laatste is goed voor 5% van het totaal van de meldingen in de eerste helft van 2014.

Door de meeste convenanthouders wordt veel energie gestoken in het betrekken van scholen (bijvoorbeeld campagnes, schoolbezoeken, voorlichting). Van de meldingsbevoegden van scholen heeft 66% wel eens een melding gedaan. De geënquêteerden van scholen beoordelen het gebruiksgemak met een 6,1 en weten voor 75% hoe een melding in te voeren. Hoewel er mogelijkheden zijn voor verbeteringen blijken scholen redelijk gebruik te maken van de verwijsindex, zo blijkt uit een vergelijking met antwoorden van meldingsbevoegden van andere eerstelijnsorganisaties en tweedelijnsorganisaties (respectievelijk 71% en 46% deed ooit melding; cijfer: 6,9 en 66, 75% en 52% weet hoe een melding in te voeren).

.

Thema 2 Privacywetgeving

Generiek informeren/om toestemming vragen

Nagegaan is in hoeverre het gebruik van de verwijsindex met betrekking tot het generiek om toestemming vragen voor het doen van een melding conform de privacywetgeving is. Allereerst dient te worden opgemerkt dat er (o.a. bij de gebruikers van de verwijsindex) verwarring bestaat over de privacyregelgeving omtrent het informeren van jongeren/ouders en het vragen om toestemming. Er is *geen* wettelijke verplichting om toestemming te vragen voor het doen van een melding; er is *wel* een wettelijke verplichting om de jongere en/of ouder (wettelijk vertegenwoordiger) te informeren over het doen van een melding en wel uiterlijk op het moment van de eerste match en dit zoals bedoeld in de wet bescherming persoonsgegevens. In uitzonderingssituaties waarin niet melden leidt tot een 'conflict van plichten' van de professional, geeft de wet de mogelijkheid om een melding te doen zonder de jongere en/of ouder daarover te informeren. Als professionals na een match in de verwijsindex informatie over een jongere willen gaan delen, is in de wetgeving over de VIR bepaald dat bestaande regelgeving leidend is. De normale regimes die in de beroepsgroepen gelden zijn daarmee van toepassing.

Voorbeelden van het generiek informeren en/of het generiek om toestemming vragen zijn intakeformulieren op school waarop staat vermeld dat wordt gewerkt met de verwijsindex, wat betekent dat er mogelijk een melding kan worden gedaan en informatie wordt uitgewisseld. Of een aanmelding bij een Bureau Jeugdzorg waar in een folder wordt vermeld dat jongeren (in alle gevallen) worden gemeld en dat mogelijk informatie wordt uitgewisseld. Dit alleen is niet specifiek genoeg zoals bedoeld in de privacywetgeving: alleen een algemene zin over een mogelijke melding en mogelijke informatie-uitwisseling op een mogelijk moment is onvoldoende rechtsgeldig en niet in de geest van de wet.

De meldingsbevoegden geven in 30% van de gevallen aan vooraf te informeren en toestemming te vragen voor het doen van een melding (ondanks dat dit laatste wettelijk gezien niet hoeft), 14% informeert ouders na het doen van een melding en wijst deze op de mogelijkheid dat informatie-uitwisseling gaat plaatsvinden, 12% informeert niet omdat ouders al generiek geïnformeerd zijn (via de standaard voorwaarden of een folder bij intake of startgesprek) en 8% informeert niet omdat de veiligheid of het welzijn van het kind in gevaar is. Om informatie uit te wisselen – hiervoor verschillen de regels per beroepsgroep – vraagt 32% vooraf toestemming, 22% heeft de ouders gewezen op het gebruik van de verwijsindex en dat dit kan betekenen dat informatie wordt uitgewisseld, 14% vraagt geen toestemming omdat ouders dit bij intake al hebben gegeven (impliciet), 8% vraagt geen toestemming vanwege de veiligheid van het kind. Voor 26% vormt het feit dat ouders moeten worden geïnformeerd over het doen van een melding, een belemmering om daadwerkelijk te melden (redenen zijn o.a. handelingsverlegenheid, angst de vertrouwensband te schaden).

Automatisch melden

Nagegaan is in hoeverre automatisch melden conform de privacywetgeving is. Bij de totstandkoming van de Wet op de jeugdzorg is de proportionaliteit en subsidiariteit[4] van de verwijsindex (inclusief de nieuwe gezinsfunctionaliteit) getoetst aan de hand van een Privacy Impact Assessment. Het gebruik van de verwijsindex is conform proportionaliteit en subsidiariteit zoals bedoeld in de privacywetgeving mits er door de professional een adequate persoonlijke afweging is gemaakt van de risicofactoren en protectieve factoren bij het doen van een melding. Deze afweging wordt niet gemaakt bij automatisch melden zonder de mogelijkheid van opting-out[5] waarbij jongeren die in een registratiesysteem van de instelling belanden automatisch worden gemeld in de VIR. Het op deze wijze automatisch melden is daarmee niet in de geest van de wet.

Thema 3 Doeltreffendheid

Doeltreffendheid heeft betrekking op de mate waarin de verwijsindex leidt tot meldingen en matches en de opvolging van die matches.

Meldingen

Het aantal meldingen in de verwijsindex is gestaag toegenomen van 55.477 in eerste helft van 2010 naar 117.720 in eerste helft van 2014. Het aantal gemelde jongeren is echter afgenomen van 47.522 in eerste helft van 2010 naar 34.009 in eerste helft van 2014. Meldingen zijn – in de periode van 2010 tot halverwege 2014 – afkomstig van professionals uit 3.516 verschillende meldende instanties. In het eerste half jaar van 2014 is dit aantal 1.727. Conform het wettelijke kader waarin de meldingsbevoegde instanties zijn benoemd, zijn dit zeer uiteenlopende instanties.

Er zijn grote verschillen in aantallen meldingen tussen (o.a.) organisaties onderling en convenantgebieden onderling.

- In de eerste helft van 2014 nemen Bureau Jeugdzorg, leerplicht, jeugdwelzijnsinstellingen en de Raad voor de Kinderbescherming bij elkaar maar liefst 65% van alle meldingen voor hun rekening. BJZ is goed voor een kwart van alle meldingen.
- Opvallend is dat Stadsregio Rotterdam, een van de eerste gebieden die werkten met een verwijsindex, meer dan een kwart van alle meldingen (eerste helft van 2014) voor haar rekening neemt. Dit is aanzienlijk meer dan de andere convenantgebieden.
- Er zijn 22 convenantgebieden waar niet of nauwelijks meldingen worden gedaan. Dit zijn bijna uitsluitend gebieden die zijn aangesloten bij VIS2 en waar een afwijkende werkwijze wordt gehanteerd: binnen deze gemeenten wordt binnen lokale overlegstructuren bekeken of iemand wordt gemeld bij in de verwijsindex. Wanneer een melding nodig wordt geacht, wordt door de procesmanager van de gemeente melding gedaan. We constateren dat de werkwijze in deze gemeenten in strijd is met de Wet op jeugdzorg waarin is bepaald dat gemeenten het melden in de VIR dienen te bevorderen.

Noot 4 De inbreuk moet in verhouding staan tot het te bereiken doel (proportionaliteit) en dit doel moet niet op een andere, minder ingrijpende, manier kunnen worden bereikt (subsidiariteit).
Noot 5 Mogelijkheid voor opting-out: optie waarbij de melder kan aangeven een jongere niet te melden.in tegenstelling tot opting-in: waarbij de melder kan aangeven een jongeren juist wel te melden.

Professionals doen een melding omdat zij willen weten of er andere professionals/ meer organisaties zijn die de zorgen delen, en omdat zij willen samenwerken met professionals die bezorgd zijn over hetzelfde kind (61% respectievelijk 57% van diegenen die een melding deden geeft dit aan als reden om een melding te doen). De belangrijkste reden voor professionals om af te zien van een melding is dat zij ouders en/of de jeugdige moeten informeren over de melding (volgens 26% van alle meldingsbevoegden; o.a. vanwege handelingsverlegenheid van de professional en angst de vertrouwensband te schaden). Daarnaast geeft 40% aan in de meeste gevallen niet goed te weten wanneer een melding te doen (maar noemt dit niet als reden om niet te melden). De bereidheid tot melden wordt onder meer negatief beïnvloed doordat professionals schroom hebben jongeren/ouders te informeren of de meerwaarde van de verwijsindex niet inzien of niet goed weten wanneer een melding te doen.

Matches

Bij twee (of meer) meldingen over eenzelfde jongere is er sprake van een match en krijgen de melders een signaal (bijvoorbeeld per e-mail of in hun registratiesysteem) over de betrokkenheid van eenzelfde jeugdige. In de eerste helft van 2014 zijn er in totaal 148.801 matchsignalen afgegeven. De signalen hebben betrekking op 13.534 unieke jongeren. Sinds 2010 is het aantal gematchte jongeren redelijk constant gebleven. Het aantal matchsignalen is echter flink toegenomen.

Het merendeel van de matches is convenant-overstijgend. In de eerste helft van 2014 is voor 7.239 jongeren de match convenant-overstijgend en voor 6.295 jongeren binnen eigen convenantgebied (respectievelijk 53% en 47% van het totaal aantal gematchte jongeren). Op grond hiervan kan worden geconstateerd dat de landelijke verwijsindex er voor zorgt dat een flink aantal convenant-overstijgende matches plaatsvindt. Het aantal convenant-overstijgende matches schommelt en is na een piek in 2014 weer terug op het niveau van 2010. Het aantal matches binnen het eigen convenantgebied neemt toe. Bij het grootste deel van de convenant-overstijgende matches (77%) is de Raad voor de Kinderbescherming betrokken.

In totaal 60% van de meldingsbevoegden geeft aan wel eens te maken te hebben gehad met een match. Ongeveer 20% van de meldingsbevoegden krijgt wel eens te maken met een convenant-overstijgende match. Die meldingsbevoegden kennen een relatief hoger cijfer toe aan de meerwaarde voor de landelijke verwijsindex dan de andere meldingsbevoegden (7,4 i.p.v. 6,5).

Opvolging matches

Op de vraag in welke mate de matches worden opgevolgd is geen eenduidig antwoord te geven. Van de meldingsbevoegden die een match ontvingen gaf 72% aan dat de match heeft geleid tot informatie-uitwisseling. Dat betekent dat van de meldingsbevoegden 23% wel eens te maken had met een match die leidde tot het uitwisselen van informatie. Uit het casusonderzoek blijkt een minder positief beeld ten aanzien van de mate waarin matches werden opgevolgd. Van de 134 onderzochte matches bleek in één derde van de gevallen contact te zijn gezocht naar aanleiding van een match. De belangrijkste reden om geen contact te zoeken is dat de andere partijen al bekend zijn en er al samenwerking is. In veel van deze matches is Bureau Jeugdzorg een van de betrokken melders.

Thema 4 Effect en meerwaarde

Effect

Om het effect in beeld te brengen, is nagegaan tot welke resultaten de opvolging van een match leidt. In ongeveer een kwart van de matches is volgens meldingsbevoegden sprake van een contact met een professional waar de andere professional tot dan toe nog geen contact mee had (over deze jongere). Hier is dus sprake van de met de VIR beoogde vroegsignalering. Voorts blijken deze matches ook tot verschillende andere positieve resultaten te leiden, zoals tot meer informatie over een jongere (in bijna 60% van de matches), samenwerking in een vroeger stadium (in ruim 40% van de matches) en opschaling van de hulpverlening (25% van de matches).
Uit het casusonderzoek blijkt dat ongeveer 1 op de 10 matches leidt tot een actie die gericht is op vermindering van de problematiek van de jongere. Bij het merendeel van die matches waren zowel een eerstelijnsinstelling als een grotere tweedelijnsinstelling betrokken. Hier is dus sprake van de met de VIR beoogde hulpafstemming.

Meerwaarde

Geconstateerd wordt dat de meningen over de meerwaarde van de verwijsindex niet eenduidig zijn. Meldingsbevoegden beoordelen de meerwaarde van de aansluiting bij de landelijke verwijsindex met een 6,5. Dit is een verbetering ten opzichte van de tussenevaluatie, toen de aansluiting bij de landelijke VIR met een 6,0 werd gewaardeerd. Overigens merkt in de praktijk 63% van de geënquêteerde meldingsbevoegden naar eigen zeggen niets van de landelijke aansluiting. De meerwaarde van de aansluiting op de landelijke verwijsindex is volgens de sleutelpersonen in de acht convenantgebieden gelegen in bovenregionale matches die informatie geven over zorgmijders en multiprobleemgezinnen (die regelmatig verhuizen) en voor jongeren die over de regiogrens naar school gaan.
Knelpunten die de meerwaarde van de verwijsindex beperken zijn dat veel matches niet of nauwelijks relevante informatie opleveren omdat de gezinnen al in beeld zijn en omdat de partijen die melden geen rol hebben in vroegsignalering maar een rol hebben in casusregie of het bieden van hulp en zorg. Dit geldt met name als het om jongeren gaat die al bij BJZ of andere grote tweedelijnsinstellingen bekend zijn.

De mate waarin de verwijsindex meerwaarde heeft, wordt beïnvloed door de wijze waarop het werken met de verwijsindex is georganiseerd. Zo zien we bijvoorbeeld in Zwolle, waar de convenanthouder aangeeft onvoldoende tijd te hebben om aan zijn VIR-taken te besteden, dat de meerwaarde in het gebruik van de verwijsindex ook beperkt is. Professionals uit het voorveld zijn onvoldoende betrokken en/of aangesloten bij de lokale verwijsindex en daardoor is het aantal matches dat leidt tot vroegsignalering gering. Dit in tegenstelling tot Kampen, een kleinere en relatief overzichtelijke gemeente waar het voorveld veel sterker betrokken is en er meer matches zijn die leiden tot vroegsignalering en vervolgens een passende interventie.

Een zelfde soort vergelijking kan worden gemaakt tussen de qua werkgebied vergelijkbare stadsregio's van Rotterdam en die van Amsterdam. Stadsregio Rotterdam is een decennium eerder gestart met een lokale verwijsindex, er wordt vanuit de Rotterdamse gemeenten steviger gestuurd op resultaten en er gaan automatische berichten naar ouders bij een match. Ook is de politie op de index van Rotterdam aangehaakt, wat resulteert in duizenden meldingen per jaar. Dit verklaart (mede) dat er in Rotterdam veel meer meldingen en matches zijn dan in Amsterdam en er in Amsterdam door professionals meer knelpunten en minder meerwaarde worden ervaren.

Thema 5 Toekomst

Na 1 januari 2015

Op 1 januari 2015 wordt de nieuwe Jeugdwet van kracht. Daarmee ontstaat er een nieuwe situatie in jeugdzorgland waarbinnen vroegsignalering en tijdig interveniëren, de doelen van de verwijsindex, een andere functie krijgen en mogelijk nog belangijker worden. Welke consequenties de nieuwe ontwikkelingen zullen hebben voor het gebruik van de lokale verwijsindexen en de landelijke verwijsindex is nog onduidelijk. De geënquêteerden en geïnterviewden zien zowel mogelijkheden als beperkingen.

De verwijsindex kan meerwaarde bieden en behulpzaam zijn ten aanzien van vroegsignaleren en het samenwerken rondom interventies. Gezien de nieuwe taken voor de gemeenten is de urgentie om te kijken naar instrumenten voor vroegsignalering en interventies na 1 januari 2015 groter.

Daarbij biedt de transitie gemeenten de mogelijkheid om te sturen op het gebruik van de verwijsindex. Er kunnen prestatieafspraken worden gemaakt over het melden, nakomen en monitoren van het gebruik van de verwijsindex. Verder is de transitie een nieuwe ontwikkeling en professionals dienen straks opnieuw positie te bepalen. De verwijsindex is daarbij mogelijk een goed hulpmiddel om elkaar te blijven vinden.

Mogelijk wordt de meerwaarde van de verwijsindex beperkt door de versnippering in het veld. Door de decentralisatie wordt het afhankelijk van afzonderlijke gemeenten of er energie wordt gestoken in de randvoorwaarden om de verwijsindex goed te laten werken zoals het motiveren van organisaties/professionals om mee te (gaan) doen. Verder is de verwachting dat de samenwerking op lokaal niveau verder verbetert door de transitie van jeugd en Wmo en dat partijen elkaar dus nog beter weten te vinden door korte lijnen. Voorts zijn er veel meldingen (en matches) van relatief veel tweedelijnsinstellingen waarmee nu niets gebeurt en daarom geen bijdrage leveren aan de meerwaarde van de verwijsindex. Daardoor rijst er hier en daar twijfel over in hoeverre de verwijsindex met de huidige doelstellingen nog nodig is.

Vergroting bruikbaarheid van de verwijsindex

Het gebruik van de verwijsindex kan (volgens geënquêteerde meldingsbevoegden en geïnterviewde professionals) vooral worden vergroot door:

- Uitbreiding van de kring van meldingsbevoegden (die, hoewel zij in de wet zijn aangemerkt als meldingsbevoegd, in de praktijk niet overal meldingsbevoegd zijn): artsen en kinderartsen, politie, GGZ instellingen, Wijkteams en Centra voor Jeugd en Gezin.

- Vergroting van de meldingsbereidheid. Dit kan op verschillende manieren worden bereikt zoals het makkelijker maken om een melding te doen en creëren van meer draagvlak voor het doen van een melding.
- Meer organisaties te verplichten om te melden.
- Te voorkomen dat er organisaties zijn die van verschillende lokale verwijsindexen gebruik moeten maken om jongeren te melden.
- Aansluiting op andere systemen die door instellingen worden gebruikt of nieuwe lokale systemen die straks na 1 januari 2015 worden gebruikt (bijvoorbeeld Mens Centraal dat door wijkteams wordt gebruikt).

Slotbeschouwing en aanbevelingen

De verwijsindex is een instrument voor vroegsignaleren en interveniëren dat door vrijwel alle gemeenten in Nederland wordt gebruikt. Jaarlijks worden meer dan 200.000 meldingen gedaan en worden professionals van ruim 26.000 jongeren gematcht. De wijze waarop het gebruik van de verwijsindex is georganiseerd verschilt sterk per convenantgebied en dat heeft vervolgens duidelijk invloed op de mate waarin de verwijsindex de beoogde meerwaarde heeft. Met name in gebieden waarbij het voorveld sterk betrokken is en de meldingsbereidheid (relatief) hoog is, komt de meerwaarde van vroegtijdig signaleren en interveniëren tot zijn recht.

Tegelijkertijd zien we dat in veel convenantgebieden het systeem belast wordt met veel meldingen die de betrokkenen geen nieuwe informatie opleveren. Voor een groot deel wordt dit veroorzaakt door het feit dat de meeste meldingen in de verwijsindex door tweedelijns zorginstellingen worden gedaan, met name door BJZ en de Raad voor de Kinderbescherming, vaak generiek. Deze meldingen belasten het systeem met veel meldingen en matches waaraan geen opvolging wordt gegeven. Niet alleen leiden deze meldingen en matches niet tot de beoogde meerwaarde (vroegsignalering en intervenieren), ook ontneemt het professionals meldingsbereidheid.

Een klein deel van de meldingen heeft echter wel een belangrijke meerwaarde: het maken van convenant-overstijgende matches om risicojongeren/gezinnen die verhuizen in beeld te kunnen houden. De koppeling tussen de lokale verwijsindexen waarin de meldingen worden gedaan en de landelijke verwijsindex waarbinnen de convenant-overstijgende matches worden gemaakt, biedt dus meerwaarde.

Het is in deze fase nog te vroeg om conclusies te trekken over de toekomst van de verwijsindex. De ontwikkelingen in het veld dienen leidend te zijn bij de vraag in hoeverre de verwijsindex met de huidige doelstellingen vroegsignaleren en interveniëren toegevoegde waarde heeft. Bij de beantwoording van deze vraag en eventuele bijstelling van de (rol van de) verwijsindex dienen vooral de professionals te worden betrokken. Zij zijn het die uiteindelijk de verwijsindex gebruiken en die de jongeren hulp bieden, al dan niet aangespoord door de verwijsindex. Dit alles vanzelfsprekend in het belang van het kind.

Aanbevelingen

Bovengenoemde conclusies leiden tot de volgende aanbevelingen:

Het Rijk

- Onderzoek de mogelijkheid de indeling van de landelijke verwijsindex te herzien. Zorg dat de verwijsindex zo is ingericht dat aansluiting met lokale verwijsindexen en systemen waarin informatie over jeugd wordt vastgelegd makkelijk en uniform is te maken.
- Verhelder het juridisch kader rondom informeren en toestemming vragen en draag dit uniform uit.
- Spreek gemeenten aan die het gebruik van de verwijsindex niet of slecht bevorderen. Denk daarbij aan het merendeel van de gemeenten in Overijssel (VIS2) dat werkt met overlegstructuren en waar geen of minimaal meldingen worden gedaan.

Gemeenten

- Probeer het gebruik van de verwijsindex zoveel mogelijk te bevorderen. Investeer in de borging van het bestaande systeem zoals dat nu is vormgegeven in lokale systemen en zorg voor uitbreiding van met name het voorveld. Daarbij is het aansluiten van de in ontwikkeling zijnde wijkteams van essentieel belang.
- Leg de regie rondom de opvolging van een match lager bij het voorveld. Dit betekent een omkering van de huidige regieschema's waar BJZ altijd bovenaan staat. Door de regie lager te leggen sluit het instrument beter aan bij de doelstelling van de transitie en volgt er mogelijk minder overbelasting voor de tweedelijnspartijen die niets met meldingen doen. Daarnaast wordt het werken met de verwijsindex ingebed in het werkproces van het voorveld, waardoor registraties een grotere betekenis krijgen en de meerwaarde van de verwijsindex beter wordt ingezien door meldingsbevoegden.
- Maak het professionals technisch makkelijk om de verwijsindex te gebruiken door het eenvoudig te maken om een link te leggen tussen interne registratiesystemen en de landelijke verwijsindex.

Aanbieders

- De belangrijkste rol van de aanbieders moet gelegen zijn in het ondersteunen van het gebruik van de verwijsindex door middel van het geven van trainingen en voorlichting over het melden en het opvolgen van de melding en match.

1 Inleiding

1.1 De verwijsindex

Met het wijzigen van het Uitvoeringsbesluit van de Wet op jeugdzorg per 13 juli 2010 is de landelijke verwijsindex voor risicojongeren (VIR) ingevoerd. [6] De VIR is een digitaal systeem dat risicomeldingen over jongeren tot 23 jaar bij elkaar brengt. Meldingsbevoegde professionals[7] kunnen een jongere melden aan de verwijsindex indien zij een ‘redelijk vermoeden’ hebben dat ‘de noodzakelijke condities voor een gezonde en veilige ontwikkeling van de jongere daadwerkelijk worden bedreigd.’ Het gaat dus om een risicomelding van een professional over een jongere. Wanneer over dezelfde jongere twee of meerdere keren een melding is gedaan, is er sprake van een match. Bij een match wordt er vervolgens een signaal gezonden naar alle meldingsbevoegden die de betrokken jongere hebben gemeld: een e-mail over de betrokkenheid van dezelfde gemelde jongere. Zij kunnen dan contact met elkaar opnemen en onderling inhoudelijke informatie uitwisselen. Dit proces is samengevat in figuur 1.1.

Figuur 1.1 Veronderstelde werking verwijsindex risicojongeren

Noot 6 Staatsblad 2010 302. Besluit van 13 juli 2010 tot wijziging van het Uitvoeringsbesluit Wet op jeugdzorg in verband met de invoering van de verwijsindex risicojongeren.

Noot 7 Niet iedere hulpverlener kan een melding doen in de verwijsindex. De professional dient daartoe geautoriseerd te zijn. De instanties die aan de verwijsindex mogen melden zijn vastgelegd in het Uitvoeringsbesluit Wet op jeugdzorg. Het betreft onder meer organisaties als het maatschappelijk werk, scholen, AMK, politie en justitie.

Noot 8 Technisch gezien is de geautomatiseerde notificatie vanuit de landelijke verwijsindex een trigger voor de aanbieder om de matchgegevens op te halen. Vervolgens worden er e-mails vanuit de aanbieder naar betrokken professionals gestuurd om ze op de hoogte te brengen van een match. Afhankelijk van het rechtenniveau kan een niet direct betrokkene (bijvoorbeeld een verantwoordelijke functionaris op convenantniveau) ook een bericht van de aanbieder krijgen. Het is aan het convenant zelf om te bepalen hoe hiermee wordt omgegaan. De VIR mailt niet direct

Terminologie

In de evaluatie hanteren wij de termen zoals deze staan in het Uitvoeringsbesluit Wet op jeugdzorg. Sommige regionale verwijsindexen of eigen instellingssystemen hanteren een andere terminologie.

Melding = een meldingsbevoegde kan een jongere melden aan de VIR indien hij een “redelijk vermoeden” heeft dat “de noodzakelijke condities voor een gezonde en veilige ontwikkeling van de jongere daadwerkelijk worden bedreigd”. Het gaat hier om een risicomelding van een professional over een jongere. Het gaat hier niet over meldingen bij het AMK of de Raad voor de Kinderbescherming.

Match = bij twee of meer meldingen van dezelfde jongere is er sprake van een match.

Signaal = bij twee of meer meldingen van dezelfde jongere wordt een signaal gezonden naar de meldingsbevoegden die de betrokken jongere hebben gemeld en naar de regievoerders van de gemeenten/convenantgebieden. Vanuit de landelijke verwijsindex gaat het om een notificatie. Vanuit de lokale/regionale verwijsindex gaat hier om een e-mail die wordt verstuurd naar de meldende professionals, over de betrokkenheid van dezelfde gemelde jongere.

Het doel van de verwijsindex is dat de jongere de zorg, hulp of bijsturing krijgt die hij nodig heeft om zich te ontwikkelen tot een volwassene, en wel op een zo vroeg mogelijk moment zodat kan worden voorkomen dat kleine problemen grote problemen worden. (Memorie van toelichting VIR, wijziging Wet op jeugdzorg). Het gaat dus nadrukkelijk om preventie: voorkómen dat het met een jongere niet goed gaat, of als dat toch gebeurt, voorkómen dat het verder de verkeerde kant op gaat. Hiermee is ook aangegeven dat het succes van de verwijsindex afhankelijk is van de inzet van de professionals. Als zij niet melden, zal de verwijsindex niet werken. Dit is ook het geval indien zij geen vervolg geven aan een match in de verwijsindex.

De landelijke verwijsindex kan niet los worden gezien van de lokale en regionale verwijsindexen. Hoewel er slechts één wettelijk voorgeschreven landelijke verwijsindex is, zijn er in de praktijk tientallen lokale en regionale verwijsindexen, welke het voorportaal vormen voor de landelijke verwijsindex. “Het landelijk systeem fungeert daarbij als een paraplu over alle lokale systemen, om daarmee een gestandaardiseerde uitwisseling tussen de onderliggende lokale systemen te realiseren en de signalering van risicojongeren ‘dekkend’ voor het gehele land te hebben” (WRR, 2011[9]).In deze rapportage wordt gesproken over het geheel van systemen van verwijsindexen die samen één systeem vormen. Waar mogelijk en nodig maken we een onderscheid tussen de lokale (lokale of regionale) systemen en de landelijke verwijsindex: de paraplu die alles verbindt.

Ruim tien jaar geleden begon een aantal gemeenten (waaronder Rotterdam) te werken met een lokale verwijsindex. In dezelfde periode verscheen het sturingsadvies Koersen op het kind (Operatie Jong) waarin het kabinet onder meer geadviseerd werd de verwijsindex landelijk in te

professionals met uitzondering van de situatie waar bij er sprake is van een verhuizing van een cliënt van een convenant naar een andere, dan wordt de regievoerder van het nieuwe convenant op de hoogte gesteld. (Bron: toelichting Multisignaal)

Noot 9 Esther Keymolen en Corien Prins (2011) Jeugdzorg via systemen. de verwijsindex risicojongeren als spin in een digitaal vangnet, in Dennis Broeders, Colette (M.K.C.) Cuijpers & Corien (J.E.J.) Prins (red.) *De staat van informatie*, WRR, Amsterdam University Press, Amsterdam 2011.

voeren[10][11]. Per 1 augustus 2010 is het gebruik van de VIR wettelijk geregeld met de inwerkingtreding van de wet inzake de verwijsindex risicojongeren. Vanaf die datum zijn gemeenten verplicht om met de verwijsindex te werken. Een jaar later is landelijke dekking gerealiseerd en zijn alle gemeenten aangesloten.

1.2 Organisatie van de verwijsindex

Database

De verwijsindex kent een database en een applicatie om deze te benaderen. Meldingen worden op twee manieren opgenomen in de database. Het merendeel van de meldingen komt binnen bij de landelijke verwijsindex via een automatische koppeling met een lokaal of regionaal (gemeentelijk of van een cluster van gemeenten) signaleringssysteem. Daarnaast komen meldingen binnen via een automatische koppeling met een systeem van een landelijke instantie (Raad voor de Kinderbescherming, RvdK). In theorie is het ook mogelijk dat meldingen direct binnenkomen via de landelijke web interface door een geautoriseerde hulpverlener, maar deze vorm komt in de praktijk niet voor. De database wordt beheerd door het CIBG[12], een uitvoeringsorganisatie van VWS waar gegevens worden verzameld en beheerd.

Om een melding te doen loggen meldingsbevoegde professionals in principe in via een account bij het lokale of regionale systeem. In de praktijk komt het ook voor dat organisaties waarbij meldingsbevoegden werken een koppeling hebben met het lokale of regionale systeem. Daarbij zijn drie varianten te onderscheiden. Bij de eerste worden meldingen automatisch gemaakt wanneer een jongere bijvoorbeeld na een intake wordt ingeschreven bij de organisatie. Dit gebeurt bijvoorbeeld bij een aantal Bureaus Jeugdzorg. Bij de tweede variant worden meldingen automatisch gemaakt maar hebben medewerkers de mogelijkheid in het registratiesysteem aan te geven dat daarop een uitzondering moet worden gemaakt opdat betreffende jongeren niet worden gemeld (opt-out). In de derde variant kunnen meldingen worden gemaakt in het registratiesysteem van de organisatie zelf, bijvoorbeeld door het aanvinken van een veld (opt-in). Via een koppeling worden berichten doorgezet naar de landelijke index. Berichten over een match worden teruggekoppeld via dezelfde koppeling (zie ook noot 3).

Noot 10 “Voor goede samenwerking op decentraal niveau is de totstandkoming van de verwijsindex jeugd van groot belang. Het Rijk werkt met een aantal gemeenten samen om in de tweede helft van 2006 de ICT-toepassing te realiseren en deze rond de jaarwisseling te introduceren.” 29 284 Jeugdagenda, 29 815 Jeugdzorg 2005–2008, Nr. 21 Brief van de staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, 7 juli 2006.
Noot 11 In dit rapport zullen we de term verwijsindex als volgt gebruiken. We spreken van landelijke verwijsindex als het uitsluitend om de landelijke verwijsindex gaat. We spreken van lokale of regionale verwijsindex als het uitsluitend om den lokale of regionale verwijsindex gaat. We gebruiken verwijsindex of VIR als het om het gehele systeem (regionaal en landelijk) gaat.
Noot 12 Voorheen stond het CIBG voor Centraal informatiepunt beroepen gezondheidszorg. Deze naam wordt niet meer gebruikt omdat het CIBG er veel meer taken heeft bijgekregen.

De database bevat "dat"-informatie: er staat geregistreerd dat er een melding is gedaan over een bepaalde jongere. De database bevat geen inhoudelijke informatie over de jongere. De database bevat identificatiegegevens van de jongere (aan de hand van het burgerservicenummer), de datum van de melding en de contactgegevens van de meldende professional/instantie.

Betrokken partijen

Verschillende partijen hebben een rol bij de verwijsindex. De gemeenten hebben een wettelijke plicht om het gebruik van de verwijsindex te stimuleren en nieuwe partijen aan te sluiten en toe te zien op goed gebruik van de verwijsindex. Gemeenten hebben (in principe) een gemeentelijke coördinator die deze taken vervult.

Voorts spelen de organisaties die aangesloten zijn/worden en vooral de professionals die daar werken, meldingsbevoegd zijn en dus daadwerkelijk de verwijsindex kunnen toepassen, een grote rol. Deze organisaties zijn zeer divers en variëren van scholen tot politie en van eerstelijns en tweedelijns zorg.

Verder zijn ook de aanbieders van belang die de lokale of regionale systemen koppelen aan de landelijke verwijsindex. De aanbieders zorgen voor de applicatie en – eventueel samen met de in de gebruikersverenigingen[13] aangesloten gemeenten - voor het gebruik en de borging van de verwijsindex. Er zijn vijf spelers te onderscheiden:

1. Multisignaal verzorgt de koppeling met de landelijke verwijsindex in meer dan 300 gemeenten. De organisatie draagt ook zorg voor het ICT-gedeelte van de koppeling.
2. VIS2 verzorgt de koppeling met de landelijke verwijsindex voor 26 gemeenten (Overijssel en Hattem). Opgemerkt dient te worden dat de gemeenten Zwolle, Deventer en Kampen op de voorgeschreven manier zijn aangesloten bij de VIR, maar de overige gemeenten werken met lokale overlegstructuren, van waar uit kan worden gemeld bij de VIR[14]. De IT-organisatie Link2Control draagt zorg voor het ICT-gedeelte van de koppeling.
3. Zorg voor Jeugd voorziet de provincies Groningen en Noord-Brabant van een koppeling met de landelijke verwijsindex. De IT-organisatie PinkRoccade draagt zorg voor het ICT-gedeelte van de koppeling.
4. Matchpoint verzorgt de koppeling met de landelijke verwijsindex voor de stadsregio Amsterdam, bestaande uit 16 gemeenten. Gemeente Amsterdam verzorgt het ICT-gedeelte van de koppeling en wordt daarbij ondersteund door PinkRoccade.
5. De Raad voor de Kinderbescherming is via haar landelijke registratiesysteem KBPS direct gelinkt aan de landelijke verwijsindex.

Noot 13 In de gebruikersverenigingen verenigen aanbieders zich met de gemeenten van hun 'verzorgingsgebied'. De verenigingen zijn opgericht "om de langdurige collectiviteit en samenwerking tussen gemeenten en [aanbieder] te waarborgen ten aanzien van het gebruik en de ontwikkeling van de lokale verwijsindexen voor risico's bij jeugdigen tot 23 jaar." (bron: www.multisignaal.nl) In het veld wordt met de term *gebruikersverenigingen* ook de aanbieders bedoeld.
Noot 14 Binnen dit overleg wordt bekeken of iemand wordt gemeld bij de VIR. Dit gebeurt niet wanneer diegene nooit is verhuisd en het hele gezin binnen de gemeente woont. Wanneer melding bij de VIR nodig wordt geacht, wordt door de procesmanager van de gemeente melding gedaan.

Convenantgebieden
Hoewel de landelijke verwijsindex 'kaal' is en niet veel meer dan een technisch systeem dat meldingen en matches verwerkt, zijn de lokale verwijsindexen, ingebed in hun lokale convenantgebieden, aangekleed met een set van samenwerkingsafspraken. Bijvoorbeeld rondom regie, borging en zorgcoördinatie. De vorm en inhoud van deze lokale verwijsindexen zijn uiteenlopend.
In totaal zijn 66 convenantgebieden aangesloten op de VIR-database: één van de Raad voor de Kinderbescherming en 65 gemeenten of clusters van gemeenten. Deze 65 convenantgebieden zijn dus aangesloten via Multisignaal, VIS2, Zorg voor Jeugd of Matchpoint.

De aansluiting van gemeenten met de landelijke verwijsindex vindt vervolgens plaats via convenantgebieden: (clusters van) gemeenten waar onderlinge afspraken rondom de verwijsindex zijn vastgelegd in een convenant. Alle convenantgebieden hebben een eigen lokaal of regionaal signaleringsysteem dat is gekoppeld aan de landelijke verwijsindex.

1.3 Aanleiding onderzoek

Op het moment van schrijven, najaar 2014, dient volgens de wet de verwijsindex te worden geëvalueerd. Op grond van artikel II van de Wijzigingswet[15] dient de Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport binnen vier jaar na inwerkingtreding van de wet over de doeltreffendheid en de effecten van de verwijsindex aan de Staten-Generaal te rapporteren. Deze wettelijk verplichte evaluatie is door Minister Teeven van Veiligheid en Justitie op 11 februari 2014 aan de Eerste Kamer toegezegd (Kamerstukken 31.855 en T01163).

Daarnaast zijn in de Kamer in 2014 vragen gesteld over de participatie van scholen in de VIR (Kamerstuk 31.885) en het privacy-aspect bij het generiek om toestemming vragen voor melding in de VIR aan cliënten (TK 31.839 nr. 396). De Tweede Kamer wenst inzicht in deze onderwerpen.

Het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, directie Jeugd, heeft DSP-groep opdracht gegeven tot het uitvoeren van een onderzoek naar voornoemde onderwerpen. In dit rapport worden de uitkomsten beschreven.

Tussenevaluatie
Al eerder is een tussenevaluatie uitgevoerd. Ook de tussenevaluatie werd uitgevoerd op grond van artikel II van de Wijzigingswet, waarin staat dat binnen twee jaar na de inwerkingtreding verslag moet worden uitgebracht over het gebruik van de verwijsindex door meldingsbevoegden. In 2012 zijn de gebruikservaringen met de VIR geëvalueerd (Abraham, 2012, De VIR: een tussenstand. DSP-groep). De uitkomsten wezen naar ruimte voor verbetering van de meldingsbereidheid van de professionals. De meerwaarde van de landelijke verwijsindex ligt in de bovenregionale matches. De

Noot 15 Staatsblad 2010 302. Besluit van 13 juli 2010 tot wijziging van het Uitvoeringsbesluit Wet op jeugdzorg in verband met de invoering van de verwijsindex risicojongeren.

meerwaarde werd echter door een minderheid van de professionals ingezien. Waar zinvol maken we in deze evaluatie een vergelijking met de tussenevaluatie.

1.4 Probleemstelling en onderzoeksvragen

Het doel van het onderzoek – de wettelijk verplichte evaluatie en de beantwoording van Kamervragen - is vertaald in de volgende probleemstelling:

Draagt de verwijsindex risicojongeren aantoonbaar bij aan de vroegtijdige signalering van mogelijke problemen met een jongere zodat preventief ingrijpen mogelijk is dan wel deze problemen zo snel mogelijk in de kiem gesmoord kunnen worden?

De probleemstelling is nader geoperationaliseerd in de volgende vijf thema's met bijbehorende onderzoeksvragen.

Thema 1 Gebruik en organisatie

1. In hoeverre is voldaan aan de facilitaire randvoorwaarden (het ICT-systeem van de landelijke verwijsindex en de lokale verwijssystemen) voor gebruik van de verwijsindex zoals bedoeld?
2. In hoeverre is voldaan aan de organisatorische randvoorwaarden voor gebruik van de verwijsindex zoals bedoeld (o.a. technische en inhoudelijke training en ondersteuning, inbedding werkproces, motivatie professionals)?
3. Hoeveel en welke typen aangesloten organisaties zijn er? Hoe is de ontwikkeling daarvan in de tijd?
4. Hoeveel en welke typen meldingsbevoegde professionals zijn er naar schatting? In hoeverre is de kring van meldingsbevoegden qua samenstelling en omvang adequaat met het oog op de doelstelling van de verwijsindex? (o.a. inkrimping/uitbreiding van groep meldingsbevoegden)
5. In hoeverre nemen scholen deel aan de verwijsindex? (o.a. aantal meldingen, ontwikkelingen in de tijd)

Thema 2 Privacywetgeving

6. Op welke verschillende manieren wordt om toestemming gevraagd voor een melding in de verwijsindex risicojongeren? (o.a. vormen van generieke toestemming) Hoe vaak komt het voor dat jeugdzorgcliënten generiek om toestemming wordt gevraagd door jeugdzorgaanbieders voor een melding in de verwijsindex risicojongeren? Wat is de toegevoegde waarde van het generiek om toestemming vragen?
7. Op welke verschillende manieren wordt een melding gedaan in de verwijsindex risicojongeren? (o.a. vormen van automatisch melden) Hoe vaak komt het voor dat generiek wordt gemeld door jeugdzorgaanbieders? Wat is de toegevoegde waarde van het automatisch melden? [16]

Noot 16 In de Kamervragen (TK 31.839 nr. 396) die aanleiding vormen voor deze onderzoeksvraag wordt gesproken van generiek melden. Om verwarring te voorkomen met Kamervragen die gaan over generiek om toestemming vragen, geadresseerd in het zelfde stuk, wordt in dit rapport gesproken over automatisch melden.

8 In hoeverre is het gebruik van de verwijsindex conform proportionaliteit zoals bedoeld in de privacywetgeving, met betrekking tot het gebruik van de nieuwe gezinsfunctionaliteit, het generiek om toestemming vragen voor een melding en het automatisch melden?

Thema 3 Doeltreffendheid

9 Hoeveel meldingen zijn er gedaan? Door hoeveel melders? Hoe is de ontwikkeling daarvan in de tijd? In welke mate vinden meldingen plaats conform de richtlijn(en)? In welke mate zijn de meldingen juist, gelet op compleetheid en geldigheid?

10 Tot hoeveel matches en signaleringen hebben deze meldingen geleid? Hoeveel van deze matches zijn lokaal, hoeveel convenant-overstijgend? Hoe is de ontwikkeling daarvan in de tijd?

11 In welke mate en hoe zijn de signalen door professionals opgevolgd?

Thema 4 Effect en meerwaarde

12 In hoeverre dragen de verzonden VIR-signalen daadwerkelijk bij aan de preventie van respectievelijk de vroegtijdige behandeling van jeugdproblematiek?

13 In hoeverre vinden professionals dat verzonden VIR-signalen effectief worden gebruikt?

14 In welke mate heeft de landelijke verwijsindex meerwaarde boven de lokale verwijsindex?

Thema 5 Toekomst

15 In hoeverre is een goede implementatie van de verwijsindex ook een indicatie voor een mogelijk goede invoering van de Jeugdwet? Wat kan de rol van de verwijsindex zijn na de inwerkingtreding van de nieuwe Jeugdwet?

16 Hoe kan volgens betrokkenen de bruikbaarheid van de verwijsindex in de toekomst worden vergroot?

1.5 Onderzoeksopzet

Het onderzoek bestaat uit twee delen zoals in figuur 1 is weergegeven: een landelijk beeld en een aanvullend onderzoek. In beide delen van het onderzoek zijn meerdere onderzoeksmethoden ingezet welke hierna staan beschreven.

Figuur 1.2 Onderzoeksopzet

Landelijk beeld

Data-analyse gegevens landelijke verwijsindex

Het CIBG beheert de database waarin alle melders, meldingen en signalen terechtkomen. Bij het CIBG zijn de meldingen en signalen van 2010 tot en met augustus 2014 opgevraagd. Dit is in feite niets anders dan een gegevensoverzicht van de aantallen aangesloten organisaties, melders, meldingen en matches.

De uitkomsten van de data-analyse zijn gebruikt voor twee doelen. Ten eerste is aan de hand van de analyse inzicht gekregen in het aantal meldingen en matches en de ontwikkelingen door de tijd. Ten tweede zijn de gegevens gebruikt om acht convenantgebieden te selecteren waar we de uitvoeringspraktijk in kaart brengen.

Onderzoek naar gebruik verwijsindex en privacy wet- en regelgeving

Om te onderzoeken in welke mate de landelijke verwijsindex inclusief de nieuwe gezinsfunctionaliteit en specifiek het generiek toestemming vragen aan jongeren in strijd is met de privacywetgeving, is een beknopt literatuuronderzoek ingezet en zijn drie interviews gehouden met deskundige juristen. In bijlage 2 zijn de functies van de respondenten opgenomen.

Enquête onder meldingsbevoegde professionals

Om een landelijk beeld te verkrijgen van (veranderingen van) gebruikservaringen en waardering met/van de verwijsindex, de meerwaarde en effecten van de verwijsindex, evenals de behoeften van professionals ter vergroting van de bruikbaarheid van de verwijsindex in de toekomst wordt, is een online-enquête uitgezet onder alle meldingsbevoegde professionals.

Uiteindelijk vulden 3.928 van de 30.807 benaderde meldingsbevoegde professionals de vragenlijst volledig in: 13%. Bij de tussenevaluatie lag het responspercentage iets lager: 10%. (Zie bijlage 3)

Ten aanzien van de representativiteit van de enquête gelden de volgende beperkingen:

- Op basis van de reacties die we kregen op de vragenlijst stellen we dat diegenen die geen of weinig ervaring hebben met de verwijsindex, minder geneigd waren de vragenlijst te beantwoorden. Dit betekent een oververtegenwoordiging van actieve gebruikers.
- Ook blijkt dat meldingsbevoegden uit scholen zijn oververtegenwoordigd en meldingsbevoegden van Bureau Jeugdzorg (BJZ) en mogelijk andere tweedelijnsorganisaties zijn ondervertegenwoordigd. De ondervertegenwoordiging van BJZ hangt samen met de gaande zijnde transitie (geen prioriteit) en vermoedelijk ook met het feit dat meldingsbevoegden van deze instellingen door automatische meldingen verder van de verwijsindex afstaan.

Bovenstaande twee punten impliceren dat de enquête waardevolle informatie levert over het gebruik van de verwijsindex. En daarmee minder informatie levert over het niet-gebruik van de verwijsindex.

Het is niet gelukt de enquête uit te zetten onder Zorg voor Jeugd meldingsbevoegden (9 van de 65 convenantgebieden). De aanbieder PinkRoccade (de enige partij die een totaaloverzicht heeft van alle meldingsbevoegden aangesloten via Zorg voor Jeugd), achtte zichzelf niet bevoegd de enquête uit te zetten (privacy, belasting van de organisaties; zie ook bijlage 3). Omdat dit niet direct bij de start van het veldwerk duidelijk was is niet ingezet op een alternatieve route. Een laatste optie om de enquête te laten uitzetten via de convenanthouders stuitte naast praktische bezwaren (tekort tijd) ook op de eerder genoemde bezwaren (privacy, belasting van de organisaties). De meldingsbevoegden van Zorg voor Jeugd zijn daarom niet vertegenwoordigd in de enquête. Deze omissie is echter beperkt omdat uit de andere onderzoeksmethoden blijkt dat Zorg voor Jeugd lijkt op het landelijk gemiddelde. Verder blijkt uit de tussenevaluatie dat voor wat betreft bijvoorbeeld het oordeel over het gebruiksgemak en de meerwaarde van de verwijsindex, het overall oordeel van alle gebruikers erg lijkt op dat van de Zorg voor Jeugd gebruikers. De eventuele afwijking van uitkomsten die mogelijk volgt door het ontbreken van Zorg voor Jeugd meldingsbevoegden in de enquête (*bias*) is naar verwachting gering.

Aanvullend onderzoek

Selectie ten behoeve van aanvullend onderzoek

Aan de hand van de database met gegevens over de landelijke verwijsindex is per gebied het aantal meldingen per jongere berekend. Het aantal jongeren per gemeente is bepaald op basis van gegevens van het Centraal Bureau Statistiek. Voor de selectie van convenantgebieden is gekeken naar het aantal meldingen per jongere (hoger/lager dan gemiddeld), de aanbieder, en stedelijkheid (stedelijk/'platte land'). Bij de uiteindelijke keuze is er voor gezorgd dat alle varianten zijn vertegenwoordigd. De uitkomsten staan weergegeven in onderstaande tabel. (zie ook bijlage 4)

Tabel 1.1 Acht geselecteerde convenantgebieden, relatief aantal meldingen en aanbieders

Stadsregio Rotterdam	Relatief veel meldingen	Multisignaal
Peelland	Relatief veel meldingen	Zorg voor Jeugd/ PinkRoccade
Drechtsteden	Relatief veel meldingen	Zorg voor Jeugd/ PinkRoccade
Amersfoort	Relatief veel meldingen	Multisignaal
Matchpoint	Relatief weinig meldingen	Matchpoint
Kampen	Relatief weinig meldingen	Vis2/Link2control
Zwolle	Relatief weinig meldingen	Vis2/Link2control
At risk Zuidoost	Relatief weinig meldingen	Multisignaal

Interviews (in acht convenantgebieden)

Om inzicht te krijgen in de wijze van uitvoering in de geselecteerde gebieden, bijbehorende randvoorwaarden en voorkomende knelpunten, de ervaren effecten en mogelijkheden voor de toekomst, zijn in totaal 34 interviews gehouden met diverse respondenten van gemeenten, aanbieders/gebruikersverenigingen en aangesloten organisaties. Gekozen zijn organisaties waar relatief veel signalen naar uit gaan. In bijlage 5 is een overzicht opgenomen van de functies van de sleutelpersonen die in de acht convenantgebieden geïnterviewd zijn.

Casusonderzoek (in acht convenantgebieden)

Voorts hebben we in deze acht gebieden de opvolging van matches onderzocht. De matches zijn geselecteerd uit de gegevens van de landelijke verwijsindex. In de database staat geregistreerd aan welke professionals bij een match de signalen zijn verstuurd en naar welk e-mailadres. Deze professionals zijn door ons per e-mail en/of telefonisch benaderd. Om respons te bevorderen hebben we telefoonnummers zo mogelijk opgevraagd bij de gemeentecoördinator of de contactpersoon van de gebruikersvereniging. Uiteindelijk zijn 134 casussen onderzocht. In bijlage 6 is een overzicht opgenomen van de onderverdeling van de casussen over de acht convenantgebieden.

Afbakening

De evaluatie is uitgevoerd in de periode augustus t/m november 2014. Dit betekent dat het onderzoek is verricht aan de vooravond van de feitelijke decentralisatie van de jeugdzorg. Alle bij de verwijsindex betrokken partijen hebben te maken met een verschuiving van taken en verantwoordelijkheden van rijk en provincie naar de gemeente. Daarom wordt in het onderzoek ook nadrukkelijk aandacht besteed aan de positionering van de verwijsindex als de nieuwe Jeugdwet van kracht is geworden en de gemeenten volledig verantwoordelijk zijn geworden voor de jeugdzorg.

1.6 Leeswijzer

In de hoofdstukken 2 tot en met 5 worden de onderzoeksresultaten gepresenteerd. Achtereenvolgens komen aan de orde:

- De analyse van de data van de landelijke verwijsindex, die alle meldingen in de verwijsindex in de periode 2010 tot en met augustus 2014 bevatten. In dit hoofdstuk wordt vooral ingegaan op vragen met betrekking tot het gebruik en de organisatie van de verwijsindex.
- De interviews met juristen en het dossieronderzoek. Aan bod komen de onderzoeksvragen die verbonden zijn aan het gebruik van de verwijsindex in relatie tot wet- en regelgeving op het gebied van privacy.
- De landelijke enquête uitgezet onder meldingsbevoegde professionals die de verwijsindex gebruiken. In dit hoofdstuk komen de onderzoeksvragen aan bod ten aanzien van gebruik en organisatie, doeltreffendheid, effect en meerwaarde en de toekomst van de verwijsindex.
- Het onderzoek in de acht convenantgebieden. Ook in dit hoofdstuk komen de onderzoeksvragen ten aanzien van gebruik en organisatie, doeltreffendheid, effect en meerwaarde en de toekomst van de verwijsindex aan de orde.

Het rapport wordt in hoofdstuk 6 besloten met conclusies en enkele aanbevelingen. In dit hoofdstuk worden de afzonderlijke onderzoeksvragen beantwoord.

2 Landelijk beeld

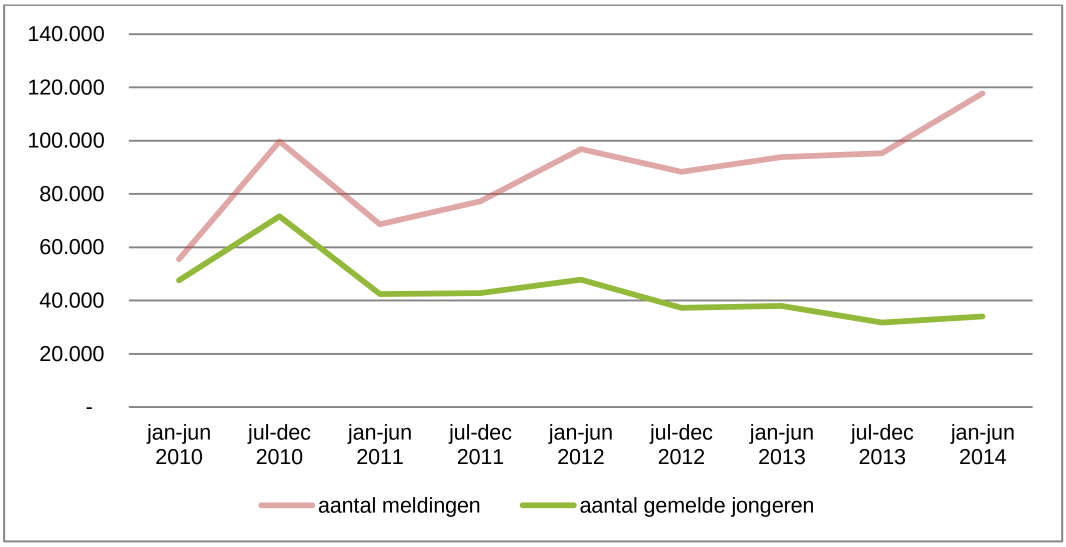
In dit hoofdstuk wordt het landelijke beeld geschetst van het gebruik van de verwijsindex aan de hand van de aantallen meldingen en matches. Daarmee wordt ingegaan op de onderzoeksvragen ten aanzien van het gebruik en de organisatie van de verwijsindex (thema 1).

De informatie in dit hoofdstuk is gebaseerd op de data-analyse van de gegevens van de landelijke verwijsindex. De tabellen behorend bij de grafieken zijn opgenomen in bijlage 7.

2.1 Aantallen meldingen

Bij het CIBG, de beheerder van de gegevens van de landelijke verwijsindex, zijn gegevens opgevraagd over de meldingen en signalen die zijn afgegeven in de periode van 1 januari 2010 tot 1 juli 2014. Een analyse van de gegevens resulteert in inzicht in de gedane meldingen.
In figuur 2.1 staat het aantal unieke meldingen per half jaar weergegeven (rode lijn). Daarnaast is het aantal gemelde unieke jongeren per half jaar (groene lijn) weergegeven. Onder uniek wordt hier verstaan dat dit de eerste keer is dat deze jongere bij de verwijsindex wordt gemeld.[17]

Figuur 2.1 Aantal meldingen en aantal gemelde jongeren per half jaar

Bron: data-analyse gegevens landelijke VIR (CIBG)

Noot 17 I.e. weergegeven is het half jaar waarin jongeren voor de eerste keer in de verwijsindex zijn gemeld. Meldingen zijn ten hoogste twee jaar geldig.

Vanaf 1 januari 2010 zijn er in totaal 792.981 meldingen gedaan (stand van zaken tot 1 juli 2014). In de eerste helft van 2014 zijn dit er 117.720. We zien dat het aantal meldingen piekt in 2010 - het moment dat aansluiting met de verwijsindex wettelijk verplicht is gesteld voor gemeenten en vervolgens weer afneemt. Vanaf 2011 schommelt het aantal meldingen en neemt overall toe.
Het aantal *meldingen* is niet gelijk aan het aantal *jongeren* dat wordt gemeld. De 792.981 meldingen hebben betrekking op 392.977 verschillende jongeren. We identificeren de jongeren aan het burgerservice nummer; wanneer dit niet kan aan het cliëntnummer van het CIBG[18]. De ontwikkeling in de tijd van het aantal gemelde jongeren volgt na een piek in de tweede helft van 2010 een gestage daling tot beneden het aantal van 2010. In de eerste helft van 2014 zijn 34.009 jongeren gemeld die nog niet eerder in de verwijsindex waren opgenomen.
Sommige jongeren komen zeer veelvuldig voor in het systeem. In de onderzoeksperiode zijn er bijvoorbeeld 339 burgerservice nummers die twintig keer of meer voorkomen in het systeem. Gemiddeld worden er ongeveer twee meldingen per jongere gedaan.

Opgemerkt wordt dat de aantallen in de landelijke database niet geheel overeenkomen met de lokale aantallen volgens de aanbieders/ in de convenantgebieden. Dit geldt in ieder geval voor Multisignaal en Matchpoint, zo blijkt uit een gesprek met de twee aanbieders maar naar verwachting ook voor de andere aanbieders. De door de aanbieders gegenereerde aantallen zijn iets hoger dan de database van de landelijke verwijsindex aangeeft (een vijfde). Een verklaring is dat een aantal meldingen niet wordt doorgezet naar de verwijsindex. Een voorbeeld daarvan zijn meldingen in GCOS (Generiek Casusoverleg Ondersteunend Systeem; dat wordt gebruikt in de Veiligheidshuizen).

Organisaties

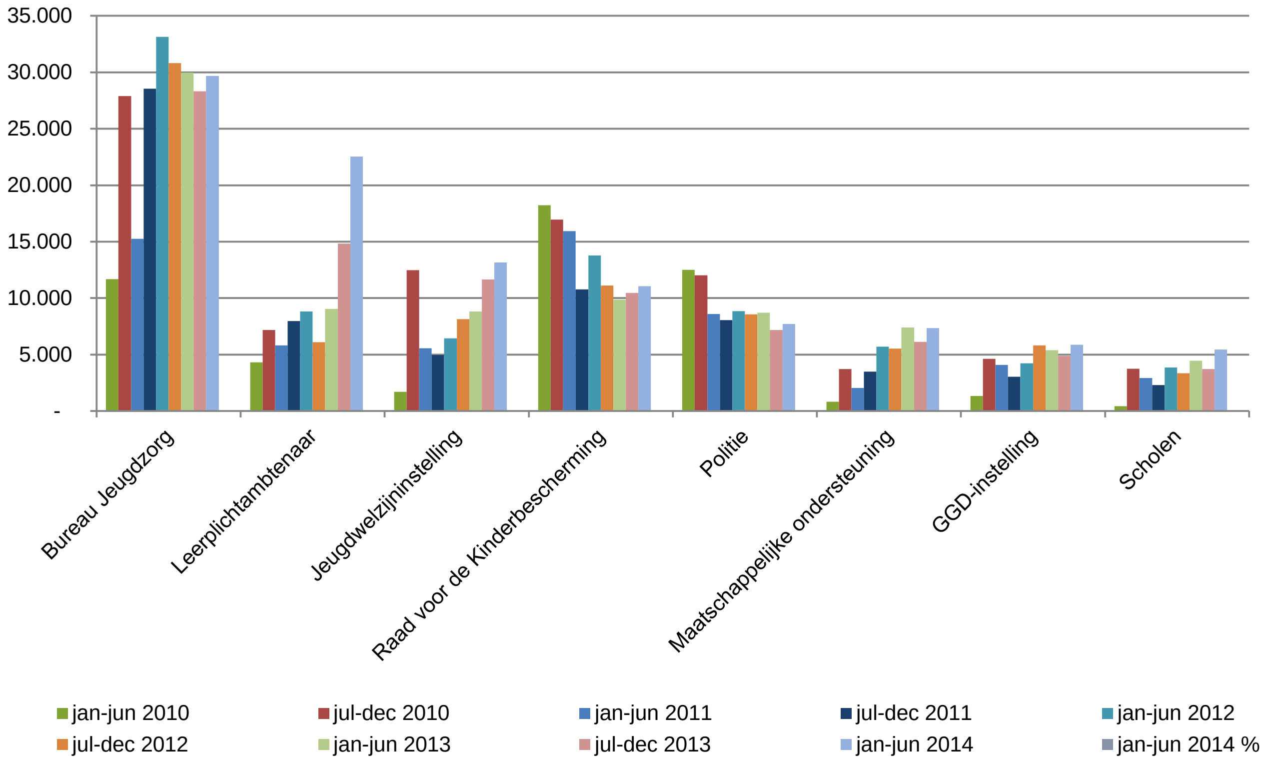
Meldingen zijn - in de periode vanaf 2010 tot halverwege 2014 - afkomstig van professionals uit 3.516 verschillende meldende organisaties. In het eerste half jaar van 2014 is dit aantal 1.727. Conform het wettelijk kader zijn dit zeer uiteenlopende organisaties.

De organisaties zijn in de landelijke database ingedeeld naar type organisatie. Het CIBG onderscheidt 26 typen: Bureau Jeugdzorg, leerplichtambtenaar, jeugdwelzijnsinstelling, Raad voor de Kinderbescherming, politie, maatschappelijke ondersteuning, GGD-instelling, Bureau Halt, voogdij-instelling, voortgezet onderwijs, MEE-organisatie, primair onderwijs, jeugd-GGZ-instelling, speciaal onderwijs, beroepsonderwijs, verslavingszorginstelling, Regionaal Meld- en Coördinatiepunt, gemeentelijke gezondheidsdienst, consultatiebureau, gehandicaptenzorg-instelling, doelgroepen coördinator, huisartsenzorg, huisarts, ziekenhuis afd. spoedeisende hulp, gemeentelijke kredietbank, hoger onderwijs/wetenschappelijk onderzoek. Van alle organisaties zijn afkomstige meldingen te vinden in de landelijke database (hoewel van de laatstgenoemde organisaties een verwaarloosbaar aantal).

Noot 18 In de database bevinden zich 5.080 meldingen van jongeren die achteraf zijn geanonimiseerd (na melding, verwijdering en conform WBP, voor de periode 1 januari 2010 tot 1 juli 2014). We kunnen van hen geen BSN-nummer achterhalen. In de meeste van die gevallen kunnen we via het cliëntnummer van het CIBG achterhalen of een melding eenzelfde jongeren betrof of niet. We hebben in die gevallen bekeken of er een uniek cliëntnummer was. In 1.838 gevallen was ook het cliëntnummer geanonimiseerd. We hebben er in de analyse voor gekozen deze meldingen toe te kennen aan 1.838 jongeren. Dit levert mogelijk een overschatting.

In figuur 2.2 is de ontwikkeling van het aantal meldingen per type organisaties weergegeven voor de organisaties die goed zijn voor minimaal 5% van het totale aantal meldingen in de eerste helft van 2014 (de volledige tabel is opgenomen in bijlage 7).De organisaties waar de meeste meldingen vandaan komen zijn, in aflopende volgorde: Bureau Jeugdzorg (25%), leerplicht (19%), jeugdwelzijnsinstellingen (11%), Raad voor de Kinderbescherming (9%), politie (7%), maatschappelijke ondersteuning (6%), GGD instellingen (5%) en scholen (5%).
Vanaf 1 januari 2010 is er een aantal ontwikkelingen in de tijd te zien. Opvallend is de grote toename van leerplicht in het laatste jaar. De aantallen meldingen van scholen nemen –de seizoensinvloeden[19] in acht genomen - gestaag toe. In de eerste helft van 2014 zijn 5.438 meldingen gedaan door meldingsbevoegden van scholen. Deze meldingen zijn afkomstig van zowel primair als voortgezet onderwijs (beide circa 2%) en daarnaast van het speciaal en beroepsonderwijs (samen 1%).

Figuur 2.2 Aantal meldingen per type organisatie per half jaar (alleen organisaties waarvoor in 2014 5% of meer van de meldingen afkomstig zijn)

Noot 19 We zien voor scholen een seizoensinvloed: in de periodes juli tot en met december worden relatief minder meldingen gedaan dan in de periodes januari tot en met juni, dit vermoedelijk doordat er in de eerstgenoemde periode meer vakantiedagen zijn.

Er zijn grote verschillen voor wat betreft het aantal meldingen tussen de organisaties zelf, variërend van nul tot tienduizend op halfjaarbasis. De top tien van 'melders' in het eerste half jaar van 2014 ziet er als volgt uit:

1 Raad voor de Kinderbescherming: 11.050 meldingen (9% van alle meldingen)
2 Jeugd, Onderwijs en Samenleving gemeente Rotterdam (JOS): 9.538 meldingen (8%)
3 Jeugd Volg Systeem (JVS): 7.439 meldingen (6%)
4 Leerplicht Den Haag: 5.811 meldingen (5%)
5 BJZ Limburg: 4.061 meldingen (3%)
6 BJZ Noord Brabant: 3.884 meldingen (3%)
7 William Schrikker Groep (WSG): 3.512 meldingen (3%)
8 BJZ Gelderland: 3.163 meldingen (3%)
9 Leerplicht Rotterdam: 3.138 meldingen (3%)
10 BJZ Utrecht: 2.836 meldingen (2%)

De meldingen die zijn gedaan in het eerste half jaar van 2014 zijn afkomstig van 2.964 verschillende e-mailadressen (accounts) van meldingsbevoegden. In de twee jaar voorafgaand: 10.314. Ter referentie: volgens opgaaf van de aanbieders zijn er in totaal circa 37.000[20] meldingsbevoegde professionals.

Convenantgebieden

Er zijn grote verschillen tussen de 65 convenantgebieden in het aantal gedane meldingen. De top tien van convenantgebieden (exclusief de Raad voor de Kinderbescherming) van waaruit de meeste meldingen zijn gedaan in de eerste helft van 2014 ziet er als volgt uit:

1 Stadsregio Rotterdam: 31.248 meldingen (27% van alle meldingen)
2 Haaglanden: 10.203 (9%)
3 Stadsregio Amsterdam: 6.274 (5%)
4 Peelland: 5.412 (5%)
5 De Kempen: 3.922 (3%)
6 Utrecht: 3.642 (3%)
7 VIF-ZiZeO (Friesland): 3.599 (3%)
8 Groningen: 2.988 (3%)
9 Drechtsteden: 2.911 (2%)
10 Almere: 2.827 (2%)

De Raad voor de Kinderbescherming, die door zijn aparte aansluiting ook wordt gezien als convenantgebied, is goed voor 11.050 (9%) van alle meldingen).

Opvallend is dat Stadsregio Rotterdam, een van de eerste gebieden die werkten met een verwijsindex, meer dan een kwart van de meldingen voor haar rekening neemt. Dit is aanzienlijk meer dan de andere convenantgebieden. Voorts valt op dat er 22 convenantgebieden zijn die zo goed als geen meldingen leveren (10 of minder meldingen; van de 22 leveren 16 helemaal geen

Noot 20 De aantallen van Zorg voor Jeugd zijn (nog) niet bekend en zijn geschat op 7000, conform opgave in 2012.

melding). Dit zijn allemaal convenantgebieden die vallen onder VIS2. Binnen deze gemeenten wordt een afwijkende werkwijze gehanteerd. Binnen lokale overlegstructuren wordt bekeken of een jongere wordt gemeld bij in de verwijsindex. Wanneer een melding nodig wordt geacht, wordt door de procesmanager van de gemeente melding gedaan. Het complete overzicht is opgenomen in de bijlage.

De verschillen zijn deels een reflectie van de omvang van het gebied en het aantal jongeren dat woont binnen het convenantgebied. Daarnaast zijn ook het aantal aangesloten organisaties en de meldingsbereidheid van professionals factoren die van invloed zijn.

2.2 Aantallen signalen en matches

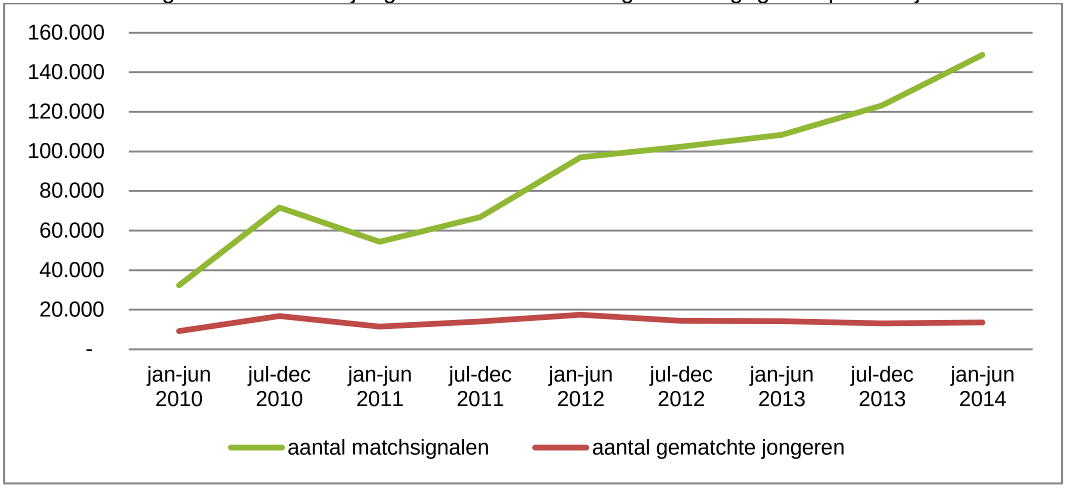
Aan de hand van de CIBG-gegevens krijgen we goed inzicht in het aantal matches in de database en de signalen die als gevolg van een match worden verzonden.[21] De aantallen zijn weergegeven in figuur 2. Vanaf januari 2010 tot en met juni 2014 zijn in totaal 804.869 matchsignalen afgegeven. In de eerste helft van 2014 waren dit 148.801 signalen. De signalen hebben betrekking op 124.279 unieke jongeren in de periode 1 januari 2010 t/m 1 juni 2014. Daarvan zijn 13.534 jongeren gematcht in de eerste helft van 2014.[22] [23] Sinds 2010, in de aanloop van de invoering van het Uitvoeringsbesluit Wet op jeugdzorg inzake de VIR, is het aantal gematchte jongeren redelijk constant gebleven.

Het aantal matchsignalen is echter flink toegenomen. De toename van het aantal signalen wordt (mede) verklaard door het feit dat het aantal signalen altijd harder groeit dan het aantal meldingen dat leidt tot een match. Dit omdat een signaal altijd gerelateerd is aan een melding die heeft geleid tot een match en alle partijen onderling een signaal krijgen. Wanneer er twee meldingen zijn, ontstaan er twee matchsignalen in de database. Wanneer er drie meldingen zijn wordt er tussen alle drie de partijen één signaal afgegeven per partij over een andere partij, dus in zijn er in totaal zes matchsignalen. Wanneer er vier meldingen zijn worden er twaalf matchsignalen verstuurd et cetera. [24] (bron: toelichting CIBG)

Bij de helft van de matches zijn twee organisaties betrokken. Bij de andere helft zijn dus meer dan twee organisaties betrokken.

Noot 21 Er worden verschillende typen signalen verzonden. Naast de matchsignalen waartoe wij ons in deze studie beperken worden ook de volgende signalen verzonden: afloopdatum nadert, afmelding, BSN leidt niet tot persoon, coördinator gewijzigd, historische melding, hulpverlener gewijzigd, verhuisbericht.
Noot 22 Net als bij de meldingen gaan we hier in eerste instantie uit van BSN-nummers; wanneer deze niet voorhanden zijn van VIR-cliëntnummers. Er zijn 124.116 BSN-nummers gematcht in de onderzoeksperiode, 124.279 VIR-cliëntnummers.
Noot 23 Het tijdsvlak waarin de match over de betrokkenheid bij een bepaalde jongere plaatsvindt, hebben we gesteld op het tijdsvlak waarin de eerste match plaatsvindt - en dus de eerste signalen worden uitgestuurd over eenzelfde BSN nummer. Het kan zijn dat op een later moment weer een match plaatsvindt voor eenzelfde jongere en er dus op een later moment meer signalen over de betrokkenheid bij dezelfde jongere worden uitgestuurd.
Noot 24 Ter illustratie van de exponentiele groet van het aantal signalen: er zijn 247 BSN nummers (periode 1 januari 2010 tot 1 juli 2014) waarbij meer dan 100 signalen zijn afgegeven.

Figuur 2.3 Aantal matchsignalen en unieke jongeren waarover een signaal is afgegeven per half jaar

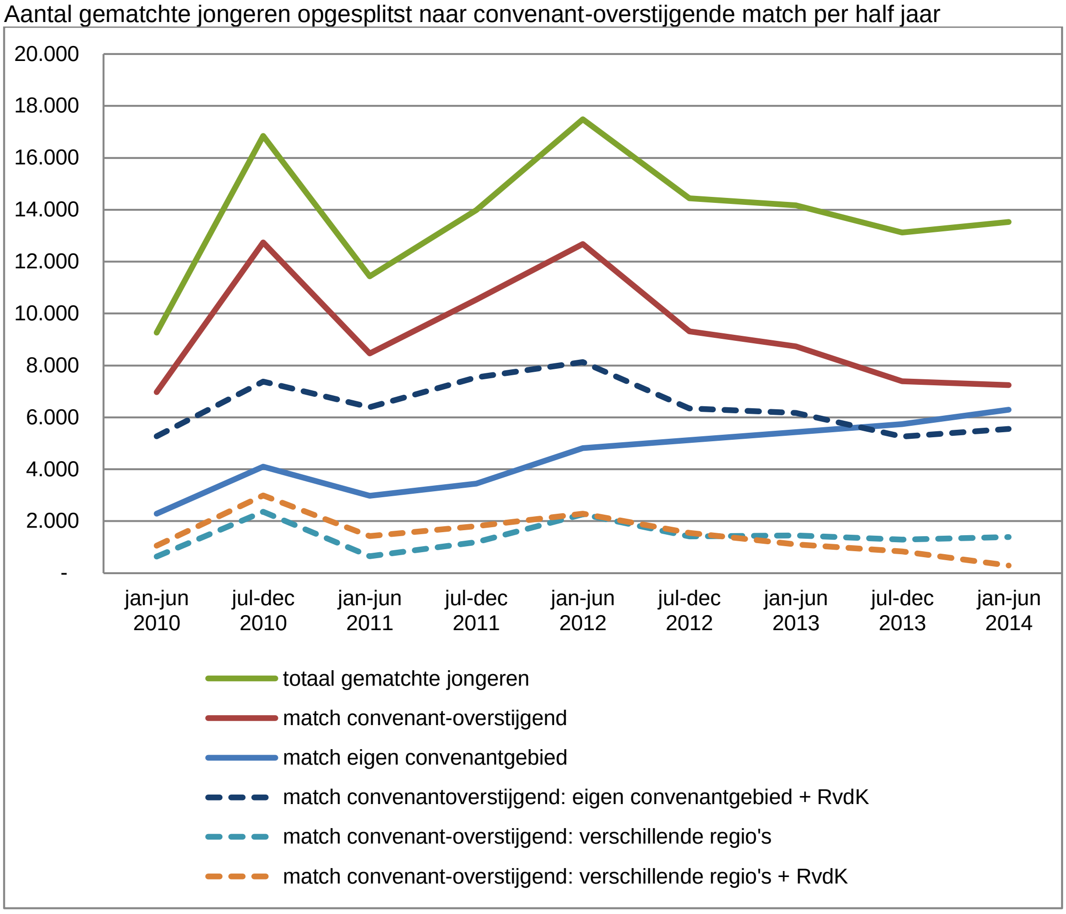

Bron: data-analyse gegevens landelijke VIR (CIBG)

Convenant-overstijgende matches

Wanneer bij eenzelfde jongere meerdere matchsignalen behoren die uit verschillende convenantgebieden afkomstig zijn, is er sprake van een *convenant-overstijgende* match. Dit kan een match zijn tussen partijen uit verschillende lokale of regionale convenantgebieden, maar ook een match tussen de Raad voor de Kinderbescherming en een lokaal of regionaal convenantgebied. In figuur 2.3 zijn de aantallen gematchte jongeren weergegeven (groene lijn), opgesplitst voor convenant-overstijgende en lokale matches (rode respectievelijk blauwe lijn). We merken op dat de Raad voor de Kinderbescherming in een groot aantal convenant-overstijgende matches de partij is waarmee wordt gematcht. Wanneer we de Raad voor de Kinderbescherming in deze buiten beschouwing laten komen we uit op een aanzienlijk kleiner aandeel convenant-overstijgende matches. Om de verhoudingen goed weer te geven zijn in figuur 2.4 de verschillende varianten opgesplitst (de gestippelde lijnen zijn een opsplitsing van de rode convenant-overstijgende lijn).

Figuur 2.4 Aantal gematchte jongeren opgesplitst naar convenant-overstijgende match per half jaar

Bron: data-analyse gegevens landelijke VIR (CIBG)

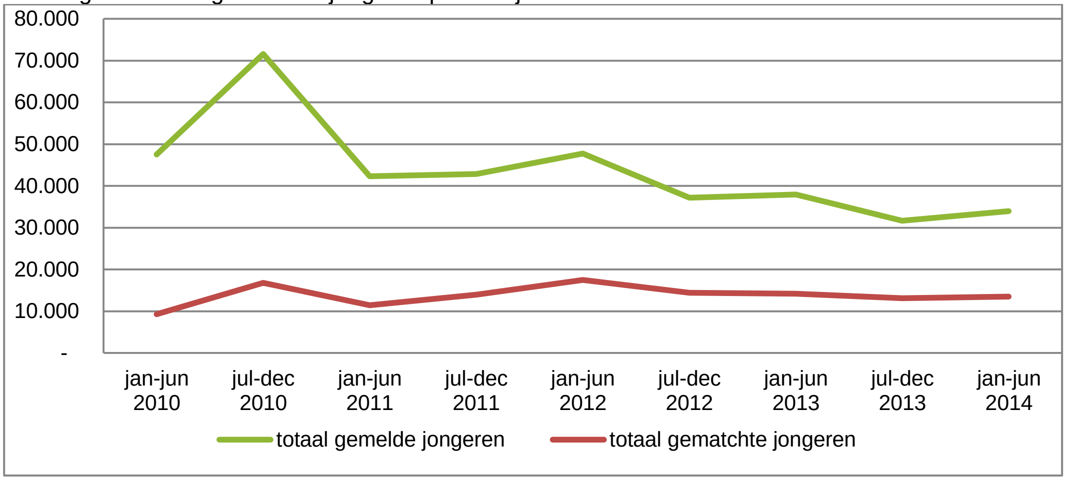
Uit de figuur blijkt dat het merendeel van de matches convenant-overstijgend is. In de periode 1 januari 2010 tot 1 juli 2014 zijn er totaal voor 84.054 jongeren convenant-overstijgende matches gemaakt, 68% van het totaal aantal gematchte jongeren. We zien ook dat het aantal convenant-overstijgende matches na een piek weer afneemt tot het niveau van 2010 en het aantal matches binnen het eigen convenantgebied over-all toeneemt. In de eerste helft van 2014 is voor 7.239 jongeren de match convenant-overstijgend en voor 6.295 jongeren binnen eigen convenantgebied (respectievelijk 53% en 47% van het totaal aantal gematchte jongeren).

Zoals gezegd is het aandeel van de Raad voor de Kinderbescherming in de convenant-overstijgende gebieden groot: zij neemt een groot aantal van de convenant-overstijgende matches voor haar rekening. In de eerste helft van 2014 waren van de 7.239 convenant-overstijgende matches er 5.559 lokaal met een match met de Raad voor de Kinderbescherming. Daarnaast waren er 1.390 convenant-overstijgende matches zonder Raad voor de Kinderbescherming en 290 convenant-overstijgende matches met Raad voor de Kinderbescherming.

Opbrengsten

Om inzicht te krijgen in wat de meldingen in de VIR-database opleveren bekijken we hoeveel van de gemelde jongeren (392.977) uiteindelijk uitmonden in gematchte jongeren (124.279). Resultaten zijn samengevat in figuur 4. Hieruit blijkt dat in de eerste helft van 2014 ongeveer één op de drie gemelde jongeren resulteert in een match. Deze verhouding is iets toegenomen vanaf 2010.

Figuur 2.5 Aantal gemelde en gematchte jongeren per half jaar

Bron: data-analyse gegevens landelijke VIR (CIBG)

3 Het gebruik van de verwijsindex en privacywetgeving

Het gebruik van de verwijsindex is aan wet- en regelgeving gebonden. In dit hoofdstuk wordt het huidige juridisch kader geschetst met betrekking tot privacy. Vervolgens wordt ingegaan op hoe daarmee in de praktijk wordt omgegaan en wat verwachtingen zijn voor de toekomst. Daarmee wordt antwoord gegeven op de onderzoeksvragen ten aanzien van de privacywetgeving (thema 2).

De informatie in dit hoofdstuk is hoofdzakelijk gebaseerd op deskresearch van juridische bronnen en interviews met drie juristen, aangevuld met enkele uitkomsten van de enquête onder meldingsbevoegden en interviews uit onderzoek in de acht convenantgebieden.

3.1 Juridisch kader

3.1.1 Wetten

Het juridisch kader voor het gebruik van de VIR ten aanzien van privacy wordt op dit moment primair gegeven door de Wijzigingswet Wet op de jeugdzorg (verwijsindex risicojongeren) (Wjz), en de Wet Bescherming Persoonsgegeven (Wbp). De Wijzigingswet Wet op de jeugdzorg wordt per 1 januari 2015 vervangen door de nieuwe Jeugdwet (Wj). Daarnaast zijn ook de bijzondere regimes van de betrokken beroepsgroepen en instellingen relevant, evenals de Wet op de geneeskundige behandelingsovereenkomst (WGBO; geheimhoudingsplicht)[25]. Tot slot is in dit kader ook het Europees Verdrag tot bescherming van de Rechten van de Mens (EVRM) relevant.

De regels over het gebruik van de VIR zijn vastgelegd in de Wijzigingswet Wet op de jeugdzorg (verwijsindex risicojongeren). Deze wet is van kracht sinds 4 februari 2010 en speciaal gewijd aan de invoering van de verwijsindex. De wet is opgenomen in artikel 2b van de Wet op de jeugdzorg. (Wjz). De privacy van de betrokkenen is bij wet geregeld. In de wet zijn specifiek en limitatief bepalingen opgenomen over wie er wanneer mag melden en aan welke verplichtingen daarbij moet worden voldaan. Verder zijn de inrichting, beheer en verantwoordelijkheden beschreven.

De belangrijkste regels voor de omgang met persoonsgegevens zijn vastgelegd in de Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp). De Wbp is de Nederlandse uitwerking van de Europese richtlijn bescherming persoonsgegevens en is sinds 1 september 2001 van kracht.

In de nieuwe Jeugdwet, die ingaat per 1 januari 2015 en die de Wet op de jeugdzorg vervangt, worden in hoofdstuk 7 de inrichting, beheer en verantwoordelijkheid, het gebruik, de melding, informatieverstrekking aan derden en rechten van de betrokkene beschreven van het gebruik van de verwijsindex. Ten aanzien van privacy, het informeren en om toestemming vragen aan jongeren

Noot 25 Opgenomen in boek 7 van het Burgerlijk wetboek.

en/of ouders is er in de nieuwe Jeugdwet niets veranderd ten opzichte van de eerdere situatie. Wat wel is gewijzigd is de toevoeging van de gezinsfunctionaliteit: match op adres en bloedlijn.

3.1.2 Rechten, plichten

Volgens het juridisch kader en de geïnterviewde juristen gelden de volgende bepalingen voor het gebruik van de VIR:

Meldrecht geen meldplicht

Er is volgens de wet een meldrecht en geen meldplicht. Alle meldingsbevoegde professionals hebben de bevoegdheid, als daar aanleiding toe bestaat, een melding te doen van een jongere in de VIR. In artikel 2b Wjz is weergegeven voor welke groepen dit recht geldt: de meldingsbevoegden.

De wet schrijft daarbij voor dat het doen van een melding een persoonlijke professionele afweging moet zijn van het geval. De professional dient, uitgaande van criteria, een afweging te maken van individuele voors en tegens om uiteindelijk te kunnen komen tot passende hulp. In artikel 2j Wj staan de criteria beschreven wanneer een melding kan worden gedaan (zie bijlage 8). Daarbij dient te worden aangetekend dat dit algemene criteria zijn die vaak door organisaties worden verbijzonderd voor de problematiek van jongeren waarmee zij te maken krijgen.

Plicht tot informeren

Er is *geen* wettelijke verplichting om toestemming te vragen voor het doen van een melding, maar wel een wettelijke verplichting om de jongere en/of ouder (wettelijk vertegenwoordiger) te informeren over het doen van een melding. Dit zoals bedoeld in de wet bescherming persoonsgegevens (artikelen 35, 36, 40 en 43). Dit informeren dient zo mogelijk vooraf te gebeuren, maar in ieder geval uiterlijk op het moment van de eerste match. De Wbp schrijft voor dat dit zo spoedig als mogelijk gebeurt en zo specifiek als mogelijk. Artikel 43 geeft in uitzonderingssituaties de mogelijkheid om informatie te delen zonder de jongere en/of ouder te informeren. Dit in het geval waarin niet melden en het niet uitwisselen van informatie leidt tot een ‘conflict van plichten’: de jongere loopt gevaar wanneer er niet direct melding wordt gemaakt.

Delen van informatie: geldende regels in de beroepsgroepen

Als professionals na een match in de verwijsindex informatie over een jongere willen gaan delen is in de wetgeving over de VIR bepaald dat bestaande regelgeving leidend is. De normale regimes die in de beroepsgroepen gelden zijn dus van toepassing. Dat betekent dat alle ‘geheimhouders’ toestemming nodig hebben van de jongere en/of ouder tenzij het niet delen voor hen een ‘conflict van plichten’ levert voor de hulpverlener of er een zwaarwegend belang is. De geheimhouders zijn onder andere hulpverleners in de gezondheidszorg, big-geregistreerden, leden van het Nederlands instituut psychologen (NIP), Nederlandse vereniging van pedagogen en onderwijsdeskundigen (NVO) en Jeugdzorg). Voor andere organisaties, met name in het voorveld zoals scholen gelden andere regels. Voor alle beroepsgroepen geldt dat professionals verantwoordelijk zijn voor het verstrekken van informatie, niet voor het ontvangen van informatie.
Het uitwisselen van gegevens gaat door verschillende regelgevingen heen. Er is een wettelijk kader, er zijn protocollen van meldingsbevoegden op niveau van beroepsgroep, instelling en individu.

Het is aan de desbetreffende professional om –op grond van de regelgeving die voor hem van toepassing is – zelf te beoordelen of hij verplicht of bevoegd is persoonsgegevens met andere professionals te delen (memorie van antwoorden Wjz). De wijze waarop door professionals in de praktijk toestemming wordt gevraagd voor de uitwisseling van gegevens verschilt per beroepshouding en organisatiecultuur. In de medische sector bijvoorbeeld (BIG-geregistreerden) zit het vragen om toestemming ‘in de genen’. In andere beroepsgroepen is dit niet of in mindere mate het geval.

3.1.3 Proportionaliteit en subsidiariteit

Het Europees Verdrag tot bescherming van de Rechten van de Mens en de fundamentele vrijheden bepaalt dat een ieder recht heeft op eerbiediging van het privéleven. Op grond van artikel 8 kan het openbaar gezag dit recht beperken, indien de beperking bij wet is voorzien, een geoorloofd doel dient, en noodzakelijk is. Bij de vraag naar de noodzaak dienen de beginselen van proportionaliteit en subsidiariteit te worden gewogen. De inbreuk moet in verhouding staan tot het te bereiken doel (proportionaliteit) en dit doel moet niet op een andere, minder ingrijpende, manier kunnen worden bereikt (subsidiariteit). (Advies Raad van State en nader rapport, Vergaderjaar 2008-2009, Kamerstuk 31855 nr. 4, gepubliceerd op 12 februari 2009)

Ook in de Wbp nemen de beginselen van noodzaak, proportionaliteit en subsidiariteit een centrale positie in. Zo behelst artikel 8 Wbp, waarin de gronden zijn opgesomd die een gegevensuitwisseling als de VIR rechtvaardigen, dat bij elke verwerking aan deze beginselen moet zijn voldaan.

3.2 Uitvoeringspraktijk

3.2.1 Rechten, plichten

In de praktijk wordt er op verschillende manieren invulling gegeven aan het wettelijk kader.

Meldrecht geen meldplicht

Voor alle meldingsbevoegde beroepsgroepen geldt het wettelijk meldrecht uit de Wjz. Eén partij maakt daarin een voorbehoud zo blijkt uit de interviews: de KNMG heeft zijn artsen aangeraden in een handreiking/richtlijn om van dit wettelijk meldrecht alleen gebruik te maken als de ouders toestemming geven. De KNMG maakt op deze regel alleen een uitzondering voor jeugdartsen gelet op hun taken in de Wet Publieke Gezondheid. Voor andere organisaties zijn er geen restricties in het meldrecht, maar zij maken daar niet altijd gebruik van. Dat blijkt onder andere uit het feit dat lang niet alle organisaties zijn aangesloten op de verwijsindex.

In de praktijk zien we diverse manieren waarop meldingen worden gedaan. Er wordt onderscheid gemaakt tussen het melden op basis van een individuele professionele afweging enerzijds en het automatisch melden anderzijds: generiek, gelijktijdig met, of als registratie. Daartussen bevindt zich nog een derde variant waarbij het registratiesysteem van de instelling is gekoppeld aan de verwijsindex en voorsorteert, maar waar de professional de mogelijkheid heeft een eigen afweging te maken om al dan niet tot melding over te gaan. Hier is sprake van opt-out waarbij de jongere automatisch wordt gemeld tenzij de professional in het systeem aangeeft dat er niet dient te worden

gemeld, of van opt-in waarbij standaard niet wordt gemeld tenzij de professional aangeeft dat dit wel moet gebeuren. Het automatisch, generiek melden in plaats van specifiek melden is niet in lijn met de geest van de wet (Wbp), die immers vraagt om een individuele toets, aldus de gesproken juristen. Door het achterwege laten van een persoonlijke afweging kunnen protectieve factoren over het hoofd worden gezien waardoor een onnodige melding wordt gedaan en daarmee een onnodige inbreuk wordt gemaakt op de privacy van de jongere.

Uit de enquête onder meldingsbevoegden blijkt dat 7% van de respondenten antwoordt dat het melden automatisch gebeurt. Bij respondenten die bij tweedelijnsorganisaties werken is dat percentage 20%. Bij eerstelijnsorganisaties slechts 2% en blij scholen komt automatisch melden niet voor.

Een van de geïnterviewden merkt op dat professionals liever melden met toestemming van ouders (dan alleen met het informeren van ouders). Onbekendheid met regels leidt er toe dat professionals vooral vasthouden aan oude werkwijzen waarin het vragen van toestemming centraal staat. Wanneer ouders geen toestemming geven kan de professional ervoor kiezen om niet te melden, om de confrontatie niet aan te gaan. Of om te wachten tot de situatie erger wordt en zich een noodsituatie voordoet die rechtvaardigt dat hij zonder toestemming kan handelen. Daarbij geldt overigens dat in noodsituaties alleen in de verwijsindex verre van afdoende zal zijn en andere interventies relevanter zullen zijn.

Plicht tot informeren over melding

In de praktijk worden jongeren en/of ouders geïnformeerd op verschillende manieren. Het informeren kan plaatsvinden in een persoonlijk gesprek waarbij de zorgen worden besproken. Het komt echter ook regelmatig voor dat jongeren en/of ouders worden geïnformeerd op manieren zoals die door de wet niet zijn bedoeld, of überhaupt niet worden geïnformeerd, zo blijkt uit de interviews. Het informeren van jongere en/of ouders via een folder of algemene voorwaarden (waarnaar al dan niet wordt verwezen bij de intake of een startgesprek) is juridisch gezien niet specifiek genoeg om rechtsgeldig te zijn. Daarbij wordt door meerdere geïnterviewden opgemerkt dat deze wijze ook niet in lijn is met de gedachte van de wet, die immers een persoonlijk gesprek met de ouders beoogt waarin zorgen kunnen worden besproken en waarbij de professional de reactie van de jongere en/of ouder meeneemt in de uiteindelijke afweging om al dan niet te melden.

Ook komt het voor dat jongeren en/of ouders niet worden geïnformeerd. Dit komt, zo stellen de geïnterviewde juristen, voornamelijk door handelingsverlegenheid van de professional. De professional weet niet hoe dit bespreekbaar te maken. Een tweede reden om niet te informeren is (volgens een respondent) dat de professional zelf niet de keuze heeft gemaakt de jongere te melden. Het was een administratieve verplichting, geen gemotiveerde keuze. Deze genoemde redenen worden ook in de andere onderdelen van de evaluatie terug gevonden.

De uitkomsten van de landelijke enquête geven inzicht in hoe vaak via welke manier wordt geïnformeerd over de melding. Uit tabel 3.1 blijkt dat om twee redenen de meldingen niet expliciet aan de ouders wordt medegedeeld: in 9% omdat de veiligheid van de jongere in het geding is (conflict van plichten), in 14% omdat ouders al (automatisch, generiek) geïnformeerd zijn. In tweedelijnsorganisaties komt dit vaker voor dan bij eerstelijnsorganisaties.

Uit de open antwoorden blijkt dat ongeveer de helft van deze groep dus circa 22% van alle respondenten de ouders informeert dat er een melding is gedaan, daarnaast is voor een deel van de geënquêteerden dit afhankelijk van de situatie.

Tabel 3.1 Op welke wijze informeert u ouders en jongeren over het feit dat ze zijn gemeld in de VIR?

	eerste lijn (min school)	%	eerste lijn: school	%	tweede lijn	%	anders	%	totaal	%
Vooraf toestemming vragen en pas na toestemming een melding afgeven	476	46%	397	38%	305	27%	132	29%	1310	35%
Na afgeven van melding ouders hierover informeren en wijzen op mogelijkheid om hiertegen bezwaar aan te tekenen	190	18%	177	17%	157	14%	74	16%	598	16%
Niet, omdat de veiligheid en/of welzijn van het kind of de omgeving op dat moment gevaar lopen	102	10%	116	11%	89	8%	39	9%	346	9%
Niet, omdat de ouders en jongeren automatisch al geïnformeerd zijn over een melding in de VIR	81	8%	67	6%	309	27%	62	14%	519	14%
Anders, namelijk…..	439	42%	501	47%	454	40%	238	52%	1632	44%
Totaal	1040	100%	1055	100%	1142	100%	456	100%	3693	100%

Bron: enquête onder meldingsbevoegden

Delen van informatie: geldende regels in de beroepsgroepen

Voor het uitwisselen van gegevens gelden de uiteenlopende regels in de beroepsgroepen: er is geen eenduidig en helder kader. In overleg is vooraf afgesproken hoe gegevens worden uitgewisseld. Tussen meerdere beroepsgroepen is afgesproken dat toestemming moet worden gevraagd aan de jongeren en/of ouders voor het uitwisselen van gegevens. Dat betekent dat jongeren/ouders dienen te worden geïnformeerd over de melding (als ze daarover nog niet eerder geïnformeerd zijn) en dat zij akkoord moeten gaan met de uitwisseling van gegevens tussen de betrokken professionals. In sommige gevallen leidt dit tot wat een geïnterviewde een omslachtige werkwijze noemt: voor het uitwisselen van gegevens tussen bepaalde beroepsgroepen is de opvraagtoestemming en verstrektoestemming nodig. Dat betekent dat de jongere/ouder door beide partijen om toestemming wordt gevraagd.

Ook komt het voor dat vooraf, aan iedereen (generiek) toestemming wordt gevraagd voor het uitwisselen van gegevens. Vaak ook wordt het informeren en het toestemming vragen in een handeling gedaan. Bijvoorbeeld bij een intake op school waar alle ouders vooraf toestemming wordt gevraagd voor het eventueel maken van een melding en uitwisselen van gegevens. Dit uitsluitend generiek toestemming vragen is juridisch niet specifiek genoeg om rechtsgeldig te zijn, aldus de gesproken juristen. Het ERM zegt immers dat toestemming zo concreet mogelijk en zo dicht mogelijk bij de betrokkene moet zijn. De burger heeft het recht te weten tussen wie wat wordt

gedeeld aan informatie (Wbp). Daarnaast is een van de uitgangspunten van de wet dat het geven van toestemming even eenvoudig moet zijn als het intrekken van toestemming. Ook dit is bij het uitsluitend geven van generieke toestemming niet het geval.

Voorts wordt opgemerkt dat professionals, organisaties, gemeenten en het rijk onduidelijkheid en verschillen ervaren in de interpretaties van de wet ten aanzien van het informeren en toestemming vragen. Dit wordt bevestigd door de uitkomsten van de enquête en het onderzoek in de acht convenantgebieden.

De uitkomsten van de enquête geven inzicht in hoe vaak via welke manier door meldingsbevoegden om toestemming wordt gevraagd voor het uitwisselen van gegevens. Uit de antwoorden van de meldingsbevoegden blijkt het volgende (tabel 3.2):

Tabel 3.2 Op welke wijze vraagt u ouders en jongeren om toestemming voor het uitwisselen van gegevens bij een match?

	eerste lijn (min school)	%	eerste lijn: school	%	tweede lijn	%	anders	%	totaal	%
Direct bij het afgeven van een melding, dus nog zonder te weten of sprake is van een match	473	45%	408	39%	312	27%	161	35%	1354	37 %
Wanneer er sprake is van een match, voorafgaand aan de uitwisseling van gegevens	324	31%	237	22%	265	23%	94	21%	920	25 %
Niet, omdat de veiligheid en/of welzijn van het kind of de omgeving op dat moment direct gevaar lopen	91	9%	110	10%	101	9%	39	9%	341	9%
Niet, omdat de ouders en jongeren automatisch al toestemming hebben gegeven	110	11%	126	12%	274	24%	72	16%	582	16 %
Anders, namelijk…..	235	23%	339	32%	329	29%	166	36%	1069	29 %
totaal	1040	100	1055	100	1142	100	456	100	3693	100

Bron: enquête onder meldingsbevoegden

Het beeld dat uit deze tabel naar voren komt lijkt sterk op het beeld dat tabel 3.1 te zien gaf. Van de geënquêteerden geeft 9% aan geen toestemming te hebben gevraagd omdat de veiligheid van het kind gevaar liep, 16% geeft aan dat er al om toestemming voor het uitwisselen van informatie is gevraagd. Ok hier komt dit in de tweede lijn vaker voor dan in de eerste lijn. Een deel van de geënquêteerden die *anders* aangaven heeft hiermee geen ervaring. Voor anderen van deze groep is het afhankelijk van de situatie.

3.2.2 Proportionaliteit en subsidiariteit

Bij de invoering van de VIR is, getoetst in hoeverre het gebruik van de VIR proportioneel en subsidiair is: de inbreuk moet in verhouding staan tot het te bereiken doel (proportionaliteit) en dit doel moet niet op een andere, minder ingrijpende, manier kunnen worden bereikt (subsidiariteit). In de wet is een grondslag gemaakt op basis waarvan de inbreuk in het privéleven van de jongere mag worden gemaakt. Dit door limitatief bepalingen (‘eisen’) op te nemen over wat het doel is van een melding, wanneer een melding dient te worden gedaan en wie er bevoegd zijn melding te doen. Deze grondslag is getoetst bij de totstandkoming van de wet aan de hand van een Privacy Impact Assessment (PIA[26]) en akkoord bevonden.

Of het gebruik van de VIR ook in de praktijk conform de beginselen van proportionaliteit en subsidiariteit is, wordt bepaald door de keuzes van de professional die individueel of vanuit een instelling worden gemaakt. Bij een juist gebruik van de VIR, zo stelt een van de juristen, is de maatregel proportioneel en subsidiair.
Zoals eerder genoemd is het automatisch melden niet in lijn met de geest van de wet. Door het buiten beschouwing laten van individuele factoren is het mogelijk dat het gebruik van de VIR in individuele gevallen niet subsidiair en proportioneel is.

Toetsende instanties

Er is een aantal instanties dat het gebruik van de VIR beoordeelt. We hebben nagevraagd of onderzocht in welke mate volgens gemeenten en instellingen, rechters en tot slot tuchtrechters het gebruik van de VIR proportioneel en subsidiair is.

Wanneer een jongere/ouder van oordeel is dat het gebruik van de VIR niet proportioneel of subsidiair is kan deze een bezwaar aantekenen bij de gemeente of een klacht indienen bij de instantie. De gemeente heeft tot taak het zorgvuldig en rechtmatig gebruik te bewaken. De instantie is verplicht een klachtencommissie te hebben.

We hebben bij het CIBG een overzicht opgevraagd van het aantal gehonoreerde bezwaren. Het CIBG beschikt over de aantallen bezwaarschriften die door het college van B&W zijn gehonoreerd en bij de landelijke VIR tot uitvoering zijn gebracht. Daarnaast beschikt het CIBG over gegevens over gehonoreerde bezwaren naar aanleiding van klachten bij hulpverleners. Klachten komen niet bij het CIBG zelf binnen. De uitkomsten zijn weergegeven in tabel 3.3. Deze aantallen zijn, ten opzichte van het aantal meldingen, zeer beperkt.

Noot 26 Een Privacy Impact Assessment (PIA) is een hulpmiddel om bij ontwikkeling van beleid, en de daarmee gepaard gaande wetgeving of bouw van ICT-systemen en aanleg van databestanden, privacyrisico’s op gestructureerde en heldere wijze in kaart te brengen. Het PIA-toetsmodel is specifiek gericht op de Rijksdienst en bedoeld voor toepassing op alle beleidsgebieden en binnen alle rechtsdomeinen. www.rijksoverheid.nl

Tabel 3.3 Aantal gehonoreerde bezwaren bij gemeenten en instanties, 2012-2014

Jaar	B&W	hulpverlener	totaal per jaar
2012	16	5	21
2013	8	1	9
2014 (t/m aug)	2	12	14
Totaal	26	18	44

Bron: data-analyse gegevens landelijke VIR (CIBG)

Ook kan een burger naar de rechter stappen. Een analyse van gerechtelijke uitspraken[27] leert dat er slechts drie uitspraken over twee rechtszaken waren naar aanleiding van de VIR in de afgelopen vijf jaar. De burgers waren het niet eens met de melding. In beide gevallen is de overheid in gelijk gesteld.

Voor een beperkt aantal beroepsgroepen wordt er door het tuchtrecht op toegezien dat het gebruik van de VIR proportioneel en subsidiair is en dat professionals de jongere en/of ouders om toestemming vragen om gegevens uit te wisselen. Er is tuchtrecht voor de wet BIG. Het Nederlands instituut psychologen (NIP), de Nederlandse vereniging van pedagogen en onderwijsdeskundigen(NVO) en Jeugdzorg vallen sinds kort onder het tuchtrecht. Uit een recente analyse van tuchtrechtzaken, verricht door een van de geïnterviewde juristen, kwam geen expliciete opvolging voor van VIR zaken.

3.3 Toekomst

We hebben (drie) juristen gevraagd naar verwachte en gewenste ontwikkelingen in de toekomst ten aanzien van privacy. Dit levert de volgende uitkomsten, met uitzondering van het laatste punt genoemd door meerdere juristen:

- Het automatisch melden is niet in lijn met de geest van de wet. Toch wordt dit gebruik impliciet bevorderd doordat een aantal gemeenten druk zet op organisaties om te melden. Nieuw is dat sommige gemeenten in hun subsidievoorwaarden voor organisaties ook een aantal te maken meldingen opnemen. Organisaties realiseren dit door automatisch te (gaan) melden. Dit is in strijd met de keuze van de wetgever, die immers vraagt om een individuele toets.
- Het is nodig duidelijkheid te scheppen. Professionals en organisaties (en gemeenten en rijk) ervaren verschillen en onduidelijkheid ten aanzien van het informeren en toestemming vragen. Er is verwarring over wanneer toestemming nodig is en wanneer informeren genoeg is. Het ontbreekt professionals en gemeenten aan een helder en eenduidig kader waarbinnen ze, gesteund door hun organisatie, informatie kunnen en mogen delen.
- Het uitsluitend generiek informeren over een melding is niet in lijn met de geest van de wet.
- Professionals dienen meer vaardigheden te ontwikkelen om het gesprek met de jongere/ouder aan te gaan en de relatie tussen professional en jongere/ouder te verbeteren. Er is handelingsverlegenheid die doorbroken dient te worden.

Noot 27 De analyse is verricht op de op rechtspraak.nl gepubliceerde uitspraken vanaf 2010.

- Ten aanzien van de nieuwe gezinsfunctionaliteit wordt geen grote toename van klachten, bezwaren of rechtszaken verwacht. Dit omdat het aantal bezwaren en klachten in de huidige situatie erg beperkt is. Hetzelfde geldt voor de rechtszaken en tuchtrechtzaken.
- Het huidige stelsel is omslachtig en de nieuwe tijd vraagt volgens één jurist om nieuwe oplossingen; gerichter optreden van de professional met gebruik van het transparantiebeginsel. Ook hier staat het gesprek met de jongere/ouder en de relatie tussen professional en ouder echter centraal.

4 Ervaringen van meldingsbevoegden

In dit hoofdstuk gaan we in op de ervaringen van meldingsbevoegden met de verwijsindex. We bespreken meldingen en signalen, de ervaren meerwaarde, het praktisch gebruik van de verwijsindex en de door meldingsbevoegden gewenste ontwikkelingen in de toekomst. Daarmee worden, vanuit het perspectief van de meldingsbevoegden, de onderzoeksvragen geadresseerd ten aanzien van gebruik en de organisatie, doeltreffendheid, effect en meerwaarde en toekomst van de verwijsindex (thema's 1, 3, 4, 5).

De informatie is gebaseerd op de uitkomsten van een enquête die is uitgezet onder meldingsbevoegden. Waar nuttig wordt in de tekst een vergelijking gemaakt met de uitkomsten van een vergelijkbare enquête uit 2012 (Abraham, 2012[28]). In de hoofdtekst zijn alleen de belangrijkste uitkomsten in tabellen opgenomen. De hele set tabellen is opgenomen in bijlage 9.

Representativiteit enquête

De enquête is uitgezet onder bijna alle meldingsbevoegden: ruim 30.000 professionals.[29] In totaal 3.928[30] professionals vulden de enquête in (13%). Dit levert waardevolle informatie over de ervaring van meldingsbevoegde professionals.

Daarbij wordt opgemerkt dat de respondenten vooral professionals zijn die het instrument relatief vaak gebruiken[31]. Uit de responsverdeling maken we op dat meldingsbevoegden meer dan in werkelijkheid het geval is afkomstig zijn uit het onderwijs, en minder dan in werkelijkheid het geval is van BJZ. In de analyse maken we daarom een onderscheid tussen eerstelijnsorganisaties exclusief scholen, scholen en tweedelijnsorganisaties (zwaardere zorg)[32]. De categorie anders bestaat uit een bonte mix professionals zoals leerplicht ambtenaren, gezinsvoogden , huisartsen, verloskundigen en daarnaast uit professionals die wel zijn betrokken bij de verwijsindex maar die niet zelfmeldingsbevoegd zijn zoals coördinatoren van een gebied, functioneel beheerders en

Noot 28 Abraham M (2012). De VIR, een tussenstand. Tussenevaluatie van het gebruik van de landelijke verwijsindex risicojongeren. DSP-groep/VWS.

Noot 29 De enquête is uitgezet aan meldingsbevoegden die zijn aangesloten via Matchpoint, Multisignaal en VIS2. Meldingsbevoegden aangesloten bij Zorg voor Jeugd zijn niet benaderd (zie methodologische verantwoording).

Noot 30 Dit aantal respondenten begon aan de enquête. Gedurende het invullen is een aantal respondenten afgehaakt. In totaal hebben 3.535 respondenten de enquête volledig afgerond. We hebben er voor gekozen ook de antwoorden mee te nemen van diegenen die de enquête niet volledig hebben ingevuld. Dit heeft als gevolg dat het aantal respondenten dat de vragen beantwoordt kan verschillen per vraag. In alle tabellen zijn de N-nen weergegeven: het aantal respondenten dat betreffende vraag heeft beantwoord.

Noot 31 Dit wordt bevestigd door te kijken naar het aantal meldingen dat is gedaan door de respondenten en de het aantal meldingen dat blijkt uit de database van de landelijke VIR. Daaruit bleek dat meldingen van het eerste half jaar afkomstig waren van nog geen 3.000 verschillende accounts van meldingsbevoegden.

Noot 32 Onder eerstelijns verstaan we alles wat makkelijk toegankelijk is, hieronder valt bijvoorbeeld welzijn maar ook de politie. Onder tweedelijns valt de zwaardere hulpverlening zoals BJZ en andere geindiceerde hulpverlening. We gaan hier uit van een grove indeling in eerste en tweedelijnsinstellingen omdat voor een aantal instellingen het lastig te bepalen is of deze eerste of tweedelijns is, vaak ook verlenen instellingen beide soorten hulp. De indeling sluit niet aan bij bijvoorbeeld de strakke indeling van het NJI, waarbij ook een nuldelijn wordt onderscheiden. School wordt hier apart beschouwd omdat de school een speciale positie inneemt als vroegsignaleerder.

beleidsmedewerkers. Genoemde punten hebben enkele consequenties voor de validiteit van de uitkomsten van de enquête: de uitkomsten van de enquête zijn in mindere mate een strikt representatieve afspiegeling van de totale groep van meldingsbevoegden en verwoorden waarschijnlijk vooral de stem van de relatief betrokken professionals – de gebruikers dus.

Verwijsindex, lokale verwijsindex, landelijke verwijsindex

Vaak zijn de ervaringen met de verwijsindex bepaald door de verwijsindex waarmee de meldingsbevoegde in de dagelijkse praktijk werkt. Wij hebben in de enquête dan ook gevraagd naar ervaringen met betrekking tot het lokale systeem. De landelijke verwijsindex fungeert daar 'achter de schermen'. Alleen waar dat relevant is vragen we specifiek naar ervaringen met de (koppeling met de) landelijke verwijsindex.

4.1 Melding, match, opvolging

4.1.1 Melding

Hoe vaak melden

Aan de hand van de enquête krijgen we een beeld van het gebruik van de verwijsindex door meldingsbevoegden. We vroegen aan hen of en hoe vaak zij melding deden. De uitkomsten zijn samengevat in tabel 4.1.

Tabel 4.1 Hebt u weleens een melding gemaakt in de verwijsindex

	ja		nee		niet van toepassing, een melding afgeven gebeurt automatisch		N
eerste lijn (min school)	779	71%	287	26%	26	2%	1.092
eerste lijn: school	725	66%	365	33%	5	0%	1.095
tweede lijn	559	46%	419	34%	238	20%	1.216
anders	309	63%	164	33%	19	4%	492
totaal	2.372	61%	1.235	32%	288	7%	3.895

Bron: enquête onder meldingsbevoegden

In totaal heeft 61% van de geënquêteerde meldingsbevoegden wel eens zelf een melding gedaan in de verwijsindex. Dit aandeel is hoger onder eerstelijns respondenten dan tweedelijns respondenten (71% en 66% versus 46%). Ter vergelijking: in 2012 geeft 67% van de meldingsbevoegden aan wel eens een melding te hebben gedaan aan de verwijsindex. Het percentage respondenten dat ooit heeft gemeld is dus afgenomen ten opzichte van 2,5 jaar geleden.

Een aantal meldingsbevoegden is werkzaam bij een organisatie die automatisch (en generiek) melden. Dit zijn alleen tweedelijnsorganisaties, zoals bijvoorbeeld meerdere BJZ bureaus en bureaus leerplicht. Als de automatische meldingen opgeteld worden bij de andere meldingen komt het percentage dat meldt in 2014 uit op 68%.

Recent, dat wil zeggen de periode van drie maanden voorafgaande aan de enquête, heeft 39% van de respondenten een of meerdere melding en gedaan. Voor de eerstelijns organisaties zonder de scholen is dit percentage 47%, voor de scholen 35% en de tweedelijns 33% (anders 42%). Van diegenen die recent een melding maakten, deed 20% dat 5 keer of vaker, dit zijn voornamelijk tweedelijnsorganisaties. 17% deed dit één keer, 14% twee keer en de rest drie of vier keer.

Motivatie om al dan niet te melden

We vroegen de geënquêteerde meldingsbevoegden welke motivatie voor hen ten grondslag lag aan het doen van een melding en welke knelpunten daarbij speelden. De uitkomsten zijn samengevat in de tabellen 4.2 en 4.3.

Tabel 4.2 Wat zijn voor u de belangrijkste redenen dat u een melding afgeeft, gepercenteerd op aantal respondenten dat melding heeft gedaan. (N=2.372)

	totaal	%
Omdat ik wil weten of er andere professionals/ meer organisaties zijn die mijn zorgen delen	1.494	61%
Omdat ik wil samenwerken met professionals die bezorgd zijn over hetzelfde kind	1.526	57%
Omdat ik dat nodig acht op basis van mijn professionele inschatting	956	41%
Omdat de meldcriteria/het risicoprofiel dat voorschrijft	959	39%
Omdat het de kans vergroot dat problemen snel worden opgepakt	732	29%
Omdat mijn leidinggevende het gebruik stimuleert	274	13%
Omdat ik positieve ervaringen heb na het afgeven van eerdere signalen	184	6%
Omdat mijn collega's dit ook doen	69	5%
Anders, namelijk…..	205	8%

Bron: enquête onder meldingsbevoegden

De meest genoemde redenen zijn dat de professional wil weten of er andere professionalsorganisaties zijn die zorgen delen en dat de professional wil samenwerken met professionals die bezorgd zijn over hetzelfde kind. Beide redenen zijn aangegeven door meer dan de helft van de meldingsbevoegden. Wanneer we kijken naar het type organisatie (tabel in bijlage 9) valt op dat deze redenen sterker gelden voor de eerstelijnsorganisaties dan de tweedelijns (64% en 72% versus 52%; 68% en 69% versus 57%). Met name school wil weten of zorgen worden gedeeld (72%). Bij tweedelijnsorganisaties wordt naast deze twee redenen ook gemeld omdat de meldcriteria of het risicoprofiel dat voorschrijft (48%). Andere redenen komen in minder gevallen voor.

Tabel 4.3 Wat zijn voor u de belangrijkste belemmeringen om een melding af te geven in VIR, gepercenteerd op totaal aantal respondenten. (N=3.773)

	totaal	%
Dat ik ouders en/ of de jeugdige op hoogte moet brengen van de melding	1.017	26%
Dat ik geen goede inschatting kan maken van de consequenties die het doen van een melding heeft	583	15%
Dat ik over te weinig informatie beschik	569	15%
Dat ik privacy van de betrokken jeugdige wil beschermen	266	7%
Dat ik er moeite mee heb om zorgen over jeugdigen in een ICT-systeem te melden	234	6%
Dat ik niet goed weet hoe ik een melding moet afgeven	229	6%
Dat ons privacy protocol weinig ruimte biedt voor vroegsignalering en samenwerking met derden	156	4%
Dat ik verwacht te weinig tijd te hebben voor samenwerking na de match	153	4%
Anders, namelijk…..	1.757	45%

Bron: enquête onder meldingsbevoegden

De meest genoemde redenen die leiden tot het besluit geen melding te doen zijn: dat de professional de ouders en/of jeugdige op de hoogte moet brengen van het feit dat er een melding wordt gedaan (26%), dat de professional geen goede inschatting kan maken van de consequenties die het maken van een melding heeft (15%) en dat de professional over te weinig informatie beschikt (15%). Andere redenen komen minder voor (dit geld ook voor de redenen genoemd in de categorie anders).

Ten aanzien van de verschillende type organisaties valt het op dat vooral scholen en andere eerstelijnsorganisaties aangeven het informeren van ouders/jongeren te zien als een belemmering om een melding te doen (30% eerstelijns min scholen, 37% scholen, 13% tweedelijns). Ook geven scholen relatief vaak aan geen goede inschatting te kunnen maken van de consequenties en daarom niet te melden (23% scholen, 13% eerstelijns min scholen, 11% tweedelijns).

4.1.2 Match, opvolging

Hoe vaak matches

Aan geënquêteerden is gevraagd of zij wel eens te maken hebben met een match. In de praktijk betekent dit dat zij een notificatie van een match krijgen, bijvoorbeeld per e-mail of in hun registratiesysteem, over de betrokkenheid van eenzelfde jeugdige. We merken daarbij op dat het ook voorkomt dat een professional een bericht over een match krijgt zonder dat deze zelf de melding heeft gedaan (in geval van automatische generieke melding of melding door een collega). De vraag is daarom gesteld aan alle respondenten. De uitkomsten staan weergegeven in tabel 4.4.

Tabel 4.4 In welke mate krijgen melders te maken met een match?

	N	ja	%
Eerste lijn (min school)	1.058	680	64%
Eerste lijn: school	1.076	525	48%
Tweede lijn	1.171	764	65%
Anders	468	279	60%
Totaal	3.773	2.248	60%

Bron: enquête onder meldingsbevoegden

In totaal heeft 60% van de geënquêteerde meldingsbevoegden ooit te maken gehad met een match. Dit percentage is relatief laag voor de professionals van scholen (48%), bij andere instellingen ligt dit hoger (64% eerstelijns min school; 65% tweedelijns).
Ten opzichte van 2012 is het aantal respondenten dat ooit te maken krijgt met een match toegenomen. In 2012 geeft 50% aan een signaal (match) te hebben ontvangen.

Recent (drie maanden voorafgaand aan de enquête) heeft 35% van de geënquêteerde meldingsbevoegden een bericht gekregen van een match. Ook hier is het percentage relatief laag voor scholen (23%), hoger bij de eerstelijns (38%) en nog hoger voor tweedelijns meldingsbevoegden (46%). Met name tweedelijns meldingsbevoegden ontvangen vaker dan 5 keer in drie maanden tijd een matchbericht. Dat is voor 15% van de respondenten in die groep het geval (gemiddeld 7%, scholen 1%).

Opvolging van de match

Aan diegenen die een matchbericht hebben ontvangen hebben we gevraagd of er naar aanleiding van de match informatie is uitgewisseld. De uitkomsten staan vermeld in de tabel 4.5.

Tabel 4.5 Hebben door u ontvangen notificaties van een match wel eens geleid tot informatie-uitwisseling?

	N	ja	%
Eerste lijn (min school)	679	532	78%
Eerste lijn: school	523	371	71%
Tweede lijn	760	516	68%
Anders	277	204	74%
Totaal	2.239	1.623	72%

Bron: enquête onder meldingsbevoegden

Van de geënquêteerden die een match ontvingen, gaf 72% aan dat de match heeft geleid tot informatie-uitwisseling. Het percentage ligt hoger bij eerstelijnsinstellingen min school (78%) en lager bij voor school (71%) en tweedelijnsinstellingen (68%).

Recent (drie maanden voorafgaande aan de enquête) liggen deze aantallen lager. Bij 58% van de respondenten die recent een matchbericht ontvingen heeft deze geleid tot informatie-uitwisseling. Het percentage ligt het hoogst bij eerstelijnsinstellingen zonder school (67%), gevolgd door school (62%) en tweedelijnsinstellingen (45%).

Wanneer we kijken naar de hele groep van meldingsbevoegde respondenten heeft 23% wel eens te maken had met een match die leidde tot het uitwisselen van informatie. Dit is minder dan in 2012, toen gaf 41% van de geënquêteerden aan naar aanleiding van een match informatie te hebben uitgewisseld. De reden waarom dit percentage nu lager is, is onbekend en wordt niet verklaard door bijvoorbeeld een lager aantal respondenten dat te maken had met een match: het aantal respondenten met een match is in 2014 60%, in 2012 50%. Het gaat hier dus daadwerkelijk om minder informatie-uitwisseling.

4.2 Meerwaarde

4.2.1 Opbrengst

Aan diegenen die te maken hadden met een match is gevraagd wat de belangrijkste opbrengsten zijn. De uitkomsten zijn weergegeven in tabel 4.6.

Tabel 4.6 Wat zijn voor u de belangrijkste opbrengsten van de (notificaties van) matches? Meerdere antwoorden mogelijk. N=1.623

	totaal	%
Meer informatie over de situatie van de jeugdige	951	59%
Betere samenwerking	837	52%
Samenwerking in een vroeger stadium	684	42%
(Mogelijk) nieuw contact	398	25%
Opschaling van de hulpverlening van de jeugdige	398	25%
Andere beoordeling van de problematiek van de jeugdige	264	16%
Aanpassing van mijn plan van aanpak met de jeugdige	248	15%
Discussie in eigen organisatie	44	3%
Anders, namelijk…..	233	14%

Bron: enquête onder meldingsbevoegden

In 25% van de matches is sprake van een mogelijk/nieuw contact. Bij deze matches lijkt inderdaad sprake te zijn van de beoogde vroegsignalering. De andere antwoorden duiden met name op betere afstemming tussen organisaties en aanpassing van de hulp aan de jongere.

Voor 39% van de respondenten die te maken hadden met een match heeft de match informatie geleverd over een organisatie waar de professional tot dan toe nog geen afstemming mee had. Dit geldt met name voor respondenten van eerstelijnsinstellingen min school (45%), voor de andere instellingen is dit lager. De aantallen zijn weergegeven in tabel 4.7.

Tabel 4.7 Is er wel eens een match ontstaan met een organisatie waar u tot dan toe nog geen afstemming mee heeft gehad? (gepercenteerd op respondenten die met een match te maken hebben gehad)

	N	ja	%
Eerste lijn (min school)	527	238	45%
Eerste lijn: school	370	130	35%
Tweede lijn	514	186	36%
Anders	204	78	38%
Totaal	1615	632	39%

Bron: enquête onder meldingsbevoegden

4.2.2 Meerwaarde landelijke aansluiting

Meldingsbevoegden werken met hun lokale systeem, waaraan de landelijke verwijsindex is gekoppeld. We vroegen op welke wijze professionals merken dat hun verwijsindex is aangesloten en hoe zij de meerwaarde van de landelijke verwijsindex beoordelen. De uitkomsten zijn weergegeven in tabellen 4.8 en 4.9.

Tabel 4.8 Op welke punten merkt u in de uitvoering dat uw lokale meldsysteem is aangesloten bij de VIR?

	totaal	%
Ik merk niet dat mijn lokale meldsysteem is aangesloten bij de VIR	2321	63%
Ik ontvang signalen met betrekking tot meldingen die afkomstig zijn uit andere indexen of convenantgebieden	721	20%
Anders, namelijk…..	605	16%
N	3.693	100%

Bron: enquête onder meldingsbevoegden

Twee derde (63%) van de geënquêteerde meldingsbevoegden merkt naar eigen zeggen niet dat het lokale verwijsindex is aangesloten bij de landelijke verwijsindex. Met name de scholen merken dit niet (67%). Ter vergelijking: in 2012 merkte 72% niet dat het systeem is aangesloten bij de landelijke verwijsindex. Er is dus sprake van een verbetering.

In totaal 20% heeft wel eens een notificatie ontvangen van een bovenregionale match. Dit zijn vooral meldingsbevoegden van de tweedelijnsorganisaties (24%), meldingsbevoegden van scholen krijgen het minst vaak een notificatie van een bovenregionale match (12%). (Zie de tabellen in bijlage 9).

Tabel 4.9 De meerwaarde van de aansluiting bij de landelijke verwijsindex

	eerste lijn (min school)	N	eerste lijn: school	N	tweede lijn	N	anders	N	gemiddeld cijfer	totaal N
Rapportcijfer	6,9	1005	6,1	1096	6,6	1026	6,5	442	6,5	3569

Bron: enquête onder meldingsbevoegden

De meldingsbevoegden kennen een 6,5 toe aan de meerwaarde van de aansluiting bij de landelijke verwijdindex. Ter vergelijking: in 2012 werd een 5,6 toegekend.

4.3 Praktisch gebruik

Om zicht te krijgen op het praktische gebruik is de respondenten gevraagd een aantal stellingen te beantwoorden over het gebruik van de verwijsindex. De uitkomsten zijn weergegeven in tabellen 4.10 en 4.11.

Tabel 4.10 Stellingen (antwoord categorieën in alle gevallen + in meer dan de helft van de gevallen[33])

	eerste lijn (min school)	%	eerste lijn: school	%	tweede lijn	%	anders	%	totaal	%
Het is mij duidelijk hoe ik een melding moet invoeren	781	75%	791	75%	590	52%	324	71%	2486	67%
Het is mij duidelijk wanneer ik een melding moet afgeven	678	65%	638	60%	605	53%	293	64%	2214	60%
Contactgegevens van de gematchte partijen zijn juist	584	56%	494	47%	606	53%	237	52%	1921	52%
Het is mij duidelijk wie de regie heeft	585	56%	526	50%	573	50%	230	50%	1914	52%
N	1040		1055		1142		456		3693	

Bron: enquête onder meldingsbevoegden

Het is 67% van de meldingsbevoegden duidelijk hoe een melding in te voeren. Opvallend is dat de eerstelijnsinstellingen hier hoger scoren dan de tweedelijnsinstellingen: voor 75% respectievelijk 52% van de professionals is dit duidelijk. Waarschijnlijk hangt dit deels samen met het feit dat bij tweedelijnsorganisaties ook automatisch wordt gemeld.

Noot 33 In de enquête kan de respondent kiezen in welke mate betreffende stelling voor hem/haar van toepassing is: in alle gevallen, in meer dan de helft, de helft, minder dan de helft, geen van de gevallen, n.v.t. In tabel 3.10 zijn de aantallen voor “in alle gevallen” en “in meer dan de helft” bij elkaar opgeteld

Het is 60% van de meldingsbevoegden duidelijk wanneer een melding af te geven. De contactgegevens zijn volgens 52% meldingsbevoegden juist. Ook is het in 52% duidelijk wie de regie heeft. Er zijn voor deze uitkomsten geen duidelijke verschillen tussen de types organisatie.

Tabel 4.11 Het gebruiksgemak van de lokale verwijsindex

	eerste lijn (min school)	N	eerste lijn: school	N	tweede lijn	N	anders	N	gemiddeld cijfer	totaal N
Rapportcijfer	6,5	1040	6,4	1055	5,9	1142	6,3	456	6,3	3693

Bron: enquête onder meldingsbevoegden

Het gebruiksgemak van de lokale verwijsindex, dat tevens het portaal naar de landelijke verwijsindex is, wordt beoordeeld met een zes. Geënquêteerden van de eerstelijns geven een iets positiever oordeel dan die van de tweedelijns maar het verschil is niet groot. Ter vergelijking: in 2012 werd het gebruikersgemak beoordeeld met een 6,0.

4.4 Toekomst

Met het van kracht gaan van de nieuwe Jeugdwet op 1 januari 2015 krijgt de verwijsindex er een functionaliteit bij: er gaan ook gezinsmatches plaatsvinden. Aan de bevraagde meldingsbevoegden is de vraag gesteld of zij verwachten daarom meer gebruik te maken van de verwijsindex. het antwoord is weergegeven in tabel 4.12.

Tabel 4.12 Verwacht u meer gebruik te maken van de verwijsindex als er ook gezinsmatches gaan plaatsvinden?

	totaal	%
Ja	1831	52%
Nee	1132	32%
Anders, namelijk…..	572	16%
N	3535	100%

Bron: enquête onder meldingsbevoegden

De helft van de respondenten geeft aan meer gebruik te gaan maken van de verwijsindex als er ook gezinsmatches gaan plaatsvinden. Dit betreft relatief meer respondenten uit de eerstelijns (57%) en in mindere mate respondenten van scholen (46%). Een deel van de respondenten geeft (onder anders, namelijk) aan het antwoord op deze vraag nog niet te weten.

Tabel 4.13 Op welke wijze kan de bruikbaarheid van de VIR in de toekomst worden vergroot?

	aantallen	%
Verbinding met andere initiatieven (zoals bijvoorbeeld meldcode huiselijk geweld	1967	56%
Het maken van regieafspraken bij een adres/gezinsmatch	1554	44%
Het in beeld brengen van kinderen bij wie geen professional betrokken is in geval van een gezin en of adresmatch	1423	40%
Uitbreiding van organisaties die registratie/melding mogelijk maken	1418	40%
Verwijsindex 23+: ook match op volwassenen	1111	31%
Herkenbaarheid van de aansluiting van mijn organisatie bij de verwijsindex	650	18%
Anders, namelijk:	632	18%
totaal	3535	100%

Bron: enquête onder meldingsbevoegden

Meer dan de helft van de respondenten is van mening dat de bruikbaarheid van de verwijsindex kan vergroot door de verbinding te maken met andere initiatieven (56%). Ook het maken van regieafspraken, het in beeld brengen van kinderen bij wie geen professional betrokken is in het geval van een gezinsmatch kunnen de bruikbaarheid vergroten (genoemd door 44% respectievelijk 40% van de respondenten). Dit zijn allen nieuwe ontwikkelingen. Voorts wordt genoemd het uitbreiden van organisaties die melding mogelijk maken (40%). Andere ontwikkelingen worden minder vaak genoemd.

Bijna alle respondenten geven aan dat aansluiting gewenst is met een aantal organisaties of instellingen die nu niet (overal) meldingsbevoegd zijn. Door 70% of meer van de respondenten is genoemd, in aflopende volgorde: artsen en kinderartsen, politie, GGZ instellingen, Centrum voor Jeugd en Gezin en Wijkteams. De volledige lijst is opgenomen in onderstaande tabel 4.14.

Tabel 4.14 In de Wet op de jeugdzorg en binnen uw convenantgebied zijn meldingsbevoegde organisaties aangewezen. De volgende organisaties zijn niet of niet overal meldingsbevoegd. Welke van de onderstaande organisaties zouden volgens u meldingsbevoegd moeten zijn?

	totaal	%
Artsen, kinderartsen	3.009	85%
Politie	2.778	79%
GGZ instellingen	2.752	78%
Centrum voor Jeugd en Gezin	2.750	78%
Wijkteams	2.468	70%
Ziekenhuizen, spoed eisende hulp, verplegers	2.331	66%
Kinderopvang, naschoolse opvang	2.115	60%
Jongerenwerkers	2.045	58%
Reclassering Nederland	1.963	56%
Verloskundigen	1.900	54%
Centraal opvang asielzoekers	1.428	40%
Zzp-ers in jeugdwerk	1.300	37%
Logopedisten, diëtisten, fysiotherapeuten	1.273	36%
Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SoZaWe)	930	26%
Sportinstellingen	718	20%
Geloofsinstellingen	517	15%
Anders	373	11%
totaal	3.535	100%

Bron: enquête onder meldingsbevoegden

De genoemde partijen vallen overigens grotendeels binnen het wettelijk kader[34]: zij zijn opgenomen in de lijst meldingsbevoegden en kunnen anderszins door de gemeente worden aangewezen als meldingsbevoegd. Uitzondering daarop lijken sociale zaken en werkgelegenheid (SoZaWe), sportinstellingen en geloofsinstellingen.

Noot 34 Meldingsbevoegd zijn opgenomen in het Uitvoeringsbesluit Wet op de jeugdzorg:
- Bureau Jeugdzorg (artikel 1a)
- Landelijk/regionaal werkende organisatie die jeugdzorgtaken uitvoert (artikel 1a)
- Organisatie voor jeugdgezondheidszorg (artikel 1b)
- Aanbieder van geestelijke gezondheidszorg voor jeugdigen (artikel 1b)
- Organisatie voor gezondheidszorg (artikel 1c)
- School (artikel 1d)
- Organisatie met regionale meld- en coördinatiefunctie (artikel 1d)
- Organisatie voor maatschappelijke ondersteuning (artikel 1e)
- Gemeentelijke kredietbank (artikel 1f)
- Politie (artikel 1g)
- Justitie (artikel 1g)
- Raad voor de Kinderbescherming (artikel 1g)

Opmerkingen van respondenten

Respondenten hebben tot slot een boodschap meegegeven in bij de afsluiting van de vragenlijst. De hieronder genoemde punten zijn relatief vaak geadresseerd door geënquêteerden:

Goed:

- Goed dat er een centraal registratie en matchsysteem is.
- De verwijsindex is een prettig instrument om overzicht te krijgen van alle betrokken partijen.

Knelpunten:

- Er wordt te weinig gemeld, daardoor werkt het systeem niet.
- Er wordt te veel gemeld (geregistreerd), daardoor werkt het systeem niet.
- Er is weinig zicht op het gebruik van de verwijsindex.
- Gebruik van de verwijsindex wordt alleen gezien als administratie.
- Er zijn te weinig zinvolle matches tegenover het werk dat ervoor verricht moet worden.
- De verwijsindex levert de professional geen nieuwe verbindingen op.
- Het informeren van ouders werpt een hoge drempel op voor het maken van een melding.
- Het inloggen op de verwijsindex is omslachtig.
- Er is geen duidelijk beleid over het gebruik van de verwijsindex.
- De implementatie van de verwijsindex binnen aangesloten organisaties is niet altijd op orde. Eerst dient het instrument goed te worden geïmplementeerd voordat het wordt gebruikt
- De verwijsindex dient zich te ontdoen van het stigmatiserend karakter. De term verwijsindex risicojongeren is niet gewenst.

Bron: enquête onder meldingsbevoegden

5 Onderzoek in acht convenantgebieden

In dit hoofdstuk wordt het beeld geschetst van het gebruik van de verwijsindex in acht geselecteerde convenantgebieden. Achtereenvolgens komen organisatie, meldingen, matches en de opvolging aan bod. Vervolgens wordt ingegaan op feitelijke en ervaren meerwaarde van de verwijsindex. Tot slot worden de mogelijkheden voor de toekomst geschetst.
Daarmee worden de onderzoeksvragen geadresseerd ten aanzien van gebruik en de organisatie, doeltreffendheid, effect en meerwaarde en toekomst van de verwijsindex (thema's 1, 3, 4, 5).

De informatie in dit hoofdstuk is gebaseerd op de interviews met sleutelpersonen en het casusonderzoek onder meldingsbevoegden in de acht convenantgebieden. Een beschrijving van de acht afzonderlijke gebieden is te vinden in bijlage 10.

Vooraf

Zoals eerder benoemd is er een landelijke verwijsindex en daarnaast lokale verwijsindexen die zijn geborgd in lokale convenantgebieden. De lokale verwijsindexen, ingebed in hun lokale convenantgebieden, zijn doorgaans aangekleed met een set van samenwerkingsafspraken rondom regie, borging, zorgcoördinatie en privacy. De vorm en inhoud daarvan zijn uiteenlopend. Uit het overzicht van alle convenantgebieden hebben we acht gebieden geselecteerd op basis van een aantal criteria: meer/minder dan gemiddeld aantal meldingen, stedelijk/'platte land' en aanbieder. We hebben er voor gezorgd dat de diverse varianten zijn gedekt. In dit hoofdstuk beschrijven we op hoofdlijnen de vorm en inhoud van (het gebruik van) de verwijsindexen en benoemen factoren waarop de convenantgebieden onderling van elkaar verschillen.

5.1 Organisatie

Convenant

De acht onderzochte convenantgebieden zijn (een bundeling van) gemeentes waarbinnen afspraken zijn vastgelegd rondom het gebruik van de verwijsindex. In twee gebieden bestaat het convenantgebied uit één gemeente (Zwolle en Kampen). In de andere gevallen zijn er 7 tot 21 gemeenten gebundeld. Daarmee verschillen de gebieden onderling aanzienlijk in omvang.

De afspraken over het gebruik, de regie, borging en privacy van de verwijsindex zijn in ieder gebied vastgelegd in een samenwerkingsconvenant. Daarnaast hebben instellingen vaak ook een apart aansluitingsconvenant waarin specifieke afspraken zijn geregeld, zoals bijvoorbeeld over hoe omgegaan dient te worden met het uitwisselen van gegevens.

Tot slot zien we dat de samenwerkingsvormen verschillen qua duur of startmoment. Als indicator nemen we het jaar waarop het convenant werd ondertekend. De vroegste samenwerkingsafspraken over het gebruik van de verwijsindex zijn in een convenant vastgelegd in Drechtsteden, Peelland en Amersfoort (2008), gevolgd door Rotterdam (2009; die overigens eerder al een pilot had). Twee jaar later volgen Amsterdam, At risk Zuid oost, Zwolle en Kampen (2011).

Regierol

In alle acht gebieden is er een regievoerder die het gebruik van de verwijsindex in het gebied coördineert en faciliteert. Dit is vaak de zogenaamde convenanthouder. De convenanthoudersrol is op drie verschillende manieren belegd: bij een bureau als onderdeel van de gemeente (Rotterdam, Amsterdam), bij een ambtenaar van de gemeente (Zwolle) of bij het CJG (At risk Zuidoost, Amersfoort, Kampen). In twee gebieden is er in plaats van een convenanthouder een zogenaamde regiobeheerder: een ambtenaar van de grootste gemeente in het betreffend gebied met de verwijsindex in de portefeuille (Peellanden) of een externe in opdracht van deze gemeente (Drechtsteden). De regiobeheerders maken onderdeel uit van een overkoepelende provinciale regiegroep waarin afspraken zijn gemaakt over de werkwijze van de verwijsindex (zorg voor jeugd). Daarnaast is er in Brabant een provinciale kerngroep van bestuurders, de regiobeheerders maken hier geen onderdeel van uit.

Rol aanbieders

De aanbieders verzorgen de koppeling van de lokale systemen met de landelijke verwijsindex. De aanbieders hebben een verschillende rol in de verschillende convenantgebieden. Er is een actieve facilitering en ondersteuning vanuit Multisignaal (Rotterdam, At risk Zuidoost, Amersfoort) en Matchpoint (Amsterdam). Beide bieden voorlichting en trainingen aan professionals, en een actuele website met informatie voor professionals. Multisignaal heeft daarnaast bijvoorbeeld nog verwijsindex.tv, een app om melding mee te doen, en bevordert de uitwisseling van gebruikerservaringen. Multisignaal heeft ook een eigen gebruikersvereniging. VIS2 (Kampen, Zwolle) was bij de implementatie van de verwijsindex betrokken bij het geven van trainingen en voorlichting. Momenteel is de rol van VIS2 kleiner en is VIS2 vooral actief als functioneel beheerder. Zorg voor Jeugd (Drechtsteden, Peelland) is een systeem dat onderhouden wordt door PinkRoccade. De voorlichting, training en informatievoorziening ligt bij de regiobeheerders.

Taken convenanthouders

De convenanthouders of regiobeheerders hebben allen als taak het coördineren en faciliteren van het gebruik van de verwijsindex. Dat houdt onder andere in het actief op zoek gaan naar nieuwe organisaties die zich aansluiten. Daarnaast zijn ook andere taken genoemd als

- structureel overleg met belangrijkste instanties (Amersfoort, Amsterdam, Rotterdam, Amersfoort, Atrisk zuidoost; in Peelland en Drechtsteden gebeurde dit in de kerngroep, dat ligt nu stil);
- het monitoren van het aantal meldingen en matches (Amersfoort, Amsterdam, Rotterdam, Amersfoort, At risk Zuidoost, Peelland, Drechtsteden, Kampen);
- matchbewaking (At risk Zuidoost, Amersfoort);
- het geven van training (Amsterdam, Rotterdam, Drechtsteden, Peelland).

In de praktijk zien we voor zover we daar zicht op hebben dat genoemde taken groot en klein worden opgepakt. Zo wisselt de frequentie van het trainingsaanbod voor professionals (al dan niet periodiek) en geeft bijvoorbeeld de convenanthouder van Zwolle aan de gemeente te weinig tijd heeft voor de coördineren en faciliteren. Volgens enkele respondenten zijn de taken ook aanvankelijk groter opgepakt maar na verloop van tijd kleiner geworden. Na een enthousiaste start waarbij veel inzet werd getoond is dit in de loop der tijd afgebrokkeld.

Aangesloten organisaties

In alle acht convenantgebieden is een groot aantal organisaties aangesloten die zijn onder te brengen bij zowel eerste- als tweede lijninstellingen. Het gaat om zorginstellingen (o.a. BJZ, GGD), woon en thuisbegeleiding, onderwijs/leerplicht/kinderopvang (o.a. scholen, Leerplicht regio), welzijn, ambulante zorg, maatschappelijke dienstverlening, GGZ en VGZ, steunpunten en meldpunten.

De politie is aangesloten in zes van de onderzochte gebieden (Amersfoort, Drechtsteden, Kampen, Peelland, Rotterdam, Zwolle), Halt is aangesloten vijf gebieden (Amersfoort, At risk Zuidoost, Drechtsteden, Peelland, Rotterdam). Voor de volledigheid melden we dat het feit dat de genoemde partijen zijn aangesloten niet noodzakelijkerwijs betekent dat door deze partijen melding wordt gedaan.

Afspraken over melden

We hebben globaal zicht op hoe er in de convenantgebieden wordt omgegaan met de criteria uit de Wet op jeugdzorg (artikel 2j) op basis waarvan door professionals wordt gemeld. Voorop staat dat alle convenanten uitgaan van de Wet op jeugdzorg. In aanvulling daarop zijn met enkele organisaties in verschillende convenanten nadere afspraken gemaakt. We hebben geen volledig zicht op welke afspraken gelden voor de (vele) verschillende aangesloten organisaties in de onderzochte convenantgebieden maar wel blijkt uit de interviews dat er enkele verschillen zijn. Bijvoorbeeld: BJZ Amersfoort meldt alle cliënten in gedwongen kader, BJZ Rotterdam meldt alle cliënten; Leerplicht Amsterdam meldt alle jongeren waarbij een proces verbaal is uitgeschreven voor verzuim, Leerplicht Amersfoort meldt alle jongeren die verzuim plegen. De nadere afspraken lijken vooral betrekking te hebben op afspraken rondom generiek melden (zie ook 4.2).

In drie gebieden zijn er naast ‘normale’ meldingen ook andersoortige meldingen. In Rotterdam kan er in dezelfde verwijsindex ook een pre signaal worden afgegeven door meldingsbevoegden. Een pre signaal kan niet leiden tot een match en leidt niet tot een melding in de landelijke verwijsindex. In Zorg voor Jeugd (Drechtsteden, Peelland) wordt een verschil gemaakt tussen een ketenregistratie in het lokale systeem (alleen voor de lokale samenwerking) en een melding in de verwijsindex (in betreffend gebied aangeduid met ‘signaal’). De organisaties bepalen zelf wanneer ze een melding doen. Meldingen en ketenregistraties worden beiden doorgestuurd naar de landelijke verwijsindex, worden beiden geïnterpreteerd als gesignaleerde risico's, en kunnen beiden leiden tot een match.

Meldingen dienen volgens de wet[35] ten hoogste twee jaar nadat zij is gedaan te worden 'verwijderd'. Gedurende deze tijd is de melding matchbaar. In zeven van de acht onderzochte regio's wordt de termijn van twee jaar aangehouden. In Rotterdam zijn met de meldende organisaties afspraken gemaakt over deze termijn. Daar geldt dat een melding standaard 12 maanden actief is, en dat voor sommige organisaties een andere periode geldt (o.a. BJZ 24 maanden, scholen 6 maanden, politie 3 maanden). Na de afgesproken termijn wordt de melding op 'non-actief' gesteld door de aanbieder.

Afspraken over opvolging

In de acht onderzochte gebieden wordt op verschillende wijze invulling gegeven aan de opvolging van een match. In vijf gebieden (Drechtsteden, Peelland, Amersfoort, Amsterdam, At risk Zuid oost) wordt er automatisch door het systeem zorgcoördinatie toegewezen. Aan de toewijzing ligt een beslisboom ten grondslag, op basis waarvan door het systeem van de lokale verwijsindex wordt bepaald welke van de melders de coördinatie krijgt over de zorg van de gematchte jongere. In andere gebieden (Zwolle en Kampen) is de toewijzing beschreven in afspraken tussen de organisaties zelf. In Rotterdam wordt automatisch door het systeem een matchregisseur toegewezen. Dit kan leiden tot een heldere afspraak over zorgcoördinatie. Er wordt dus ten opzichte van het direct aanwijzen van een zorgcoördinator een tussenstap gemaakt.
De zorgcoördinatie wordt doorgaans gegeven aan BJZ, als deze een van de gematchte partijen is. Zorgcoördinatie kan alleen worden weggezet bij hulp of zorgaanbieders en niet bij signalerende partijen als bijvoorbeeld de politie of scholen.

5.2 Melding, match, opvolging

5.2.1 Melding

Wijze waarop wordt gemeld

In alle acht de gebieden zien we globaal vijf manieren waarop professionals melden. De wijze waarop gemeld wordt, wordt bepaald door de organisatie waarbij de professional is aangesloten.

- Alle cliënten die in het eigen registratiesysteem van de organisatie worden geregistreerd, worden via een automatische koppeling gemeld aan de verwijsindex. Deze methode wordt vooral gebruikt door relatief grote tweedelijnsorganisaties. Voorbeelden zijn bureaus jeugdzorg of Halt. Soms gaat daar wel een 'query' aan vooraf. Bijvoorbeeld zodat alleen bij BJZ cliënten in gedwongen kader automatisch worden geregistreerd, en de BJZ cliënten van toegang niet. Door deze organisaties wordt er vooraf vanuit gegaan dat de cliënt altijd voldoet aan minimaal een van de criteria om te melden.
- Alle cliënten die in het eigen registratiesysteem van de organisatie worden geregistreerd, worden handmatig wordt ingevoerd in de verwijsindex door een accounthouder van een organisatie. Er worden (bijvoorbeeld dagelijks) uitdraaien gemaakt van alle nieuw geregistreerde cliënten, welke (na een check op dubbele registratie) worden ingevoerd. Ook

Noot 35 Jeugdwet art. 7.1.4.5; Wjz art. 2n.

hier wordt er vanuit gegaan dat de cliënt altijd voldoet aan minimaal een van de criteria om te melden. BJZ in Stadsregio Rotterdam werkt bijvoorbeeld via deze wijze.

- Via een semiautomatische koppeling waarbij in het registratiesysteem van de organisatie een vinkje dient te worden gezet (opt-in) of weggehaald (opt-out), opdat de cliënten automatisch worden gemeld. Hier is een bewuste handeling van de hulpverlener nodig. In alle onderzochte partijen wordt er vooraf vanuit gegaan dat de cliënt in principe altijd voldoet aan minimaal een van de criteria om te melden, maar is er ruimte om een professionele afweging te maken. Voorbeelden van opt-in zijn te vinden bij SPIRIT in Amsterdam en Leerplicht Kampen, een voorbeeld van opt-out is te vinden bij BJZ Overijsel.
- Via één centrale accounthouder van de organisatie aan wie de eigen professionals gegevens doorgeven van de jongeren die, na een professionele afweging, dienen te worden gemeld. Een voorbeeld is de Opvoedpoli in Amsterdam.
- Via een persoonlijk account van een professional. De professional meldt een jongere na een professionele afweging te hebben gemaakt. Na deze afweging is het oordeel dat de jongere voldoet aan een van de criteria om te melden. Voorbeelden zijn scholen en andere eerstelijnsorganisaties.

We hebben geen sluitend overzicht over welke en hoeveel organisaties binnen de onderzochte convenantgebieden volgens welke methode werken. Wel zien we in alle gebieden dat er generiek wordt gemeld door een aantal organisaties. We hebben de indruk dat het generieke melden in Rotterdam (10 automatische aansluitingen) vaker voorkomt dan in de andere onderzochte gebieden.

Binnen de organisaties van de respondenten die wij spraken (grote organisaties) is de werkwijze omtrent melden vastgelegd in interne werkinstructies. Daar zijn van professionals naar zeggen van de respondenten weinig vragen over het doen van een melding. In sommige grote organisaties is deze vraag ook niet relevant, als er al dan niet automatisch generiek wordt gemeld. Hulpverleners realiseren het zich ook niet altijd dat er melding is gedaan van 'hun' jongere, zo blijkt uit het casusonderzoek. Uit andere gesprekken (At risk Zuidoost, Drechtsteden, Kampen, Peelland, Zwolle) blijkt dat er nog onduidelijkheid is over wanneer men moet registreren in de verwijsindex.

Redenen om niet te melden

We vroegen de respondenten van organisaties en de meldingsbevoegden in het casusonderzoek wat redenen zijn om niet te melden. De volgende redenen zijn aangegeven door respondenten uit vrijwel alle onderzochte convenantgebieden:

- hulpverleners zijn niet voldoende gemotiveerd voor het doen van een melding. Het melden levert hen weinig op, ze kennen de andere door matches aangeleverde hulpverleners al, zien de meerwaarde niet in van het doen van een melding
- handelingsverlegenheid van de professional: er is veel schroom de ouders te vertellen dat hun kind wordt opgenomen in de verwijsindex risicojongeren (m.n. scholen, wijkteams). Angst daarmee de vertrouwensband te schaden. Niet weten hoe dit te vertellen.
- het doen van een registratie kost (te) veel tijd/moeite
- onduidelijkheid bij de professionals over de te hanteren criteria: wanneer te melden?

De volgende genoemde redenen zijn in minder gebieden genoemd (maar hangen samen met de in alle gebieden genoemde redenen):

- Angst voor stigmatisering van de eigen organisatie bij melding: drempelverhogend richting kind en ouder. (Kampen, Zwolle)
- Weerstand tegen het systeem. Men vindt het omslachtig, hoogdrempelig. (Kampen)
- Professionals kunnen bij een match de regie verliezen (o.a. scholen). (Amsterdam)
- Een extra drempel om die terughoudendheid bij professionals te overwinnen is de landelijke informatie over de verwijsindex die op internet te vinden is. Het betreft met name de folders van het Ministerie van VWS; daarin wordt te veel de nadruk gelegd op risicogedrag van jongeren in plaats van zorg van de professional. (Amersfoort, at risk zuidoost)

Ook is aangegeven dat er geen weerstand is, wel een drempel: ‘de afweging welke consequenties de melding heeft voor betreffend kind’. (Kampen, Zwolle)

5.2.2 Match, opvolging

Wijze waarop match wordt opgevolgd

Bij twee (of meer) actieve meldingen over eenzelfde jongeren wordt er een matchbericht verstuurd: een mail over de betrokkenheid bij dezelfde jongere. Matchberichten gaan in principe rechtstreeks naar de betrokken professional. De organisatie krijgt daarvan geen afschrift. In het systeem kan men wel zien of er een match is geweest.

Bij een aantal organisaties komt het matchbericht binnen bij een professional die niet de melding heeft gedaan. Dit is zeker het geval indien er generiek is gemeld (er zijn ook andere scenario’s waarbij de melder niet degene is die een matchbericht ontvangt). Bij BJZ bijvoorbeeld krijgt de betreffende casemanager die de jongere begeleidt het bericht doorgestuurd. Dit kan via de accountmanager van de instelling, maar dit kan ook zijn direct in het kinddossier van betreffende jongere. Dit laatste is ook bij de Raad voor de Kinderbescherming (Midden Nederland, i.e. convenantgebieden At risk Zuidoost en Amersfoort) het geval. Meldingen worden generiek gedaan (alle kinderen waarbij een onderzoek is ingesteld, niet zijnde gezag en omgang) en een eventuele match wordt zichtbaar voor de betrokken raadsmedewerker op het moment dat het kinddossier wordt geopend. Er wordt geen mailbericht naar de raadsmedewerker gestuurd.

De opvolging van de match is in alle convenantgebieden beschreven in protocollen en/of werkinstructies waarmee de organisaties werken. Daarin staat aangegeven hoe om te gaan met een match en wie met wie contact opneemt over het uitwisselen van gegevens over de betrokkenheid bij de jongere. Binnen de organisaties van de respondenten die wij spraken in de onderzochte convenantgebieden is de werkwijze vastgelegd in interne werkinstructies. Niet alle gesproken partijen nemen zorgcoördinatie op zich (bijvoorbeeld politie niet).

De opvolging van de match is in de praktijk in een aantal organisaties persoonsafhankelijk zo vertellen respondenten uit verschillende convenantgebieden. Binnen een organisatie is er veel verschil in hoe medewerkers gaan daar mee om gaan. Zo kan de ene medewerker altijd opvolging geven en de andere medewerker de melding van een match verwijderen zonder daar opvolging aan te geven.

Mocht de coördinatie niet lukken dan kan er contact worden opgenomen met de convenantbeheerder of regiobeheerder (alle gebieden m.u.v. Zwolle). In niet alle gebieden wordt van deze mogelijkheid gebruik gemaakt. Zo geeft een respondent uit Amsterdam aan dat het in de praktijk nauwelijks voorkomt dat een organisatie belt om te zeggen dat er geen contact is opgenomen door de gematchte partij (met regie in de opvolging).

Redenen om matches niet op te volgen

We vroegen de respondenten van organisaties en de meldingsbevoegden in het casusonderzoek naar redenen om matches niet in alle gevallen op te volgen. De volgende redenen zijn aangegeven door respondenten uit vrijwel alle onderzochte convenantgebieden:

- Voorafgaand: er zijn in een aantal gebieden weinig matches om op te volgen. Professionals hebben weinig ervaring met het krijgen van een match. (Amsterdam, At risk Zuidoost)
- Er is al contact met de andere genoemde partij(en), afspraken zijn niet nodig
- Informatie over de andere partijen is niet volledig of up to date. De match is professional-persoonsgebonden.
- Contact leggen lukt niet.
- Het dossier is afgesloten (m.n. bij BJZ of andere partij)
- Privacy: het uitwisselen van gegevens mag niet in alle gevallen.
- Er is al contact met de andere partij(en) en er is al een goede aanpak. De match gaat op ‘passief’ (alleen Drechtsteden, Peelland)

Informeren over melding, toestemming vragen voor gegevensuitwisseling

In de onderzochte organisaties worden ouders/jongeren via de standaard voorwaarden of een folder bij de intake of startgesprek geïnformeerd over het feit dat er wordt gewerkt met een verwijsindex, dat hun kind (mogelijk) wordt gemeld en dat dat betekent dat er bij een match gegevens worden uitgewisseld. Door te tekenen geven ouders akkoord voor de uitwisseling van gegevens. In een aantal organisaties staat in de voorwaarden dat bij een match toestemming wordt gevraagd voor eventuele uitwisseling van informatie. Bij een match gaan de organisaties altijd terug naar ouders om te overleggen of er toestemming is om de zaak te bespreken. Of de toestemming wordt besproken met ouders of wordt afgedaan middels een ondertekening van een formulier lijkt eerder te verschillen per organisatie dan per convenantgebied.

Bij een match wordt daarnaast in drie gebieden (Drechtsteden, Peelland, Rotterdam) een automatische brief gegenereerd en opgestuurd naar de ouders over het feit dat er een match is ontstaan en gegevens worden uitgewisseld. De brief is afkomstig van de regiobeheerders respectievelijk SISA.

5.3 Meerwaarde

5.3.1 Feitelijke meerwaarde

Opvolging van matches

Aan de hand van casusonderzoek hebben we inzicht gekregen in de daadwerkelijke opvolging van matches. We hebben uit de data van de landelijke VIR een willekeurige selectie gemaakt van

recente signalen die zijn verzonden naar aanleiding van een match. Aan de hand van het burgerservice nummer deden we navraag bij de professional die als laatste melding maakte over deze jongere. Op deze manier zijn er in totaal 138 matches in kaart gebracht.
De uitkomsten zijn weergegeven in tabel 5.1.

Tabel 5.1 Opvolging van matches per convenantgebied

	Rotterdam	Peelland	Drecht-steden	Amersfoort	Amsterdam	Kampen	Zwolle	At risk Zuidoost	totaal	totaal %
	Gebieden met relatief veel meldingen				*Gebieden met relatief weinig meldingen*					
Totaal onderzochte matches	15	16	13	16	17	21	16	20	134	100%
Match-bericht ontvangen:	12	12	6	15	7	20	16	18	106	79%
Zelf melding gedaan:	8	6	9	12	2	11	5	13	66	49%
Contact gezocht naar aanleiding van match:	10	7	5	6	3	8	4	5	48	36%
(Meer of minder) hulp ingezet naar aanleiding van uitwisseling van gegevens:	0	4	1	1	1	6	0	0	13	10%

Bron: casusonderzoek

Uit de tabel valt het volgende af te leiden.

- In 106 van de 134 onderzochte matches (79%) is een matchnotificatie of signaal ontvangen door de in de database van de landelijke VIR vermelde meldingsbevoegde. In de andere gevallen heeft een collega de notificatie ontvangen of komen berichten in het systeem.
- In 66 gevallen (49% van de matches) is de melding gedaan door de meldingsbevoegde zelf. In andere gevallen is er sprake van een generieke melding of heeft een collega de melding gedaan. In enkele gevallen kon de meldingsbevoegde niet in het systeem aan de hand van het burgerservice nummer nagaan welke jongere het betrof.
- In 48 gevallen (36% van de matches) is er contact gezocht naar aanleiding van de match. In andere gevallen is er al contact met de genoemde instellingen, wordt al samengewerkt, is de andere partij regievoerder, is de melding gedateerd/ niet meer relevant, biedt de melding niet voldoende informatie om in het systeem na te gaan welke jongere het betreft.
- In 13 gevallen (10% van de matches) is hulp of meer hulp ingezet naar aanleiding van de uitwisseling van gegevens. Respondenten gaven aan dat expliciet naar aanleiding van de melding meer hulp is ingezet. In andere gevallen is er al hulp ingezet, of is hulp niet meer nodig. Er is in geen van de gevallen minder hulp ingezet.

Voorts constateren we dat er onderlinge verschillen zijn tussen de convenantgebieden. Hoewel de genoemde aantallen in de tabel klein zijn en de verschillen statistisch met enige voorzichtigheid dienen te worden geïnterpreteerd, valt er een patroon op te maken. Vooral de uitkomsten in Kampen en Peelland springen er uit met hun relatief ‘grote’ aantallen gevallen waarbij meer hulp is ingezet. In Kampen betrof het meldingen van BJZ, Algemeen maatschappelijk werk en de GGD en betrof de ingezette hulp onder meer jeugdreclassering, intensieve orthopedagogische opvoedondersteuning. Opvallend in Kampen is dat bij 4 matches van de politie geen contact is opgenomen maar wel is aangegeven dat er meer hulp is ingezet (opname kliniek). Dit maakt het aantal maal dat hulp is ingezet nog hoger in dit convenantgebied. In Peelland waren de meldingen afkomstig van de GGD (2x), politie en een andere voorliggende voorziening. De ingezette hulp betrof gezinshulp en een diëtist. In twee andere gevallen is onduidelijk waaruit de extra hulp bestond.

Opvolging en veel of weinig melden

Een van de leidende keuzes bij de selectie van de convenantgebieden was het aantal meldingen dat is gedaan per 1.000 jongeren. Het aantal meldingen is – zo luidt de hypothese - een indicatie van de implementatie en borging van de verwijsindex. De meerwaarde van de verwijsindex zou vooral blijken in gebieden waar de verwijsindex door veel professionals wordt gebruikt. In tabel 4.2 zijn de uitkomsten van het casusonderzoek weergegeven en onderverdeeld in twee groepen: gebieden met relatief veel meldingen (meer dan gemiddeld) en gebieden met relatief weinig meldingen (meer dan gemiddeld). De gebieden met relatief veel meldingen zijn Stadsregio Rotterdam, Peelland, Drechtsteden en Amersfoort, de gebieden met relatief weinig meldingen zijn Matchpoint, Kampen, Zwolle en At risk Zuidoost (geordend van veel naar minder meldingen per 1.000 jongeren). In tabel 5.2 zijn de opvolging van de matches uitgesplitst voor de convenantgebieden met relatief veel en met weinig meldingen.

Tabel 5.2 Opvolging van matches per veel en weinig meldingen per convenantgebied

	% in gebieden met veel meldingen	% in gebieden met weinig meldingen	totaal %	N
	100%	100%	100%	134
Match-bericht ontvangen:	75%	82%	79%	106
Zelf melding gedaan:	58%	42%	49%	66
Contact gezocht naar aanleiding van match:	47%	27%	36%	48
(Meer) hulp ingezet naar aanleiding van uitwisseling van gegevens:	10%	9%	10%	13

Bron: casusonderzoek

Uit tabel 5.2 valt op te maken dat in gebieden met veel meldingen meer meldingen zijn gedaan door de professional zelf, wiens naam is gelinkt aan de match, dan in gebieden met weinig meldingen (58% respectievelijk 42%). In het verlengde daarvan is er in gebieden waar veel wordt gemeld vaker contact gezocht naar aanleiding van een match (47% respectievelijk 27%). Wanneer

we kijken naar het aandeel gevallen waarin naar aanleiding van de uitwisseling van gegevens meer hulp is ingezet, ontlopen de gebieden met veel meldingen en met weinig elkaar niet (10% respectievelijk 9%). Dit impliceert dat de opbrengst in de zin van de inzet van meer hulp, niet afhangt van de mate waarin meldingen worden gedaan in de verwijsindex.

5.3.2 Meningen over meerwaarde

Vooropgesteld wordt dat de meningen over de meerwaarde van de verwijsindex voor een groot deel overeenkomen maar dat er ook verschillen zijn in de meningen. Deze lijken eerder samen te hangen met het type organisatie dan met het convenantgebied. Daarbij is het belangrijk een onderscheid te maken tussen de nu daadwerkelijk ervaren meerwaarde, en de hypothetische meerwaarde die het systeem kan bieden als wordt voldaan aan de voorwaarden van een goede uitvoering.

Meerwaarde van de verwijsindex zoals die nu fungeert

De meerwaarde van de verwijsindex zoals die nu wordt gebruikt blijkt volgens het merendeel van de respondenten in onvoldoende mate (Amsterdam, At risk Zuidoost, Drechtsteden, Zwolle, Kampen, Amersfoort, Peelland, Rotterdam). Er wordt in de huidige situatie onvoldoende mate meerwaarde gezien voor met name het vroegtijdig signaleren van problemen en het eerder inzetten van passende hulp. Dat neemt overigens niet weg dat dit in een aantal cases wel gebeurt.

Er wordt een aantal knelpunten benoemd die de (mogelijke) meerwaarde van de verwijsindex in de weg zitten:

- De meerwaarde is beperkt omdat veel matches niet of nauwelijks relevante informatie opleveren. Omdat de gezinnen al in beeld zijn en deels omdat de partijen die melden geen rol hebben in vroeg signalering maar een rol hebben in casusregie of het bieden van hulp en zorg. Dit geldt met name als het om jongeren gaat die al bij BJZ of andere grote tweedelijnsinstellingen bekend zijn.
- De meerwaarde is beperkt omdat de partijen die in de praktijk (veel) melden geen rol hebben in vroeg signalering maar een rol hebben in casusregie of het bieden van hulp en zorg.
- Omdat er voor -in ieder geval voor de onderzochte partijen – weinig matches zijn en deze matches niet resulteren in nieuwe contacten en nieuwe informatie.
- De meerwaarde is beperkt omdat er onvoldoende organisaties zijn aangesloten, met name eerstelijnsorganisaties ontbreken.
- De meerwaarde is beperkt omdat er door hulpverleners niet in voldoende mate wordt gemeld. Het melden is niet (genoeg) belegd in de organisatie.
- Omdat de verwijsindex niet sluitend is: op basis van bekende informatie worden matches verwacht en deze blijven uit of komen met vertraging binnen. Dit geldt ook met betrekking tot bovenregionale matches.

De voornaamste meerwaarde die de verwijsindex nu biedt aan professionals wordt benoemd als:

- Een match kan een handig overzicht leveren van namen en contactgegevens van andere partijen. Een aantal respondenten benoemde dit als "een telefoonboekfunctie".
- Het gebruik van de verwijsindex vergroot het bewustzijn bij de professionals dat samenwerking noodzakelijk is.
- In een enkel geval komen nieuwe partijen boven water waarvan een hulpverlener nog niet op de hoogte was. Dit geldt met name voor eerstelijnsorganisaties.
- Een enkele keer is er sprake van een bovenregionale match.
- In een enkel geval heeft de verwijsindex meerwaarde in het verschaffen van nieuwe informatie over de cliënt en in het afstemmen van hulp (zorgcoördinatie).

Meerwaarde van de verwijsindex zoals beoogd

Wanneer is voldaan aan een aantal voorwaarden in de uitvoering kan de verwijsindex volgens een deel van de respondenten meerwaarde hebben om jongeren in beeld te krijgen en (in mindere mate) passende hulp te bieden.

Een belangrijke meerwaarde van de verwijsindex is de aansluiting van de lokale verwijsindex met de landelijke verwijsindex. Deze meerwaarde wordt door alle respondenten gezien. Jongeren kunnen ook buiten het eigen gebied worden gevolgd. Er wordt een totaalbeeld verkregen en behouden. Dit is met name relevant voor zorgmijders en multiprobleemgezinnen (die regelmatig verhuizen), maar ook voor jongeren die over de regiogrens naar school gaan.

Bij een goed gebruik is het een sluitend systeem: er wordt (in sommige gevallen) eerder en/of meer informatie beschikbaar gesteld dan zonder het gebruik. Professionals kunnen eerder met elkaar in contact komen en informatie uitwisselen. Voorts kan er –maar dit wordt niet door alle respondenten onderschreven - vroegtijdiger passende hulp worden ingezet, specifiek in gevallen wanneer BJZ nog niet betrokken is. Ook kan worden voorkomen dat hulpverlening opgeschaald moet worden. Problemen kunnen sneller worden geïdentificeerd.

Meerdere respondenten stellen dat de meerwaarde van de verwijsindex vooral is gelegen in voorliggend veld. De verwijsindex kan helpen beter inzicht te krijgen in de eerstelijnszorg.
Bij partijen die te maken hebben met tweedelijns zorg is er geen sprake meer van vroegsignalering. Bovendien kennen professionals de andere betrokken partijen al goed. Daarbij wordt opgemerkt dat het gebruik van de verwijsindex wezenlijke aandachtspunten in de jeugdzorg adresseert: risicosignalering, samenwerking, openheid naar de ouders toe rondom een probleem, handelingsverlegenheid.

Andere respondenten zijn minder overtuigd van de meerwaarde. Juist omdat er al zo lang is geïnvesteerd in het uitrollen van de verwijsindex, en het feit dat er nog steeds zo weinig matches zijn en matches geen nieuwe informatie opleveren, lijkt de verwijsindex in deze hoedanigheid niet te werken. (o.a. Amsterdam). Een aantal respondenten van tweedelijnsinstellingen geeft aan dat de meerwaarde van de verwijsindex er niet is *voor zijn/haar organisatie*.

5.4 Toekomst

We hebben respondenten gevraagd welke kansen er zijn voor de verwijsindex in de toekomst en hoe die kansen kunnen worden benut om de bruikbaarheid van de verwijsindex te vergroten. Op 1 januari 2015 wordt de nieuwe Jeugdwet van kracht. Daarmee ontstaat er een nieuwe situatie in jeugdzorgland. Deze situatie biedt kansen maar ook bedreigingen.

De geïnterviewde sleutelpersonen zijn het er over eens dat er in 2015 een geheel andere situatie zal ontstaan. Welke consequenties dit zal hebben op het gebruik van de lokale verwijsindexen en de landelijke verwijsindex is in alle acht gebieden nog onduidelijk.

De volgende mogelijkheden voor de toekomst zijn door meerdere respondenten benoemd:

- Door de transitie worden gemeenten beter gedwongen te kijken naar risico's en de aanpak van risico's. De verwijsindex is in dat kader een goed instrument.
- De transitie biedt gemeenten de mogelijkheid om te sturen op het gebruik van de verwijsindex. In die zin van dat prestatieafspraken kunnen worden gemaakt over het melden, afspraken nakomen en monitoren van het gebruik van de verwijsindex. Gemeenten kunnen zo bijvoorbeeld wijkteams verplichten om mee te doen aan verwijsindex. Dit gaat alleen op voor organisaties die worden gefinancierd door de gemeente; halt en politie bijvoorbeeld vallen daarbuiten.
- Door de regievoering over de matches grotendeels bij wijkteams (voorveld) te beleggen wordt de kans vergroot dat signalering van problemen vroegtijdiger plaatsvinden dan in de huidige situatie waarbij BJZ (tweedelijns) veel van de regievoering doet.
- De transitie is een nieuwe ontwikkeling en professionals dienen straks opnieuw positie te bepalen. De verwijsindex is daarbij mogelijk een goed hulpmiddel om elkaar te blijven vinden.
- De invoering van de nieuwe Jeugdwet en de nieuwe situatie bieden een mogelijkheid voor een frisse start in een breed veld van partijen. Wanneer goed wordt nagedacht over het gebruik van de verwijsindex kan dit momentum worden benut om het gebruik van de verwijsindex opnieuw onder de aandacht te brengen.

De volgende beperkingen worden benoemd door meerdere respondenten:

- Versnippering. Door de decentralisatie wordt het afhankelijk van afzonderlijke gemeenten of er energie wordt gestoken in de randvoorwaarden om VIR goed te laten werken zoals het motiveren van organisaties/professionals om mee te (gaan) doen.
- Er komen nieuwe teams die zich gaan buigen over multiprobleem gezinnen en gezinnen die nog niet in beeld zijn. De vraag is hoe het gebruik van de verwijsindex wordt ingezet. Het betreft teams die multidisciplinair te werk te gaan en daarbij hun eigen werkwijze kennen en hun eigen opvattingen hebben over de verwijsindex. Er dient in ieder geval aandacht worden besteed aan de verwijsindex en het gebruik.
- De verwachting is dat de samenwerking op lokaal niveau verder verbetert door de transitie van jeugd en dat partijen elkaar straks beter weten te vinden. Onderzocht dient te worden in hoeverre de verwijsindex nog nodig is.

Vergroting bruikbaarheid van de verwijsindex

Het gebruik van de verwijsindex kan volgens meerdere respondenten worden vergroot door de volgende elementen:

- Het toevoegen van sociale wijkteams aan de verwijsindex.
- Uitbreiding van de meldingsbevoegden: scholen, ggz, artsen, politie.
- Meer organisatie te verplichten te melden.
- Betere uitvoering, meer melden, meer meldingsbereidheid.
- De beslisbomen over zorgcoördinatie te herzien.
- De borging van de verwijsindex te verbeteren.
- Meer betrokkenheid vanuit gemeente en instellingen.
- Meer betrokkenheid vanuit overheid.
- Meer inzicht te geven aan de professional: bij een match laten zien welke andere partijen betrokken zijn (inkijkfunctie).
- Meer inzicht te geven in het functioneren van de index door rapportages beschikbaar te stellen.
- De verwijsindex simpeler te maken; iedereen moet in hetzelfde systeem kunnen melden.
- De VIR eventueel te koppelen aan andere systemen die door instellingen worden gebruikt of nieuwe lokale systemen die straks na 1 januari worden gebruikt (bijvoorbeeld Mens Centraal dat door wijkteams wordt gebruikt).

6 Conclusies

In dit hoofdstuk worden de onderzoeksvragen beantwoord. Als afsluiting volgt een slotbeschouwing en wordt een aantal aanbevelingen gedaan geadresseerd aan het Rijk, gemeenten en de aanbieders.

6.1 Beantwoording van de onderzoeksvragen

Thema 1 Gebruik en organisatie

1 In hoeverre is voldaan aan de facilitaire randvoorwaarden (het ICT-systeem van de landelijke verwijsindex en de lokale verwijssystemen) voor gebruik van de verwijsindex zoals bedoeld?

- Er is in meerdere mate voldaan aan de facilitaire randvoorwaarden voor gebruik van de verwijsindex zoals bedoeld. Het gebruiksgemak van de lokale verwijsindex (het voorportaal van de landelijke verwijsindex) wordt door de meldingsbevoegden beoordeeld als voldoende (gemiddeld een 6,3). ICT-problemen met de VIR komen niet vaak voor volgens de geïnterviewde sleutelpersonen.
- Wel wordt opgemerkt dat bepaalde systemen van organisaties slecht aansluiten op de verwijsindex. Hierdoor komen er bijvoorbeeld 'anonieme' matches waarbij slecht te herleiden is van wie de melding van de andere partij afkomstig is, of waardoor de jongere niet kan worden nagezocht omdat er bijvoorbeeld in de organisatie niet wordt gewerkt met burgerservicenummers maar met ketenregistratienummers of omgekeerd.
- Het is 67% van de geënquêteerde meldingsbevoegden duidelijk hoe een melding in te voeren, hier is dus ruimte voor verbetering. Dit geldt voor zowel organisaties waarbij automatisch wordt gemeld als, zij het in iets mindere mate, organisaties waar door professionals zelf wordt gemeld.
- Voor sommige organisaties is het een probleem dat zij op verschillende lokale verwijsindexen aangesloten moeten zijn omdat de jongeren waarmee zij te maken hebben in verschillende convenantgebieden wonen.

2 In hoeverre is voldaan aan de organisatorische randvoorwaarden voor gebruik van de verwijsindex zoals bedoeld (o.a. technische en inhoudelijke training en ondersteuning, inbedding werkproces, motivatie professionals)?

- De mate waarin is voldaan aan de organisatorische randvoorwaarden voor het gebruik van de verwijsindex zoals bedoeld verschilt per convenantgebied. Geconstateerd wordt dat in een aantal convenantgebieden is voldaan aan de randvoorwaarden, in andere convenantgebieden deels. Convenantgebieden verschillen onderling met betrekking tot: de regievoerder (convenanthouder), de rol van de gemeente, de aanbieder, de deelnemende organisaties uit het voorveld en de deelnemende organisaties uit de tweedelijnszorg. Ook de mate waarin trainingen en ondersteuning worden geboden aan professionals verschilt. De inbedding in het

werkproces en de motivatie van de professional varieert per gebied maar zeker ook per organisatie en per persoon.

- De verschillen in de organisatie rondom de verwijsindex in de convenantgebieden leiden onder meer tot verschillen in de tijd die gestoken wordt in het creëren en onderhouden van draagvlak voor de VIR en in het aansluiten van nieuwe organisaties en professionals. Deze verschillen zijn van invloed op de meerwaarde die het gebruik van de VIR heeft. Hier gaan we later in deze conclusies nader op in.

3 *Hoeveel en welke typen aangesloten organisaties zijn er? Hoe is de ontwikkeling daarvan in de tijd?*

- Het aantal actieve aangesloten organisaties is de laatste jaren gegroeid van 421 in de eerste helft van 2010 naar 1.727 in de eerste helft van 2014. Het aantal organisaties alleen zegt echter weinig omdat dit niets zegt over de grootte van de organisatie of het aantal jongeren waarmee de organisatie in aanraking komt of dat door de organisatie wordt gemeld.
- Uit de interviews blijkt dat met het aantal ook het soort aangesloten organisaties gestaag groeit. De meeste convenanthouders gaan actief op pad om nieuwe organisaties te betrekken. Er wordt met name veel energie gestoken in het betrekken van scholen.
- De aangesloten organisaties zijn onder te verdelen in de volgende 26 typen (indeling CIBG): Bureau Jeugdzorg, leerplichtambtenaar, jeugdwelzijnsinstelling, Raad voor de Kinderbescherming, politie, maatschappelijke ondersteuning, GGD-instelling, Bureau Halt, voogdij-instelling, voortgezet onderwijs, MEE-organisatie, primair onderwijs, jeugd-GGZ-instelling, speciaal onderwijs, beroepsonderwijs, verslavingszorginstelling, Regionaal Meld- en Coördinatiepunt, gemeentelijke gezondheidsdienst, consultatiebureau, gehandicaptenzorg-instelling, doelgroepencoördinator, huisartsenzorg, huisarts, ziekenhuis afd. Spoedeisende hulp, gemeentelijke kredietbank, hoger onderwijs/wetenschappelijk onderzoek. Alle type meldingsbevoegde organisaties zijn aangesloten; meldingen afkomstig van alle typen zijn te vinden in de database van de verwijsindex (zij het van de laatste typen een verwaarloosbaar aantal).
- Vanaf 1 januari 2010 is er een aantal ontwikkelingen in de tijd te zien. Opvallend is de grote toename van leerplicht in het laatste jaar en een toename van het aantal aangesloten scholen (zie ook vraag 5).

4 *Hoeveel en welke typen meldingsbevoegde professionals zijn er naar schatting? In hoeverre is de kring van meldingsbevoegden qua samenstelling en omvang adequaat met het oog op de doelstelling van de verwijsindex? (o.a. inkrimping/uitbreiding van groep meldingsbevoegden)*

- Het aantal meldingsbevoegden is de laatste jaren gestaag gegroeid van 33.000 in 2012 (2010 onbekend) naar 37.000 in de eerste helft van 2014, zo blijkt uit een vergelijking met gegevens uit 2010 en 2012.
- In het uitvoeringsbesluit Wjz zijn twaalf typen van meldingsbevoegden aangewezen; professionals die werkzaam zijn bij/voor: Bureau Jeugdzorg, landelijk/regionaal werkende organisatie die jeugdzorgtaken uitvoert, organisatie voor jeugdgezondheidszorg, aanbieder van geestelijke gezondheidszorg voor jeugdigen, organisatie voor gezondheidszorg, school,

organisatie met regionale meld- en coördinatiefunctie, organisatie voor maatschappelijke ondersteuning, gemeentelijke kredietbank, politie, justitie en Raad voor de Kinderbescherming. In (lang) niet alle convenantgebieden zijn alle genoemde typen aangesloten en/of wordt door alle genoemde type meldingsbevoegden gewerkt met de verwijsindex.
- De volgende uitbreiding van de meldingsbevoegden is volgens respondenten gewenst: artsen en kinderartsen, politie, GGZ instellingen, Wijkteams en Centra voor Jeugd en Gezin. Opgemerkt wordt dat het hier gaat om meldingsbevoegden die volgens de wet meldingsbevoegd zijn, maar in (een deel van) de convenantgebieden niet zijn aangesloten/niet werken met de verwijsindex.

5 In hoeverre nemen scholen deel aan de verwijsindex? (o.a. aantal meldingen, ontwikkelingen in de tijd)

- De deelname van scholen aan de verwijsindex is toegenomen; zo blijkt uit een vergelijking met gegevens uit 2010: het aantal aangesloten scholen is toegenomen van 86 in de eerste helft van 2010 naar 896 in de eerste helft van 2014.
- Aantal meldingen afkomstig van scholen van 420 in de eerste helft van 2010 naar 5.438 in de eerste helft van 2014. Dit laatste is goed voor 5% van het totaal van de meldingen in de eerste helft van 2014. Meldingen zijn voornamelijk afkomstig uit het voortgezet en primair onderwijs.
- Uit de interviews blijkt dat het aantal aangesloten scholen groeit en dat er, zoals gezegd, door de meeste convenanthouders veel energie wordt gestoken in het betrekken van scholen (bijvoorbeeld campagnes, schoolbezoeken, voorlichting).
- De geënquêteerde meldingsbevoegden van scholen hebben in 66% wel eens een melding gedaan, beoordelen het gebruiksgemak met een 6,1 en weten voor 75% hoe een melding in te voeren. Hoewel er mogelijkheden zijn voor verbeteringen blijken scholen – in vergelijking met andere instellingen - redelijk gebruik te maken van de verwijsindex.

Thema 2 Privacywetgeving

6 Op welke verschillende manieren wordt om toestemming gevraagd voor een melding in de verwijsindex risicojongeren? (o.a. vormen van generieke toestemming)? Hoe vaak komt het voor dat jeugdzorgcliënten generiek om toestemming wordt gevraagd voor een melding? Wat is de toegevoegde waarde van het generiek om toestemming vragen?

- Voorafgaand wordt vastgesteld dat er bij (o.a.) meldingsbevoegden verwarring bestaat over de privacyregelgeving omtrent het informeren van jongeren/ouders en het vragen om toestemming; zo blijkt uit de interviews met juristen. Er is *geen* wettelijke verplichting om toestemming te vragen voor het doen van een melding; er is *wel* een wettelijke verplichting om de jongere en/of ouder (wettelijk vertegenwoordiger) te informeren over het doen van een melding en wel uiterlijk op het moment van de eerste match. Dit zoals bedoeld in de wet bescherming persoonsgegevens. In uitzonderingssituaties waarin niet melden leidt tot een ‘conflict van plichten’ van de professional, geeft de wet de mogelijkheid om een melding te doen zonder de jongere en/of ouder daarover te informeren.

Als professionals na een match in de verwijsindex informatie over een jongere willen gaan delen is in de wetgeving over de VIR bepaald dat bestaande regelgeving leidend is. De normale regimes die in de beroepsgroepen gelden zijn daarmee van toepassing.

- Onder generiek wordt verstaan: niet specifiek. Voorbeelden van het generiek informeren en/of het generiek om toestemming vragen zijn intakeformulieren op school waarop staat vermeld dat wordt gewerkt met de verwijsindex, wat betekent dat er mogelijk een melding kan worden gedaan en informatie wordt uitgewisseld. Of een aanmelding bij een Bureau Jeugdzorg waar in een folder wordt vermeld dat jongeren (in alle gevallen) worden gemeld en dat mogelijk informatie wordt uitgewisseld.
- Er wordt door meldingsbevoegden op verschillende manieren om toestemming gevraagd. De geënquêteerde meldingsbevoegden geven in 30% van de gevallen aan vooraf te informeren en toestemming te vragen voor het doen van een melding (ondanks dat dit laatste wettelijk gezien niet hoeft), 14% informeert ouders na het doen van een melding en wijst deze op de mogelijkheid dat informatie-uitwisseling gaat plaatsvinden, 12% informeert niet omdat ouders al geïnformeerd zijn (via de standaard voorwaarden of een folder bij intake of startgesprek) en 8% informeert niet omdat de veiligheid of het welzijn van het kind in gevaar is. Om informatie uit te wisselen – hiervoor verschillen de regels per beroepsgroep – vraagt 32% vooraf toestemming, 22% heeft de ouders gewezen op het gebruik van de verwijsindex en dat dit kan betekenen dat informatie wordt uitgewisseld, 14% vraagt geen toestemming omdat ouders dit bij intake al hebben gegeven (impliciet), 8% vraagt geen toestemming vanwege de veiligheid van het kind. We merken op dat voor 26% van de geënquêteerden het feit dat ouders moeten worden geïnformeerd over het doen van een melding, een belemmering vormt om daadwerkelijk te melden (redenen: handelingsverlegenheid, angst de vertrouwensband te schaden).
- Uit gesprekken met tweedelijnsorganisaties blijkt dat ouders/jongeren meestal via de standaard voorwaarden of een folder bij de intake geïnformeerd worden over het feit dat er wordt gewerkt met een verwijsindex, dat hun kind (mogelijk) wordt gemeld en dat dat betekent dat er bij een match gegevens worden uitgewisseld. Door te tekenen geven ouders akkoord voor de uitwisseling van gegevens. Bij een aantal organisaties staat in de voorwaarden dat bij een match toestemming wordt gevraagd aan ouders voor eventuele uitwisseling van informatie. Of de toestemming wordt besproken met ouders of wordt afgedaan middels een ondertekening van een formulier lijkt eerder te verschillen per organisatie dan per convenantgebied.
- Een mogelijke toegevoegde waarde van het generiek om toestemming vragen voor melding is een meer efficiënte werkwijze, aldus respondenten. Of door de generieke toestemmingsprocedure een groep bereikt wordt die anders buiten schot blijft is onbekend.

7 Op welke verschillende manieren wordt gemeld in de verwijsindex risicojongeren? Hoe vaak komt het voor dat automatisch wordt gemeld door jeugdzorgaanbieders? Wat is de toegevoegde waarde van het automatisch melden?

- Melden in de verwijsindex gebeurt op diverse manieren: op basis van een individuele professionele afweging en het automatisch (gelijktijdig met, of als registratie). Daartussen bevindt zich nog een derde variant waarbij het registratiesysteem van de instelling is

gekoppeld aan de verwijsindex en voorsorteert, maar waar de professional de mogelijkheid heeft een eigen afweging te maken om al dan niet tot melding over te gaan. Hier is sprake van opt-out waarbij de jongere automatisch wordt gemeld tenzij de professional in het systeem aangeeft dat er niet dient te worden gemeld, of van opt-in waarbij standaard niet wordt gemeld tenzij de professional aangeeft dat dit wel moet gebeuren.

- 7% van de geënquêteerde meldingsbevoegden werkt bij een organisatie waar automatisch wordt gemeld. Bij relatief veel grote tweedelijnsorganisaties (BJZ, WSG) maar ook sommige andere grote organisaties als bijvoorbeeld leerplicht wordt automatisch gemeld, blijkt uit de interviews.
- De toegevoegde waarde van het automatisch melden ligt in het feit dat er meer meldingen worden gedaan. Echter, het betreft veelal meldingen van grote tweedelijnsinstellingen, waaraan relatief weinig opvolging wordt gegeven. Het gaat relatief vaak om jongeren wiens hulpverleners al met elkaar bekend zijn.

8 In hoeverre is het gebruik van de verwijsindex conform proportionaliteit zoals bedoeld in de privacywetgeving, met betrekking tot het gebruik van de nieuwe gezinsfunctionaliteit, het generiek om toestemming vragen voor een melding en het automatisch melden?

- Bij de totstandkoming van de Wet op de jeugdzorg is de proportionaliteit en subsidiariteit[36] van de verwijsindex inclusief de nieuwe gezinsfunctionaliteit getoetst aan de hand van een Privacy Impact Assessment.
- We concluderen dat de verplichtingen voor het informeren over de melding en het vragen om toestemming voor uitwisseling van gegevens door elkaar worden gehaald en met elkaar worden gecombineerd, ook met betrekking tot het generiek informeren en om toestemming vragen voor het doen van een melding. Het om toestemming vragen voor een melding is wettelijk gezien niet nodig, ook niet generiek. In een aantal gevallen wordt met het uitsluitend generiek informeren over een melding en het om toestemming vragen voor gegevensuitwisseling niet gehandeld zoals bedoeld in de privacywetgeving: alleen een algemene zin over een mogelijke melding en mogelijke informatie-uitwisseling op een mogelijk moment is onvoldoende rechtsgeldig en niet in de geest van de wet.
- Het gebruik van de verwijsindex is voorts conform proportionaliteit en subsidiariteit zoals bedoeld in de privacywetgeving mits er door de professional een adequate persoonlijke afweging is gemaakt van de risicofactoren en protectieve factoren bij het doen van een melding. Deze afweging wordt niet gemaakt bij automatisch melden zonder de mogelijkheid van opt-out waarbij jongeren die in een registratiesysteem van de instelling belanden automatisch worden gemeld in de VIR. Dit automatisch melden is daarmee niet in de geest van de wet. Of het impliciet vragen van toestemming voor informatie-uitwisseling conform de wet- en regelgeving is, is afhankelijk van de regelgeving die geldt voor de betreffende beroepsgroep.

Noot 36 De inbreuk moet in verhouding staan tot het te bereiken doel (proportionaliteit) en dit doel moet niet op een andere, minder ingrijpende, manier kunnen worden bereikt (subsidiariteit).

Thema 3 Doeltreffendheid

9 Hoeveel meldingen zijn er gedaan? Door hoeveel melders? Hoe is de ontwikkeling daarvan in de tijd? In welke mate vinden meldingen plaats conform de richtlijn(en)? In welke mate zijn de meldingen juist, gelet op compleetheid en geldigheid?

- Het aantal meldingen in de verwijsindex is gegroeid van 55.477 in eerste helft van 2010 naar 117.720 in eerste helft van 2014. Vanaf 1 januari 2010 zijn er in totaal 792.981 meldingen gedaan (stand van zaken tot 1 juli 2014).
- Het aantal gemelde jongeren is echter afgenomen van 47.522 in eerste helft van 2010 naar 34.009 in eerste helft van 2014. Het betreft jongeren die voor de eerste keer worden gemeld in de verwijsindex.
- Meldingen zijn – in de periode van 2010 tot halverwege 2014 – afkomstig van professionals uit 3.516 verschillende meldende organisaties. In het eerste half jaar van 2014 is dit aantal 1.727. Conform het wettelijke kader zijn dit zeer uiteenlopende organisaties.
- De meldingen in het eerste half jaar van 2014 zijn afkomstig van 2.964 verschillende accounts/koppelingen van meldingsbevoegden.
- In de eerste helft van 2014 nemen Bureau Jeugdzorg, leerplicht, jeugdwelzijnsinstellingen en de Raad voor de Kinderbescherming bij elkaar 65% van alle meldingen voor hun rekening. BJZ is goed voor een kwart van alle meldingen.
- Opvallend is dat Stadsregio Rotterdam, een van de eerste gebieden die werkten met een verwijsindex, meer dan een kwart van de meldingen voor haar rekening neemt. Dit is aanzienlijk meer dan de (65) andere convenantgebieden.
- Er zijn 22 convenantgebieden waar niet of nauwelijks meldingen worden gedaan. Dit zijn bijna uitsluitend gebieden die zijn aangesloten bij VIS2 en waar een afwijkende werkwijze wordt gehanteerd: binnen deze gemeenten wordt binnen lokale overlegstructuren bekeken of iemand wordt gemeld in de verwijsindex. Wanneer een melding nodig wordt geacht, wordt door de procesmanager van de gemeente melding gedaan. We constateren dat de werkwijze in deze gemeenten in strijd is met de Wet op jeugdzorg waarin is bepaald dat gemeenten het melden in de VIR dienen te bevorderen.
- Van de geënquêteerde meldingsbevoegden – respondenten zijn vooral diegenen die het systeem actief gebruiken en relatief vaak afkomstig uit het voorveld – geeft 61% aan wel eens een melding te hebben gedaan. Zij doen een melding omdat zij willen weten of er andere professionals/ meer organisaties zijn die de zorgen delen en omdat zij willen samenwerken met professionals die bezorgd zijn over hetzelfde kind (61% respectievelijk 57% van diegenen die een melding deden).
- De geïnterviewde sleutelpersonen in de convenantgebieden tonen in meer of mindere mate knelpunten ten aanzien van de meldingsbereidheid van professionals. De bereidheid tot melden wordt onder meer negatief beïnvloed doordat professionals schroom hebben jongeren/ouders te informeren of de meerwaarde van de verwijsindex niet inzien of niet goed weten wanneer een melding te doen.[37]

Noot 37 De termen 'verwijsindex risicojongeren' en 'het doen van een melding' worden bovendien door een aantal professionals opgevat als niet passend en stigmatiserend. Een melding refereert aan het doen van een melding bij het

De geënquêteerde meldingsbevoegden bevestigen dit beeld deels. De belangrijkste reden om af te zien van een melding is dat professionals ouders en/of de jeugdige moeten informeren over de melding (volgens 26% van alle meldingsbevoegden).

- Of meldingen juist zijn en plaatsvinden conform de richtlijnen (art. 2j Wjz en eventuele aanvullende afspraken binnen de beroepsgroep of organisatie) is aan het oordeel van de professional. Hij of zij kan op basis van het professionele oordeel (conform richtlijn) afwijken van deze richtlijnen en besluiten al dan niet een melding te doen in de verwijsindex. Hieruit volgt dat in ieder geval (en hoogstwaarschijnlijk veel meer) alle meldingen die niet geheel automatisch zijn gedaan, juist en conform richtlijnen zijn.
- Het is 60% van de geënquêteerde meldingsbevoegden duidelijk wanneer een melding af te geven. Ten aanzien van dit aspect is dus ruimte voor verbetering. Dit geldt voor zowel organisaties waarbij automatisch wordt gemeld als, zij het in iets mindere mate, organisaties waar door professionals zelf wordt gemeld. Overigens deden 39% van diegenen die een melding maakten dat omdat de meldcriteria/het risicoprofiel dat voorschrijft.
- De meldingen zijn merendeels compleet. Er zijn hierover geen knelpunten genoemd maar bij een opvolging van een eventuele match blijkt dat niet in alle gevallen de informatie van de professional compleet en up-to-date is (zie ook vraag 1).

10 Tot hoeveel matches en signaleringen hebben deze meldingen geleid? Hoeveel van deze matches zijn lokaal, hoeveel convenant-overstijgend? Hoe is de ontwikkeling daarvan in de tijd?

- Bij twee meldingen over eenzelfde jongere is er sprake van een match en krijgen de melders een signaal: een notificatie over de betrokkenheid van eenzelfde jeugdige. In de eerste helft van 2014 zijn er in totaal 148.801 matchsignalen afgegeven. De signalen hebben betrekking op 13.534 unieke jongeren. Sinds 2010 is het aantal gematchte jongeren redelijk constant gebleven. Het aantal matchsignalen is echter flink toegenomen.
  In totaal 60% van de geënquêteerde meldingsbevoegden geeft aan wel eens te maken te hebben gehad met een match.
- Het merendeel van de matches is convenant-overstijgend. In de eerste helft van 2014 is voor 7.239 jongeren de match convenant-overstijgend en voor 6.295 jongeren binnen eigen convenantgebied (respectievelijk 53% en 47% van het totaal aantal gematchte jongeren).
- Het aantal convenant-overstijgende matches schommelt en is na een piek in 2014 weer terug op het niveau van 2010. Het aantal matches binnen het eigen convenantgebied neemt toe.
- Bij het grootste deel (77%) van de convenant-overstijgende matches is de Raad voor de Kinderbescherming betrokken.
- Ongeveer 20% van de meldingsbevoegden krijgt wel eens te maken met een convenant-overstijgende match.

AMK. Verwijsindex risicojongeren schrikt niet alleen ouders af maar ook professionals om een melding te doen (bijvoorbeeld van scholen). In de praktijk gebruikt geen enkele aanbieder/convenantgebied de term ‘melden’.

11 In welke mate en hoe zijn de signalen door professionals opgevolgd?

- Van de geënquêteerde meldingsbevoegden die een match ontvingen gaf 72% aan dat de match heeft geleid tot opvolging: informatie-uitwisseling met een professional. Dat betekent dat van alle geënquêteerde meldingsbevoegden 23% wel eens te maken had met een match die leidde tot het uitwisselen van informatie.
- Uit het casusonderzoek blijkt een minder positief beeld ten aanzien van de mate waarin matches werden opgevolgd. Van de 134 onderzochte matches bleek in een derde van de gevallen contact te zijn gezocht naar aanleiding van een match. De belangrijkste reden om geen contact te zoeken is dat de andere partijen al bekend zijn en er al samenwerking is. In veel van deze matches is Bureau Jeugdzorg een van de betrokken melders.

Thema 4 Effect en meerwaarde

12 In hoeverre dragen de verzonden VIR-signalen daadwerkelijk bij aan de preventie van respectievelijk de vroegtijdige behandeling van jeugdproblematiek?

- In de enquête onder meldingsbevoegden blijkt dat in ongeveer een kwart van de matches sprake is van een contact met een professional waar de andere professional tot dan toe nog geen contact mee had (over deze jongere). Hier blijkt dus sprake van de met de VIR beoogde vroegsignalering.
  Voorts blijken deze matches ook tot veel andere resultaten te leiden, met name tot meer informatie over een jongere (in bijna 60% van de matches), samenwerking in een vroeger stadium (in ruim 40% van de matches) en opschaling van de hulpverlening (25% van de matches).
- Uit het casusonderzoek blijkt dat ongeveer 1 op de 10 matches leidt tot een actie die gericht is op vermindering van de problematiek van de jongere. Bij het merendeel van die matches was zowel het voorveld als een grotere tweedelijnsinstelling betrokken.

13 In hoeverre vinden professionals dat verzonden VIR-signalen effectief worden gebruikt?

- De meerwaarde van de verwijsindex zoals die nu wordt gebruikt blijkt volgens het merendeel van de respondenten in onvoldoende mate voor met name het vroegtijdig signaleren van problemen en het eerder inzetten van passende hulp. Dat neemt niet weg dat dit in een aantal cases wel gebeurt (zie het antwoord op vraag 12). Geconstateerd wordt dat de meningen over de meerwaarde van de verwijsindex feitelijk lastig zijn te onderbouwen.
- Door de geïnterviewde professionals in de acht convenantgebieden wordt een aantal knelpunten benoemd die de meerwaarde van de verwijsindex beperken. De belangrijkste reden is dat veel matches niet of nauwelijks relevante informatie opleveren. Omdat de gezinnen al in beeld zijn en deels omdat de partijen die melden geen rol hebben in vroeg-signalering maar een rol hebben in casusregie of het bieden van hulp en zorg. Dit geldt met name als het om jongeren gaat die al bij BJZ of andere grote tweedelijnsinstellingen bekend zijn.

De mate waarin de verwijsindex meerwaarde heeft, wordt beïnvloed door de wijze waarop het werken met de verwijsindex is georganiseerd. Zo zien we bijvoorbeeld in Zwolle, waar de convenanthouder aangeeft onvoldoende tijd te hebben om aan zijn VIR-taken te besteden, dat de meerwaarde in het gebruik van de verwijsindex ook beperkt is. Professionals uit het voorveld zijn onvoldoende betrokken en/of aangesloten bij de lokale verwijsindex en daardoor is het aantal matches dat leidt tot vroegsignalering gering. Dit in tegenstelling tot Kampen, een kleinere en relatief overzichtelijke gemeente waar het voorveld veel sterker betrokken is en er meer matches zijn die leiden tot vroegsignalering en vervolgens een passende interventie.
Een zelfde soort vergelijking kan worden gemaakt tussen de qua werkgebied vergelijkbare stadsregio's van Rotterdam en die van Amsterdam. Stadsregio Rotterdam is een decennium eerder gestart met een lokale verwijsindex, er wordt vanuit de Rotterdamse gemeenten steviger gestuurd op resultaten en er gaan automatische berichten naar ouders bij een match. Ook is de politie op de index van Rotterdam aangehaakt, wat resulteert in duizenden meldingen per jaar. Dit verklaart (mede) dat er in Rotterdam veel meer meldingen en matches zijn dan in Amsterdam en er in Amsterdam door professionals meer knelpunten en minder meerwaarde worden ervaren.

14 In welke mate heeft de landelijke verwijsindex meerwaarde boven de lokale verwijsindex?

- Zoals eerder gesteld is ruim de helft van de matches convenant-overstijgend (eerste helft 2014). Op grond hiervan kan worden geconstateerd dat de landelijke verwijsindex er voor zorgt dat een flink aantal convenant-overstijgende matches plaatsvindt.
- De geënquêteerde meldingsbevoegden beoordelen de meerwaarde van de aansluiting bij de landelijke verwijsindex met een 6,5. Dit is een verbetering ten opzichte van de tussenevaluatie, toen de aansluiting bij de landelijke VIR met een 6,0 werd gewaardeerd. Meldingsbevoegden die wel eens te maken krijgen met een convenant-overstijgende match kennen een hoger cijfer toe: 7,4 i.p.v. 6,5. Overigens merkt in de praktijk 63% van de geënquêteerde meldingsbevoegden naar eigen zeggen niets van de landelijke aansluiting.
  De meerwaarde van de aansluiting op de landelijke verwijsindex is volgens de sleutelpersonen in de acht convenantgebieden gelegen in bovenregionale matches die informatie geven over zorgmijders en multiprobleemgezinnen (die regelmatig verhuizen) en voor jongeren die over de regiogrens naar school gaan.

Thema 5 Toekomst

15 In hoeverre is een goede implementatie van de verwijsindex ook een indicatie voor een mogelijk goede invoering van de Jeugdwet? Wat kan de rol van de verwijsindex zijn na de inwerkingtreding van de nieuwe Jeugdwet?

- Op 1 januari 2015 wordt de nieuwe Jeugdwet van kracht. Daarmee ontstaat er een nieuwe situatie in jeugdzorgland waarbinnen vroegsignalering en tijdig interveniëren, de doelen van de verwijsindex, nog belangijker worden. Welke consequenties de nieuwe ontwikkelingen zullen hebben op het gebruik van de lokale verwijsindexen en de landelijke verwijsindex is nog onduidelijk. De geënquêteerden en geïnterviewden zien zowel mogelijkheden als beperkingen.

- Een goede implementatie van de verwijsindex is, zo wordt afgeleid, geen sluitende indicatie voor een mogelijk goede invoering van de Jeugdwet. De mate van implementatie van de verwijsindex kan iets zeggen over de mate van georganiseerdheid van de jeugdzorg en daarmee een soepele(r) invoering van de Jeugdwet, maar dat hoeft niet zo te zijn. Denk bijvoorbeeld aan de gebieden van VIS2 waar vrijwel niet wordt gewerkt met de verwijsindex maar wel een lokale overlegstructuur is georganiseerd. Daarbij constateren we grote verschillen in de mate waarin binnen convenantgebieden de verwijsindex is geïmplementeerd. Voorts zijn er per 1 januari 2015 42 transitieregio's waarbinnen de jeugdzorg is georganiseerd terwijl er 65 regionale VIR-convenantgebieden zijn.
- Na de inwerkingtreding van de nieuwe Jeugdwet kan de verwijsindex meerwaarde bieden en behulpzaam zijn ten aanzien van vroegsignaleren en het samenwerken rondom interventies. Gezien de nieuwe taken voor de gemeenten is de urgentie om te kijken naar instrumenten voor vroegsignalering en interventies na 1 januari groter. Daarbij biedt de transitie gemeenten de mogelijkheid om te sturen op het gebruik van de verwijsindex. Er kunnen prestatieafspraken worden gemaakt over het melden, nakomen en monitoren van het gebruik van de verwijsindex. Verder is de transitie een nieuwe ontwikkeling en professionals dienen straks opnieuw positie te bepalen. De verwijsindex is daarbij mogelijk een goed hulpmiddel om elkaar te blijven vinden.
- Mogelijk wordt de meerwaarde van de verwijsindex na de invoering van de nieuwe Jeugdwet beperkt door de versnippering in het veld. Door de decentralisatie wordt het afhankelijk van afzonderlijke gemeenten of er energie wordt gestoken in de randvoorwaarden om de verwijsindex goed te laten werken zoals het motiveren van organisaties/professionals om mee te (gaan) doen. Verder is de verwachting dat de samenwerking op lokaal niveau verder verbetert door de transitie van jeugd en Wmo en dat partijen elkaar dus nog meer weten te vinden door korte lijnen. Er zijn veel meldingen (en matches) van relatief veel tweedelijnsinstellingen waarmee nu niets gebeurt. Daardoor rijst er hier en daar twijfel over in hoeverre de verwijsindex met de huidige doelstellingen nog nodig is. Wat als gevolg de meldingsbereidheid van professionals niet bevordert.

16 Hoe kan volgens betrokkenen de bruikbaarheid van de verwijsindex in de toekomst worden vergroot?

Het gebruik van de verwijsindex kan (volgens geënquêteerde meldingsbevoegden en geïnterviewde professionals) vooral worden vergroot door:

- Uitbreiding van de meldingsbevoegden (die, hoewel zij in de wet zijn aangemerkt als meldingsbevoegd, in de praktijk niet overal meldingsbevoegd zijn): artsen en kinderartsen, politie, GGZ instellingen, Wijkteams en Centra voor Jeugd en Gezin.
- Vergroting van de meldingsbereidheid. Dit kan op verschillende manieren worden bereikt zoals het makkelijker maken om een melding te doen (toepassen van functionaliteitsverbeteringen) en creëren van meer draagvlak voor het doen van een melding.
- Meer organisaties te verplichten te melden.
- Voorkom dat er organisaties zijn die van verschillende lokale verwijsindexen gebruik moeten maken om jongeren in te melden.

- Aansluiting op andere systemen die door instellingen worden gebruikt of nieuw lokale systemen die straks na 1 januari 2015 worden gebruikt (bijvoorbeeld Mens Centraal dat door wijkteams wordt gebruikt).

6.2 Slotbeschouwing en aanbevelingen

De verwijsindex is een instrument voor vroegsignaleren en interveniëren dat door vrijwel alle gemeenten in Nederland wordt gebruikt. Jaarlijks worden meer dan 200.000 meldingen gedaan en worden professionals van ruim 26.000 jongeren gematcht. De wijze waarop het gebruik van de verwijsindex is georganiseerd verschilt sterk per convenantgebied en dat heeft vervolgens duidelijk invloed op de mate waarin de verwijsindex de beoogde meerwaarde heeft. Met name in gebieden waarbij het voorveld sterk betrokken is en de meldingsbereidheid (relatief) hoog is, komt de meerwaarde van vroegtijdig signaleren en interveniëren tot zijn recht.

Tegelijkertijd zien we dat in veel convenantgebieden het systeem belast wordt met veel meldingen die de betrokkenen geen nieuwe informatie opleveren. Voor een groot deel wordt dit veroorzaakt door het feit dat de meeste meldingen in de verwijsindex door tweedelijns zorginstellingen worden gedaan, met name door BJZ en de Raad voor de Kinderbescherming, vaak generiek. Deze meldingen belasten het systeem met veel meldingen en matches waaraan geen opvolging wordt gegeven. Niet alleen leiden deze meldingen en matches *niet* tot de beoogde meerwaarde (vroegsignalering en intervenieren), ook ontneemt het professionals meldingsbereidheid.

Een klein deel van de meldingen heeft echter wel een belangrijke meerwaarde: het maken van convenant-overstijgende matches om risicojongeren/gezinnen die verhuizen in beeld te kunnen houden. De koppeling tussen de lokale verwijsindexen waarin de meldingen worden gedaan en de landelijke verwijsindex waarbinnen de convenant-overstijgende matches worden gemaakt, biedt dus meerwaarde.

Het is in deze fase nog te vroeg om conclusies te trekken over de toekomst van de verwijsindex. De ontwikkelingen in het veld dienen leidend te zijn bij de vraag in hoeverre de verwijsindex met de huidige doelstellingen vroegsignaleren en interveniëren toegevoegde waarde heeft. Bij de beantwoording van deze vraag en eventuele bijstelling van de (rol van de) verwijsindex dienen vooral de professionals te worden betrokken. Zij zijn het die uiteindelijk de verwijsindex gebruiken en die de jongeren hulp bieden, al dan niet aangespoord door de verwijsindex. Dit alles vanzelfsprekend in het belang van het kind.

Aanbevelingen

Bovengenoemde conclusies leiden tot de volgende aanbevelingen:

Het Rijk

- Onderzoek de mogelijkheid de indeling van de landelijke verwijsindex te herzien. Zorg dat de verwijsindex zo is ingericht dat aansluiting met lokale verwijsindexen en systemen waarin informatie over jeugd wordt vastgelegd makkelijk en uniform is te maken.
- Verhelder het juridisch kader rondom informeren en toestemming vragen en draag dit uniform uit.
- Spreek gemeenten aan die het gebruik van de verwijsindex niet of slecht bevorderen. Denk daarbij aan het merendeel van de gemeenten in Overijssel (VIS2) dat werkt met overlegstructuren en waar geen of minimaal meldingen worden gedaan.

Gemeenten

- Probeer het gebruik van de verwijsindex zoveel mogelijk te bevorderen. Investeer in de borging van het bestaande systeem zoals dat nu is vormgegeven in lokale systemen en zorg voor uitbreiding van met name het voorveld. Daarbij is het aansluiten van de in ontwikkeling zijnde wijkteams van essentieel belang.
- Leg de regie rondom de opvolging van een match lager bij het voorveld. Dit betekent een omkering van de huidige regieschema's waar BJZ altijd bovenaan staat. Door de regie lager te leggen sluit het instrument beter aan bij de doelstelling van de transitie en volgt er mogelijk minder overbelasting voor de tweedelijnspartijen die niets met meldingen doen. Daarnaast wordt het werken met de verwijsindex ingebed in het werkproces van het voorveld, waardoor registraties een grotere betekenis krijgen en de meerwaarde van de verwijsindex beter wordt ingezien door meldingsbevoegden.
- Maak het professionals technisch makkelijk om de verwijsindex te gebruiken door het eenvoudig te maken om een link te leggen tussen interne registratiesystemen en de landelijke verwijsindex.

Aanbieders

- De belangrijkste rol van de aanbieders moet gelegen zijn in het ondersteunen van het gebruik van de verwijsindex door middel van het geven van trainingen en voorlichting over het melden en het opvolgen van de melding en match.

Bijlagen

Bijlage 1: Leden van de klankbordgroep

- Sander Band, Ministerie van VWS (voorzitter)
- Peter van Bosheide, Matchpoint
- Anouk Gommans, Multisignaal
- Teeuwis Hillebrand, CIBG
- Henri Iskes, Ministerie van VWS
- Gregor Neggers, Ministerie van VWS
- Hans Versteeg, VNG

Bijlage 2: Functies geïnterviewde experts privacywetgeving

- Gezondheidsjuriste en directeur VAN BOVEN Juridisch Adviesbureau
- Juridisch adviseur en opleider in (jeugd)zorg en welzijn LJ
- Juridisch adviseur ministerie van VWS

Alle geïnterviewden spreken op persoonlijke titel.

Bijlage 3: Responsoverzicht enquête

Responsoverzicht enquête

aanbieder	dekking in Nederland	verzonden e-mails	respons	respons %
Multisignaal	Provincies Drenthe, Flevoland, Friesland, Gelderland (exclusief Hattem), Limburg, Noord-Holland (exclusief Stadsregio Amsterdam), Utrecht, Zeeland, Zuid-Holland (exclusief Drechtsteden en AV Hoeksche Waard)	29.119	3.729	13%
Matchpoint	Stadsregio Amsterdam	1.200	170	14%
VIS2	Provincie Overijssel en gemeente Hattem	488	29	6%
Zorg voor Jeugd	Provincies Groningen en Brabant, Drechtsteden, Hoeksche Waard	0	-	-
Totaal		30.807	3.928	13%

Multisignaal verzorgt de koppeling met de landelijke verwijsindex in meer dan 300 gemeenten. Multisignaal heeft uitnodigingen doorgestuurd naar alle bij haar aangesloten actieve meldingsbevoegden .In een enkele regio zijn de uitnodigingen doorgestuurd met tussenkomst van de lokale verwijsindexen.

Matchpoint verzorgt de koppeling met de landelijke verwijsindex voor de stadsregio Amsterdam, bestaande uit 16 gemeenten. Gemeente Amsterdam verzorgt het ICT-gedeelte van de koppeling en wordt daarbij ondersteund door PinkRoccade. Matchpoint heeft uitnodigingen doorgestuurd naar alle aangesloten meldingsbevoegden.

VIS2 verzorgt de koppeling met de landelijke verwijsindex voor 26 gemeenten (Overijssel en Hattem). Opgemerkt dient te worden dat de gemeenten Zwolle, Deventer en Kampen op de voorgeschreven manier zijn aangesloten bij de VIR, maar de overige gemeenten werken met lokale overlegstructuren, van waar uit kan worden gemeld bij de VIR[38]. De IT-organisatie Link2Control draagt zorg voor het ICT-gedeelte van de koppeling. Via Link2Control zijn enquêtes uitgezet in de regio's Zwolle (alle meldingsbevoegden) en Kampen (zgn. "eerste schil" gebruikers, een voor VIS2 unieke benaming voor zeer direct betrokken meldingsbevoegden. Alleen voor het benaderen van deze groep werd toestemming gegeven door de betrokken convenanthouder). In andere gebieden is geen enquête uitgezet.

Zorg voor Jeugd voorziet de provincies Groningen en Noord-Brabant van een koppeling met de landelijke verwijsindex. De IT-organisatie PinkRoccade draagt zorg voor het ICT-gedeelte van de

Noot 38 Binnen dit overleg wordt bekeken of iemand wordt gemeld bij de VIR. Dit gebeurt niet wanneer diegene nooit is verhuisd en het hele gezin binnen de gemeente woont. Wanneer melding bij de VIR nodig wordt geacht, wordt door de procesmanager van de gemeente melding gedaan.

koppeling. Voor het verspreiden van de enquête is PinkRoccade gevraagd de enquête uit te zetten. De aanbieder was echter niet bereid de enquête uit te zetten. Zij is van mening dat zij niet bevoegd was om de enquête uit te zetten vanwege “privacy en belasting van de organisaties”. We merken op dat ten tijde van de tussenevaluatie soortgelijke constructie is gebruikt. Daarnaast zijn toen uitnodigingen uitgestuurd via een tussenpartij die nu niet meer bij de VIR betrokken is (K2).

Bijlage 4: Overzicht convenantgebieden, aantal jeugdigen en aantal meldingen

In onderstaande tabel is per convenantgebied een aantal gegevens opgenomen. In de linker kolom staan de in de database landelijke verwijsindex van het CIBG genoemde actuele convenantgebieden. In de tweede kolom is het aantal jeugdigen met een leeftijd van 0 tot en met 22 jaar weergegeven op basis van CBS gegevens. In de derde kolom staat het totaal aantal meldingen dat is gedaan vanuit het betreffende convenantgebied (het gaat hier niet om meldingen van unieke personen). In de vierde kolom is het aantal meldingen per 1.000 jeugdigen weergegeven en de daaropvolgende kolom of dit aantal relatief veel of weinig is ten opzichte van het gemiddelde. In de laatste kolom is de aanbieder genoemd.

convenantgebieden	aantal jeugdigen (0 t/m 22)	aantal meldingen jan t/m juni 2014	aantal meldingen per 1.000 jeugdigen	+ / -	aanbieder
Stadsregio Rotterdam	323567	31248	96,57	+	Multisignaal
Peelland	65564	5412	82,55	+	Zorg voor Jeugd
Parkstad	53119	2476	46,61	+	Multisignaal
Utrecht	95597	3642	38,10	+	Multisignaal
Haaglanden	282152	10203	36,16	+	Multisignaal
De Kempen	126928	3922	30,90	+	Zorg voor Jeugd
VIN Kop Noord-Holland	41967	1160	27,64	+	Multisignaal
Drechtsteden en AV	111142	2911	26,19	+	Zorg voor Jeugd
Amersfoort	82632	2118	25,63	+	Multisignaal
Verwijsindex Oost-Veluwe en Midden IJssel	85303	2097	24,58	+	Multisignaal
Almere	123996	2827	22,80	-	Multisignaal
VIN West Friesland	56847	1185	20,85	-	Multisignaal
Westelijke Mijnstreek	33070	686	20,74	-	Multisignaal
Maastricht Heuvelland	49735	1025	20,61	-	Multisignaal
VIF-ZiZeO	174995	3599	20,57	-	Multisignaal
Groningen	157483	2988	18,97	-	Zorg voor Jeugd
At risk Lekstroom	50036	941	18,81	-	Multisignaal
VIN Midden en Zuid Kennemerland	98465	1843	18,72	-	Multisignaal
Ede	66176	1176	17,77	-	Multisignaal
Deventer	26606	441	16,58	-	Vis2
Matchpoint	380159	6274	16,50	-	Matchpoint
Kampen	15651	254	16,23	-	Vis2
VIRA	119146	1921	16,12	-	Multisignaal
Verwijsindex NML	124996	1943	15,54	-	Multisignaal
VIN Noord Kennemerland	71204	1079	15,15	-	Multisignaal

West Brabant	177985	2685	15,09	-	Zorg voor Jeugd
Verino	47816	585	12,23	-	Multisignaal
Brabant Noordoost	89363	1075	12,03	-	Zorg voor Jeugd
SOS Midden-Holland	62882	724	11,51	-	Multisignaal
VI Achterhoek	76593	802	10,47	-	Multisignaal
At risk Utrecht-West	50073	501	10,01	-	Multisignaal
Goeree-Overflakkee	12722	127	9,98	-	Multisignaal
Verwijsindex regio Nijmegen	86913	835	9,61	-	Multisignaal
Zwolle	34951	331	9,47	-	Vis2
VIN Gooi en Vechtstreek	63035	576	9,14	-	Multisignaal
Verwijsindex Rivierenland	63025	548	8,69	-	Multisignaal
Provincie Drenthe - DVI	124904	1083	8,67	-	Multisignaal
VIRZ	95822	780	8,14	-	Multisignaal
‘s-Hertogenbosch	79790	572	7,17	-	Zorg voor Jeugd
Midden Brabant	105437	672	6,37	-	Zorg voor Jeugd
JeugdMATCH ZHN	149108	939	6,30	-	Multisignaal
At risk Zuidoost	76415	438	5,73	-	Multisignaal
Staphorst	5848	10	1,71	-	Vis2
Hoeksche Waard	21930	10	0,46	-	Zorg voor Jeugd
Wierden	6739	2	0,30	-	Vis2
Haaksbergen	6308	1	0,16	-	Vis2
Zwartewaterland	7395	1	0,14	-	Vis2
Rijssen-Holten	11959	1	0,08	-	Vis2
Almelo	19574	1	0,05	-	Vis2
Borne	5918		0,00	-	
Dalfsen	7824		0,00	-	
Enschede	44018		0,00	-	
Hardenberg	17505		0,00	-	
Hattem	3181		0,00	-	
Hellendoorn	9562		0,00	-	
Hengelo	21456		0,00	-	
Hof van Twente	8935		0,00	-	
Noord Oost Twente	21673		0,00	-	
Olst- Wijhe	4808		0,00	-	
Ommen	4554		0,00	-	
Raalte	9740		0,00	-	
Steenwijkerland	11366		0,00	-	
Tubbergen	6447		0,00	-	
Twenterand	10036		0,00	-	I
Subtotaal	4480146	106670	23,81		
RvdK	n.v.t.	11050			
Totaal	4480146	117720			

Bron: database gegevens landelijke verwijsindex (CIBG) en CBS

Bijlage 5: Functies geïnterviewde sleutelpersonen in de acht convenantgebieden

Tabel B5.1 Functies/organisaties geïnterviewde sleutelpersonen in de acht convenantgebieden

regio	functie/organisatie
Amersfoort	Beleidsfunctionaris Verwijsindex Eemland
	BJZ
	Regionaal procesbegeleider VIR
At Risk Zuidoost	Projectmedewerker gemeente
	Vitras, VIR accountbeheer
	Regiobeheerder VIR voor Stad Utrecht
Stadsregio Rotterdam	Sisa R'dam
	Procesmanager gemeente
	Jeugdcoördinator politie
	BJZ
Drechtsteden AV	JGZ Rivas
	BJZ
	Regiobeheerder VIR
Peelland	Regiocoördinator gemeente
	Regiobeheerder
	Leverancier Zorg voor Jeugd
	BJZ
Stadsregio Amsterdam	Convenantmanagers Matchpoint
	Wethouder en bestuurder regiegroep
	Spirit
	Opvoedpoli
	HVO Querido
	Altra
	JBRA
Kampen	Coördinator gemeente, CJG
	Leverancier Link2Control
	Beleidsmedewerker gemeente
	BJZ
	GGD
	Stichting de Kern
Zwolle	Coördinator gemeente
	BJZ
	BJZ

Bijlage 6: Responsoverzicht casusonderzoek

Tabel B6.1 Aantal matches waarbij de professional door ons is benaderd voor het casusonderzoek en uiteindelijk aantal onderzochte matches

	totaal aantal 'benaderde' matches	totaal onderzochte matches
Rotterdam	53	15
Peelland	74	16
Drechtsteden	59	13
Amersfoort	74	16
Amsterdam	53	17
Kampen	56	21
Zwolle	53	16
At risk Zuidoost	80	20
Totaal	502	134

De voornaamste reden om niet mee te doen aan het casusonderzoek is: er kan geen contact worden gelegd met de melder/ontvanger van het signaal. Voorbeelden zijn: het emailadres is onbekend, er wordt niet gereageerd, professionals zijn niet meer werkzaam.

Bijlage 7: Tabellen data-analyse gegevens landelijke verwijsindex

Tabel B7.1 Aantal meldingen en aantal gemelde jongeren per half jaar

	jan-jun 2010	jul-dec 2010	jan-jun 2011	jul-dec 2011	jan-jun 2012	jul-dec 2012	jan-jun 2013	jul-dec 2013	jan-jun 2014
aantal meldingen	55.477	99.760	68.620	77.275	96.773	88.284	93.803	95.269	117.720
aantal gemelde jongeren	47.522	71.615	42.358	42.832	47.786	37.214	37.971	31.670	34.009

Bron: database gegevens landelijke verwijsindex (CIBG)

Tabel B7.2a Aantal meldingen per organisatietype (indeling CIBG) per half jaar

	jan-jun 2010	jul-dec 2010	jan-jun 2011	jul-dec 2011	jan-jun 2012	jul-dec 2012	jan-jun 2013	jul-dec 2013	jan-jun 2014	jan-jun 2014 %
Bureau Jeugdzorg	11.676	27.883	15.259	28.561	33.138	30.825	29.953	28.327	29.688	25%
Gemeente / leerplichtambtenaar	4.304	7.166	5.817	7.975	8.809	6.100	9.058	14.828	22.528	19%
Jeugdwelzijnsinstelling	1.696	12.472	5.550	4.974	6.445	8.149	8.824	11.649	13.154	11%
Raad voor de Kinderbescherming	18.231	16.951	15.927	10.786	13.772	11.126	9.857	10.469	11.050	9%
Politie	12.497	12.021	8.582	8.052	8.854	8.548	8.698	7.184	7.720	7%
Maatschappelijke ondersteuning	816	3.700	2.045	3.488	5.702	5.527	7.389	6.136	7.341	6%
Gemeente / GGD-instelling	1.344	4.618	4.091	3.031	4.229	5.802	5.392	4.878	5.869	5%
Bureau Halt	489	4.020	2.436	1.869	2.602	1.731	2.320	1.839	4.215	4%
Voogdij-instelling	-	-	113	62	803	487	1.576	869	3.732	3%
Voortgezet onderwijs	180	1.556	946	832	1.331	991	2.113	1.089	2.479	2%
MEE-organisatie	116	2.266	1.099	1.442	1.922	2.207	1.859	1.507	2.367	2%
Primair onderwijs	188	1.655	1.042	976	1.507	1.578	1.654	1.706	1.978	2%
Jeugd-GGZ-instelling	183	918	816	619	953	1.157	1.313	1.234	1.675	1%
Speciaal onderwijs	20	354	539	294	585	492	357	610	532	0%
Beroepsonderwijs	32	186	398	187	418	278	315	301	448	0%
Verslavingszorginstelling	23	115	37	93	275	410	276	356	435	0%
Regionaal Meld- en Coördinatiepunt	2.224	1.984	2.066	1.863	3.818	1.525	936	504	421	0%

Gemeente / gezondheidsdienst	14	132	12	201	33	95	234	237	355	0%
Gemeente / consultatiebureau	250	192	315	290	232	187	187	186	242	0%
Gehandicaptenzorginstelling	-	-	2	18	22	41	536	382	235	0%
Doelgroepen coördinator	56	224	369	279	301	194	182	149	115	0%
Huisartsenzorg	-	1	2	-	22	20	59	38	37	0%
Huisarts	-	27	10	7	-	10	23	29	24	0%
Ziekenhuis / afd. Spoedeisende hulp	1	12	5	10	6	7	9	13	11	0%
Gemeente / gemeentelijke kredietbank	-	-	-	-	2	2	14	2	3	0%
Hoger onderwijs / Wetenschappelijk Onderzoek	-	-	-	17	10	1	1	6	1	0%
(nu) onbekend	1.137	1.307	1.142	1.349	982	794	668	741	1.065	1%
totaal	55.477	99.760	68.620	77.275	96.773	88.284	93.803	95.269	117.720	

Bron: database gegevens landelijke verwijsindex (CIBG)

Tabel B7.2b Aantal meldingen per type school (indeling CIBG) per half jaar

	jan-jun 2010	jul-dec 2010	jan-jun 2011	jul-dec 2011	jan-jun 2012	jul-dec 2012	jan-jun 2013	jul-dec 2013	jan-jun 2014	jan-jun 2014 %
Voortgezet onderwijs	180	1556	946	832	1331	991	2113	1089	2479	46%
Primair onderwijs	188	1655	1042	976	1507	1578	1654	1706	1978	36%
Speciaal onderwijs	20	354	539	294	585	492	357	610	532	10%
Beroepsonderwijs	32	186	398	187	418	278	315	301	448	8%
Hoger onderwijs/ Wetenschappelijk onderzoek	-	-	-	17	10	1	1	6	1	0%
Totaal	420	3.751	2.925	2.306	3.851	3.340	4.440	3.712	5.438	

Bron: database gegevens landelijke verwijsindex (CIBG)

Tabel B7.3 Aantal matchsignalen en aantal gematchte jongeren per half jaar

	jan-jun 2010	jul-dec 2010	jan-jun 2011	jul-dec 2011	jan-jun 2012	jul-dec 2012	jan-jun 2013	jul-dec 2013	jan-jun 2014
aantal matchsignalen	32.268	71.678	54.291	66.740	97.033	102.439	108.328	123.291	148.801
aantal gematchte jongeren	9.261	16.842	11.436	13.981	17.488	14.436	14.173	13.128	13.534

Bron: database gegevens landelijke verwijsindex (CIBG)

Tabel B7.4 Aantal matches in eigen convenantgebied en convenant-overstijgend per half jaar

halfjaar	jan-jun 2010	jul-dec 2010	jan-jun 2011	jul-dec 2011	jan-jun 2012	jul-dec 2012	jan-jun 2013	jul-dec 2013	jan-jun 2014
match eigen convenantgebied	2.289	4.104	2.973	3.452	4.809	5.119	5.429	5.736	6.295
match convenant-overstijgend	6.972	12.738	8.463	10.529	12.680	9.313	8.729	7.391	7.239

Bron: database gegevens landelijke verwijsindex (CIBG)

Tabel B7.5 Aantal convenant-overstijgende matches naar soort per half jaar

halfjaar	jan-jun 2010	jul-dec 2010	jan-jun 2011	jul-dec 2011	jan-jun 2012	jul-dec 2012	jan-jun 2013	jul-dec 2013	jan-jun 2014
match eigen convenantgebied + RvdK	5.273	7.381	6.390	7.535	8.129	6.349	6.174	5.260	5.559
match buitenregionaal	640	2.364	648	1.188	2.261	1.419	1.451	1.293	1.390
match buitenregionaal + RvdK	1.059	2.993	1.425	1.806	2.290	1.545	1.104	838	290

Bron: database gegevens landelijke verwijsindex (CIBG)

Bijlage 8: Artikel 2j van de Wijzigingswet Wet op de jeugdzorg

Een meldingsbevoegde kan zonder toestemming van de jongere of zijn wettelijk vertegenwoordiger en zo nodig met doorbreking van de op grond van zijn ambt of beroep geldende plicht tot geheimhouding, een jongere melden aan de verwijsindex indien hij een redelijk vermoeden heeft dat de jongere door een of meer van de hierna genoemde risico's in de noodzakelijke condities voor een gezonde en veilige ontwikkeling naar volwassenheid daadwerkelijk wordt bedreigd:

a. de jongere staat bloot aan geestelijk, lichamelijk of seksueel geweld, enige andere vernederende behandeling, of verwaarlozing;
b. de jongere heeft meer of andere dan bij zijn leeftijd normaliter voorkomende psychische problemen, waaronder verslaving aan alcohol, drugs of kansspelen;
c. de jongere heeft meer dan bij zijn leeftijd normaliter voorkomende ernstige opgroei- of opvoedingsproblemen;
d. de jongere is minderjarig en moeder of zwanger;
e. de jongere verzuimt veelvuldig van school of andere onderwijsinstelling, dan wel verlaat die voortijdig of dreigt die voortijdig te verlaten;
f. de jongere is niet gemotiveerd om door legale arbeid in zijn levensonderhoud te voorzien;
g. de jongere heeft meer of andere dan bij zijn leeftijd normaliter voorkomende financiële problemen;
h. de jongere heeft geen vaste woon- of verblijfplaats;
i. de jongere is een gevaar voor anderen door lichamelijk of geestelijk geweld of ander intimiderend gedrag;
j. de jongere laat zich in met activiteiten die strafbaar zijn gesteld;
k. de ouders of andere verzorgers van de jongere schieten ernstig tekort in de verzorging of opvoeding van de jongere;
l. de jongere staat bloot aan risico's die in bepaalde etnische groepen onevenredig vaak voorkomen.

Bijlage 9: Tabellen enquête meldingsbevoegden

Tabel B9.1 Bij welk type organisatie bent u werkzaam?

organisaties	N	%
Bureau jeugdzorg	392	10,0
Centrum voor Jeugd en Gezin	376	9,6
Landelijk/regionaal werkende organisatie die jeugdzorgtaken	333	8,5
Organisatie voor jeugdgezondheidszorg	459	11,7
Aanbieder van geestelijke gezondheidszorg voor jeugdigen	110	2,8
Organisatie voor gezondheidszorg	113	2,9
School	1002	25,5
Kinderopvang, naschoolse opvang	101	2,6
Organisatie met regionale meld- en coördinatiefunctie	78	2,0
Organisatie voor maatschappelijke ondersteuning	307	7,8
Gemeentelijke kredietbank	7	0,2
Politie	5	0,1
Justitie	2	0,1
Wijkteams	147	3,7
Anders (anders zijnde aangewezen functionaris)	496	12,6
Totaal	3928	100,0

Tabel B9.2 Welke aanbieder gebruikt uw organisatie?

	Multi		Matchpoint		Vis2		
	N	%	N	%	N	%	totaal
eerste lijn (min school)	1046	95%	49	4%	5	0%	1100
eerste lijn: school	1050	95%	47	4%	6	1%	1103
tweede lijn	1160	94%	53	4%	16	1%	1229
anders	473	95%	21	4%	2	0%	496
totaal	3729	95%	170	4%	29	1%	3928

Tabel B9.3 Sinds wanneer werkt u met uw systeem?

	anders, namelijk	voor 2010	2010	2011	2012	2013	2014	Weet niet	
eerste lijn (min school)	30	222	168	117	142	101	99	213	1092
eerste lijn: school	52	150	169	159	197	98	54	204	1083
tweede lijn	49	310	150	67	136	145	112	239	1208
anders	21	94	75	50	65	56	45	86	492
totaal	152	776	562	393	540	400	310	742	3875

Tabel B9.4 Heeft u weleens een melding gemaakt in de verwijsindex

	ja		nee		niet van toepassing, een melding afgeven gebeurt automatisch		totaal
eerste lijn (min school)	779	71%	287	26%	26	2%	1092
eerste lijn: school	725	66%	365	33%	5	0%	1095
tweede lijn	559	46%	419	34%	238	20%	1216
anders	309	63%	164	33%	19	4%	492
totaal	2372	61%	1235	32%	288	7%	3895

Tabel B9.5 Wat zijn voor u de belangrijkste redenen dat u een melding doet? (vraag gesteld aan diegenen die melding hebben gedaan)

	eerste lijn (min school)		eerste lijn: school		tweede lijn		anders		totaal	
Omdat ik wil samenwerken met professionals die bezorgd zijn over hetzelfde kind	529	68%	501	69%	321	57%	175	57%	1526	57%
Omdat ik wil weten of er andere professionals/ meer organisaties zijn die mijn zorgen delen	497	64%	522	72%	288	52%	187	61%	1494	61%
Omdat de meldcriteria/het risicoprofiel dat voorschrijft	323	41%	248	34%	267	48%	121	39%	959	39%
Omdat ik positieve ervaringen heb na het afgeven van eerdere signalen	74	9%	44	6%	46	8%	20	6%	184	6%
Omdat het de kans vergroot dat problemen snel worden opgepakt	218	28%	285	39%	140	25%	89	29%	732	29%
Omdat mijn leidinggevende het gebruik stimuleert	111	14%	32	4%	91	16%	40	13%	274	13%
Omdat mijn collega's dit ook doen	23	3%	4	1%	26	5%	16	5%	69	5%
Omdat ik dat nodig acht op basis van mijn professionele inschatting	306	39%	323	45%	201	36%	126	41%	956	41%
Anders, namelijk…..	71	9%	46	6%	63	11%	25	8%	205	8%

Tabel B9.6 Wat zijn voor u de belangrijkste redenen dat u een melding afgeeft, gepercenteerd op aantal respondenten dat melding heeft gedaan.

	totaal	%
Omdat ik wil samenwerken met professionals die bezorgd zijn over hetzelfde kind	1526	57%
Omdat ik wil weten of er andere professionals/ meer organisaties zijn die mijn zorgen delen	1494	61%
Omdat de meldcriteria/het risicoprofiel dat voorschrijft	959	39%
Omdat ik positieve ervaringen heb na het afgeven van eerdere signalen	184	6%
Omdat het de kans vergroot dat problemen snel worden opgepakt	732	29%
Omdat mijn leidinggevende het gebruik stimuleert	274	13%
Omdat mijn collega's dit ook doen	69	5%
Omdat ik dat nodig acht op basis van mijn professionele inschatting	956	41%
Anders, namelijk…..	205	8%

Tabel B9.7 Wat zijn voor u de belangrijkste belemmeringen om een melding af te geven in VIR? (vraag gesteld aan alle respondenten)

	eerste lijn (min school)		eerste lijn: school		tweede lijn		anders			
Dat ons privacy protocol weinig ruimte biedt voor vroegsignalering	39	4%	53	5%	49	4%	15	3%	156	4%
Dat ik ouders en/ of de jeugdige op hoogte moet brengen van de melding	330	30%	406	37%	159	13%	122	25%	1017	26%
Dat ik over te weinig informatie beschik	146	13%	187	17%	165	14%	71	14%	569	15%
Dat ik geen goede inschatting kan maken van de consequenties die het doen van een melding heeft	141	13%	254	23%	130	11%	58	12%	583	15%
Dat ik verwacht te weinig tijd te hebben voor samenwerking na de match	48	4%	42	4%	45	4%	18	4%	153	4%
Dat ik er moeite mee heb om zorgen over jeugdigen in een ICT	88	8%	62	6%	68	6%	16	3%	234	6%
Dat ik niet goed weet hoe ik een melding moet afgeven	47	4%	42	4%	118	10%	22	4%	229	6%
Dat ik privacy van de betrokken jeugdige wil beschermen	75	7%	59	5%	93	8%	39	8%	266	7%
Anders, namelijk…..	552	51%	488	45%	467	38%	250	51%	1757	45%

Tabel B9.8 Wat zijn voor u de belangrijkste belemmeringen om een melding af te geven in VIR, gepercenteerd op totaal aantal respondenten.

	totaal	%
Dat ik ouders en/ of de jeugdige op hoogte moet brengen van de melding	1017	26%
Dat ik geen goede inschatting kan maken van de consequenties die het doen van een melding heeft	583	15%
Dat ik over te weinig informatie beschik	569	15%

Dat ik privacy van de betrokken jeugdige wil beschermen	266	7%
Dat ik er moeite mee heb om zorgen over jeugdigen in een ICT-systeem te melden	234	6%
Dat ik niet goed weet hoe ik een melding moet afgeven	229	6%
Dat ons privacy protocol weinig ruimte biedt voor vroegsignalering en samenwerking met derden	156	4%
Dat ik verwacht te weinig tijd te hebben voor samenwerking na de match	153	4%
Anders, namelijk…..	1757	45%

Tabel B9.9 In welke mate krijgen melingsbevoegden te maken met een match?

	N	aantal respondenten met match	%
Eerste lijn (min school)	1058	680	64%
Eerste lijn: school	1076	525	48%
Tweede lijn	1171	764	65%
Anders	468	279	60%
Totaal	3773	2248	60%

Tabel B9.10 Hoeveel signalen heeft u afgegeven in de periode juli t/m september 2014?

	eerste lijn (min school)	eerste lijn: school	tweede lijn	anders	totaal	%
0	261	333	145	97	836	36%
1	147	142	82	39	410	17%
2	119	106	63	40	328	14%
3	69	48	41	31	189	8%
4	48	24	29	19	120	5%
5 of meer	125	67	189	79	460	20%
totaal	769	720	549	305	2343	100%

Tabel B9.11 Hoeveel notificaties van een match heeft u gehad in de periode juli t/m september 2014?

	eerste lijn (min school)	eerste lijn: school	tweede lijn	anders	totaal	%
0	261	270	199	101	831	37%
1	167	113	133	52	465	21%
2	109	68	118	41	336	15%
3	49	37	65	19	170	8%
4	35	16	53	20	124	6%
5 of meer	54	16	186	41	279	13%
Totaal	675	520	754	274	2223	100%

Tabel B9.12 Hebben door u ontvangen notificaties van een match wel eens geleid tot informatie-uitwisseling?

	N	ja	%
Eerste lijn (min school)	679	532	78%
Eerste lijn: school	523	371	71%
Tweede lijn	760	516	68%
Anders	277	204	74%
Totaal	2239	1623	72%

Tabel B9.13 Hoeveel van de in de periode juli t/m september 2014 ontvangen notificaties van een match hebben geleid tot informatie-uitwisseling?

	eerste lijn (min school)	eerste lijn: school	tweede lijn	anders	N	%
0	225	204	165	92	686	43%
1	160	95	136	44	435	27%
2	76	46	75	29	226	14%
3	26	9	43	12	90	6%
4	16	5	19	6	46	3%
5 of meer	18	9	71	19	117	7%
totaal	521	368	509	202	1600	100%

Tabel B9.14 Wat zijn voor u de belangrijkste opbrengsten van de (notificaties van) matches? Meerdere antwoorden mogelijk.

	eerste lijn (min school)	eerste lijn: school	tweede lijn	anders	totaal	%
Betere samenwerking	310	179	246	102	837	52%
Meer informatie over de situatie van de jeugdige	316	226	288	121	951	59%
Samenwerking in een vroeger stadium	235	155	213	81	684	42%
(Mogelijk) nieuw contact	137	85	129	47	398	25%
Discussie in eigen organisatie	19	9	12	4	44	3%
Aanpassing van mijn plan van aanpak met de jeugdige	90	64	63	31	248	15%
Andere beoordeling van de problematiek van de jeugdige	92	64	72	36	264	16%
Opschaling van de hulpverlening van de jeugdige	125	148	73	52	398	25%
Anders, namelijk…..	65	51	81	36	233	14%
Totaal	532	371	516	204	1623	100%

Tabel B9.15 Wat zijn voor u de belangrijkste opbrengsten van de (notificaties van) matches? Meerdere antwoorden mogelijk. N=1623

	totaal	%
Meer informatie over de situatie van de jeugdige	951	59%
Betere samenwerking	837	52%
Samenwerking in een vroeger stadium	684	42%
(Mogelijk) nieuw contact	398	25%
Opschaling van de hulpverlening van de jeugdige	398	25%
Andere beoordeling van de problematiek van de jeugdige	264	16%
Aanpassing van mijn plan van aanpak met de jeugdige	248	15%
Discussie in eigen organisatie	44	3%
Anders, namelijk…..	233	14%

Tabel B9.16 Is er wel eens een match ontstaan met een organisatie waar u tot dan toe nog geen afstemming mee heeft gehad? (gepercenteerd op de respondenten die met een match te maken hebben gehad)

	totaal	ja	%
Eerste lijn (min school)	527	238	45%
Eerste lijn: school	370	130	35%
Tweede lijn	514	186	36%
Anders	204	78	38%
Totaal	1615	632	39%

Tabel B9.17 Het is mij in de praktijk duidelijk wanneer ik een melding moet afgeven.

	eerste lijn (min school)	%	eerste lijn: school	%	tweede lijn	%	anders	%	totaal	%
in alle gevallen	241	23%	186	18%	353	31%	149	33%	929	25%
meer dan de helft	437	42%	452	43%	252	22%	144	32%	1285	35%
de helft	144	14%	160	15%	93	8%	42	9%	439	12%
minder dan de helft	114	11%	140	13%	105	9%	39	9%	398	11%
geen van de gevallen	24	2%	39	4%	154	13%	20	4%	237	6%
n.v.t.	80	8%	78	7%	185	16%	62	14%	405	11%
Totaal	1040	100%	1055	100%	1142	100%	456	100%	3693	100%

Tabel B9.18 Het is voor mij in de praktijk duidelijk hoe ik een melding moet invoeren in de lokale verwijsindex.

	eerste lijn (min school)	%	eerste lijn: school	%	tweede lijn	%	anders	%	totaal	%
in alle gevallen	628	60%	606	57%	484	42%	272	60%	1990	54%
meer dan de helft	153	15%	185	17%	106	9%	52	11%	496	13%
de helft	46	4%	60	6%	60	5%	29	6%	195	5%
minder dan de helft	56	5%	54	5%	76	7%	11	2%	197	5%
geen van de gevallen	55	5%	52	5%	191	17%	24	5%	322	9%
n.v.t.	102	10%	98	9%	225	20%	68	15%	493	13%
Totaal	1040	100%	1055	100%	1142	100%	456	100%	3693	100%

Tabel B9.19 Het is voor mij in de praktijk duidelijk wie de regie heeft als ik een notificatie van een match ontvang.

	eerste lijn (min school)	%	eerste lijn: school	%	tweede lijn	%	anders	%	totaal	%
in alle gevallen	322	31%	331	31%	403	35%	139	30%	1195	32%
meer dan de helft	263	25%	195	18%	170	15%	91	20%	719	19%
de helft	130	13%	109	10%	122	11%	45	10%	406	11%
minder dan de helft	111	11%	123	12%	111	10%	51	11%	396	11%
geen van de gevallen	68	7%	121	11%	202	18%	46	10%	437	12%
n.v.t.	146	14%	176	17%	134	12%	84	18%	540	15%
Totaal	1040	100%	1055	100%	1142	100%	456	100%	3693	100%

Tabel B9.20 De contactgegevens van de partijen waarmee ik gematcht ben, zijn juist.

	eerste lijn (min school)	%	eerste lijn: school	%	tweede lijn	%	anders	%	totaal	%
in alle gevallen	349	33%	329	31%	369	32%	147	32%	1194	32%
meer dan de helft	235	22%	165	16%	237	21%	90	20%	727	20%
de helft	79	8%	43	4%	87	8%	37	8%	246	7%
minder dan de helft	37	4%	22	2%	69	6%	14	3%	142	4%
geen van de gevallen	16	2%	24	2%	53	5%	9	2%	102	3%
n.v.t.	324	31%	472	45%	327	29%	159	35%	1282	35%
Totaal	1040	100%	1055	100%	1142	100%	456	100%	3693	100%

Tabel B9.21 Het gebruiksgemak van de lokale verwijsindex

	eerste lijn (min school)	N	eerste lijn: school	N	tweede lijn	N	anders	N	Gemiddeld cijfer	totaal N
Rapportcijfer	6,5	1040	6,4	1055	5,9	1142	6,3	456	6,3	3693

Tabel B9.22 Op welke wijze informeert u ouders en jongeren over het feit dat ze zijn gemeld in de VIR?

	eerste lijn (min school)	%	eerste lijn: school	%	tweede lijn	%	anders	%	totaal	%
Vooraf toestemming vragen en pas na toestemming een melding afgeven	476	46%	397	38%	305	27%	132	29%	1310	35%
Na afgeven van melding ouders hierover informeren en wijzen op mogelijkheid om hiertegen bezwaar aan te tekenen	190	18%	177	17%	157	14%	74	16%	598	16%
Niet, omdat de veiligheid en/of welzijn van het kind of de omgeving op dat moment gevaar lopen	102	10%	116	11%	89	8%	39	9%	346	9%
Niet, omdat de ouders en jongeren automatisch al geïnformeerd zijn over een melding in de VIR	81	8%	67	6%	309	27%	62	14%	519	14%
Anders, namelijk…..	439	42%	501	47%	454	40%	238	52%	1632	44%
Totaal	1040	100%	1055	100%	1142	100%	456	100%	3693	100%

Tabel B9.23 Op welke wijze vraagt u ouders en jongeren om toestemming voor het uitwisselen van gegevens bij een match?

	eerste lijn (min school)	%	eerste lijn: school	%	tweede lijn	%	anders	%	totaal	%
Direct bij het afgeven van een melding, dus nog zonder te weten of sprake is van een match	473	45%	408	39%	312	27%	161	35%	1354	37%
Wanneer er sprake is van een match, voorafgaand aan de uitwisseling van gegevens	324	31%	237	22%	265	23%	94	21%	920	25%
Niet, omdat de veiligheid en/of welzijn van het kind of de omgeving op dat moment direct gevaar lopen	91	9%	110	10%	101	9%	39	9%	341	9%
Niet, omdat de ouders en jongeren automatisch al toestemming hebben gegeven	110	11%	126	12%	274	24%	72	16%	582	16%
Anders, namelijk…..	235	23%	339	32%	329	29%	166	36%	1069	29%
Totaal	1040	100	1055	100	1142	100	456	100	3693	100

Tabel B9.24 Op welke punten merkt u in de uitvoering dat uw lokale meldsysteem is aangesloten bij de VIR?

	eerste lijn (min school)	%	eerste lijn: school	%	tweede lijn	%	anders	%	totaal	%
Ik merk niet dat mijn lokale meldsysteem is aangesloten bij de VIR	655	63%	711	67%	690	60%	265	58%	2321	63%
Ik ontvang signalen met betrekking tot meldingen die afkomstig zijn uit andere indexen of convenantgebieden	214	21%	125	12%	274	24%	108	24%	721	20%
Anders, namelijk…..	160	15%	205	19%	161	14%	79	17%	605	16%
Totaal	1040	100	1055	100	1142	100	456	100	3693	100

Tabel B9.25 Op welke punten merkt u in de uitvoering dat uw lokale meldsysteem is aangesloten bij de VIR?

	totaal	%
Ik merk niet dat mijn lokale meldsysteem is aangesloten bij de VIR	2321	63%
Ik ontvang signalen met betrekking tot meldingen die afkomstig zijn uit andere indexen of convenantgebieden	721	20%
Anders, namelijk…..	605	16%
Totaal	3693	100%

Tabel B9.26 Welk cijfer kent u toe aan de meerwaarde van de aansluiting bij de landelijke verwijsindex?

	eerste lijn (min school)	N	eerste lijn: school	N	tweede lijn	N	anders	N	Gemiddeld cijfer	totaal N
Rapportcijfer	6,9	1005	6,1	1096	6,6	1026	6,5	442	6,5	3569

Tabel B9.27 De meerwaarde van de aansluiting bij de landelijke verwijsindex naar wijze waarop wordt gemerkt dat het lokale systeem is aangesloten bij de VIR

	Merk niet dat is aangesloten	N	Signalen uit andere indexen/ convenantgebieden	N	anders	N	Gemiddeld cijfer	totaal N
Rapportcijfer	6,3	2321	7,3	721	6,4	605	6,5	3569

Tabel B9.28 De meerwaarde van de aansluiting bij de landelijke verwijsindex naar melding afgegeven

	Melding gedaan	N	Nooit melding gedaan	N	Melding gebeurt automatisch	N	Gemiddeld cijfer	totaal N
Rapportcijfer	6,9	2243	5,8	1066	5,8	260	6,5	3569

Tabel B9.29 Verwacht u meer gebruik te maken van de verwijsindex als er ook gezinsmatches gaan plaatsvinden?

	eerste lijn (min school)	%	eerste lijn: school	%	tweede lijn	%	anders	%	totaal	%
Ja	567	57%	465	46%	588	54%	211	48%	1831	52%
Nee	279	28%	377	37%	326	30%	150	34%	1132	32%
Anders, namelijk…..	150	15%	173	17%	170	16%	79	18%	572	16%
Totaal	996	100%	1015	100%	1084	100%	440	100%	3535	100%

Tabel B9.30 Verwacht u meer gebruik te maken van de verwijsindex als er ook gezinsmatches gaan plaatsvinden?

	totaal	%
Ja	1831	52%
Nee	1132	32%
Anders, namelijk…..	572	16%
Totaal	3535	100%

Tabel B9.31 Op welke wijze kan de bruikbaarheid van de VIR in de toekomst worden vergroot?

	eerste lijn (min school)		eerste lijn: school		tweede lijn		anders		aantallen	%
Verbinding met andere initiatieven (zoals bijvoorbeeld meldcode huiselijk geweld	539	54%	620	61%	581	54%	227	52%	1967	56%
Het maken van regieafspraken bij een adres/gezinsmatch	444	45%	501	49%	449	41%	160	36%	1554	44%
Het in beeld brengen van kinderen waarbij geen professional betrokken is in geval van een gezin en of adresmatch	408	41%	474	47%	378	35%	163	37%	1423	40%
Uitbreiding van organisaties die registratie/melding mogelijk maken	470	47%	373	37%	406	37%	169	38%	1418	40%
Verwijsindex 23+: ook match op volwassenen	340	34%	191	19%	419	39%	161	37%	1111	31%
Herkenbaarheid van de aansluiting van mijn organisatie bij de verwijsindex	177	18%	182	18%	224	21%	67	15%	650	18%
Anders, namelijk:	169	17%	177	17%	202	19%	84	19%	632	18%
Totaal	996	100%	1015	100%	1084	100%	440	100%	3535	100%

Tabel B9.32 Op welke wijze kan de bruikbaarheid van de VIR in de toekomst worden vergroot?

	aantallen	%
Verbinding met andere initiatieven (zoals bijvoorbeeld meldcode huiselijk geweld	1967	56%
Het maken van regieafspraken bij een adres/gezinsmatch	1554	44%
Het in beeld brengen van kinderen waarbij geen professional betrokken is in geval van een gezin en of adresmatch	1423	40%
Uitbreiding van organisaties die registratie/melding mogelijk maken	1418	40%
Verwijsindex 23+: ook match op volwassenen	1111	31%
Herkenbaarheid van de aansluiting van mijn organisatie bij de verwijsindex	650	18%
Anders, namelijk:	632	18%
Totaal	3535	100%

Tabel B9.33 In de Wet op de jeugdzorg en binnen uw convenantgebied zijn meldingsbevoegde organisaties aangewezen. De volgende organisaties zijn niet of niet overal meldingsbevoegd. Welke van de onderstaande organisaties zouden volgens u meldingsbevoegd moeten zijn?

	eerste lijn (min school)	%	eerste lijn: school	%	tweede lijn	%	anders	%	totaal	%
Artsen, kinderartsen	873	88%	896	88%	892	82%	348	79%	3009	85%
Centraal opvang asielzoekers	470	47%	374	37%	400	37%	184	42%	1428	40%
Centrum voor Jeugd en Gezin	759	76%	827	81%	843	78%	321	73%	2750	78%
Geloofsinstellingen	148	15%	151	15%	153	14%	65	15%	517	15%
GGZ instellingen	802	81%	780	77%	849	78%	321	73%	2752	78%
Jongerenwerkers	607	61%	512	50%	640	59%	286	65%	2045	58%
Kinderopvang, naschoolse opvang	619	62%	693	68%	549	51%	254	58%	2115	60%
Logopedisten, diëtisten, fysiotherapeuten	408	41%	438	43%	310	29%	117	27%	1273	36%
Politie	764	77%	848	84%	840	77%	326	74%	2778	79%
Reclassering Nederland	548	55%	465	46%	696	64%	254	58%	1963	56%
Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SoZaWe)	266	27%	237	23%	284	26%	143	33%	930	26%
Sportinstellingen	175	18%	286	28%	160	15%	97	22%	718	20%
Verloskundigen	698	70%	453	45%	542	50%	207	47%	1900	54%
Wijkteams	718	72%	667	66%	773	71%	310	70%	2468	70%
Ziekenhuizen, spoed eisende hulp, verplegers	702	70%	691	68%	677	62%	261	59%	2331	66%
Zzp-ers in jeugdwerk	394	40%	293	29%	430	40%	183	42%	1300	37%
anders	111	11%	101	10%	103	10%	58	13%	373	11%
Totaal	996	100%	1015	100%	1084	100%	440	100%	3535	100%

Tabel B9.34 In de Wet op de jeugdzorg en binnen uw convenantgebied zijn meldingsbevoegde organisaties aangewezen. De volgende organisaties zijn niet of niet overal meldingsbevoegd. Welke van de onderstaande organisaties zouden volgens u meldingsbevoegd moeten zijn?

	totaal	%
Artsen, kinderartsen	3009	85%
Politie	2778	79%
GGZ instellingen	2752	78%
Centrum voor Jeugd en Gezin	2750	78%
Wijkteams	2468	70%
Ziekenhuizen, spoed eisende hulp, verplegers	2331	66%
Kinderopvang, naschoolse opvang	2115	60%
Jongerenwerkers	2045	58%
Reclassering Nederland	1963	56%
Verloskundigen	1900	54%
Centraal opvang asielzoekers	1428	40%
Zzp-ers in jeugdwerk	1300	37%
Logopedisten, diëtisten, fysiotherapeuten	1273	36%
Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SoZaWe)	930	26%
Sportinstellingen	718	20%
Geloofsinstellingen	517	15%
anders	373	11%
Totaal	3535	100%

Vaker voorkomende antwoorden op open vragen

Vraag 17 Wijze waarop jongere/ouders worden geïnformeerd; anders nl:

- melden/informeren, geen toestemming vragen
- afhankelijk van situatie/problematiek
- benoemen/vertellen

Vraag 18 Wijze waarop jongere/ouders om toestemming worden gevraagd voor gegevensuitwisseling; anders nl:

- niet van toepassing/ niet eerder gedaan
- afhankelijk van situatie
- bij kennismaking melden
- vraag geen toestemming: informeer

Vraag 21 Meer gebruik maken van de verwijsindex na invoering van de gezinsmatch; anders nl:

- Afhankelijk van welke informatie er uit het netwerk komt/afhankelijk van de signalen.
- Als ook volwassenen hierin opgenomen worden zal ik er meer gebruik van maken
- Dat is een heel grote vooruitgang. Het maakt de VIR een stuk zinniger.
- Daar zou ik eerst over in gesprek willen gaan met collega's. /Dit wil ik eerst gaan ervaren. Dan kan ik er iets over zeggen.
- Gebeurt bij ons automatisch via het systeem.
- Het druist in tegen de beweging die juist pleit voor meer regie door de ouders bij hulpverlening.
- Twijfels over bescherming privacy.
- Het lijkt me zeer zinvol, maar bestaande belemmeringen blijven overeind.

Vraag 22 Wijze waarop bruikbaarheid van de verwijsindex kan worden vergroot; anders nl:

- Duidelijkheid m.b.t. de te hanteren criteria bij verwijzing bij de diverse instanties (eensgezindheid)
- Zorg dat de contactpersonen ingevuld worden
- Aanpak bij seksueel misbruik
- Alle gemeentes en instellingen melden op dezelfde manier en met eigen naam. nu is er al verschil
- Hoe in te loggen in het systeem.
- Alle organisaties moeten signaleren, dat gebeurt nu niet.
- Als alle aangesloten professionals ook daadwerkelijk melden
- Als een match niet vier maanden te laat wordt gemeld.
- Als een match ook daadwerkelijk iets gaat opleveren t.a.v. uitvoering van hulpverlening.
- Als er ook daadwerkelijk een reactie komt van de regievoerder.
- Automatiseren
- Meer bekendheid
- Betere uitleg
- Code voor kinderen zonder inschrijfadres en/of vaste verblijfplaats

- Dat zichtbaar wordt of er een zorgmelding bij het AMK is gedaan
- Datum aangeven wanneer de match er is. nieuwe match boven aanzetten met duidelijk het kopje er bij nieuwe match nu is het soms zoeken wanneer er meerdere staan
- Doelgroep verbreding. Alle jongeren, niet alleen risico jongeren.
- door een koppeling te maken met het meldsystem van de politie, wijkagenten signaleren veel, maar
- Professioneel netwerk maakt geen deel uit van de VIR.
- Eén aanspreekpunt
- Eerst fatsoenlijk implementeren en zorgen dat dit ding doet wat ie moet doen.
- Gebruiksvriendelijker en een duidelijk meldcode
- Gezond verstand is en blijft vereist i.n.o. omdat professionals nog steeds acties moeten ondernemen. “De automatiseringsfetish heeft als gevolg dat mensen alleen maar in het systeem kijken en het daarmee af doen.”
- Heel eerlijk denk ik dat de bruikbaarheid pas wordt vergroot wanneer er meer aandacht komt voor hoe te handelen na een match.
- Het stigma weghalen door het toe te passen op alle situaties met jongeren en niet alleen bij risicojongeren
- Informatie uitwisselen met de politie
- Ketenpartners (bijv. BJZ) moeten wel tijd vrij kunnen maken om de casus op te pakken, nu was sprake van 'wachttijd' vanwege overvolle agenda's bij BJZ. Als BJZ verdwijnt en deze taken overgenomen worden door de gemeente en de Centra voor Jeugd en Gezin hoop ik dat dit niet ten koste gaat van directe actie bereidheid en de mogelijkheid om snel te kunnen handelen.
- Meer nadruk bij Wijkteams en andere professionals die met een kind of gezin bezig zijn, dat het onderwijs erbij betrokken moet worden. Aan matchregisseurs het belang benadrukken van contact opnemen met andere signaalgevers
- Niet vooraf toestemming moeten krijgen van de ouders.
- Rechtstreekse telefoonnummers van de melder. Nu ook vaak een algemeen nummer.
- Terugkoppeling naar scholen als er een match is. Signaleren heeft alleen maar zin als alle organisaties
- Ook voor volwassenen, m.n. als het gaat om volwassenen met verstandelijke beperking.

Vraag 23 Welke instellingen dienen meldingsbevoegd te zijn; anders nl:

alle organisaties die mogelijk signalen over jongeren kunnen ontvangen

- amk
- basisscholen
- brandweer
- ambulance
- dierenambulance
- buurtteams
- consultatiebureaus
- huisartsen
- kraamzorg
- kindertherapeuten
- opbouwwerk
- ouders
- peuterspeelzaal
- clubs
- stichting vluchtelingenwerk, stichting de voedselbank
- tandartsen
- thuishulp
- verslavingszorg
- vrijwilligersorganisaties

Vraag 24 Welke rol ziet u weggelegd voor de verwijsindex vanaf 2015 (als de nieuwe Jeugdwet wordt ingevoerd)

- betere samenwerking (professionals, algeheel, tussen instellingen en gemeenten)/verbindende rol
- VIR wordt nog niet goed gebruikt (door veel) werkt daardoor niet
- meer signalerende instellingen (ook scholen etc.) laten registreren drempel registreren lager: uitbreiden
- rol VIR wordt steeds belangrijker/steeds belangrijker/spin in het web/verbindende rol
- VIR dezelfde rol als nu / geen veranderingen
- registratie plicht /het is nut te vrijblijvend om t e registreren
- belangrijke rol -veranderingsprocessen brengen veel onrust mee. Wanneer er dan een vast punt is voor melding kan dat bevorderend werken in gebruikmaken van elkaars kracht en deskundigheid. -het is dicht-bij-huis/werk -zeer breed bereik
- overzicht betrokkenen (verbindingsfactor) blijft
- bevorderen regie (waar info heen gaat, coördinatie, centrale plaats) regie verduidelijken
- beter volgsysteem: voorkomen verdwijnen cliënten, ouders ontsnappen naar andere wijk verhuizen.

Vraag 25 Verdere opmerkingen met betrekking tot de verwijsindex (geordend naar positief, negatief, implementatie/borging)

- Een prettig instrument om overzicht te krijgen van alle betrokken partijen in een gezin.
- Goed dat er een centraal registratie en matchsysteem is

- Vooral goede ervaringen met landelijke koppelingen. Levert het meeste op.
- Wanneer een kind melden in de verwijsindex niet duidelijk / lastige afweging
- Het is enkel en alleen administratie.
- Tijdsinvestering ten opzichte van de opbrengst staat niet in verhouding
- Nooit contact gehad nav een match
- VIR overbodig als professionals in een wijk goed samenwerken en communiceren
- Niet alle aangesloten organisaties doen een melding in de VIR
- Weinig zicht op de verwijsindex door beperkt aantal meldingen en matches
- Het idee achter de verwijsindex is goed, maar het komt niet van de grond / geen meerwaarde Professionals hebben te maken met meldingen die al lang niet meer actueel zijn
- Afweging maken of het niet beter is om te stoppen met de verwijsindex

- Scholing voor het gebruik van de verwijsindex noodzakelijk
- Het is niet duidelijk wie de regie neemt bij een ontstane match
- Implementatie van de verwijsindex binnen aangesloten organisaties niet altijd op orde
- Geen duidelijk beleid over het gebruik van de verwijsindex
- Algemene bekendheid geven aan de verwijsindex zodat deze normaler wordt voor ouders/jeugdigen maar ook professionals

Bijlage 10: Beschrijving van acht convenantgebieden

B1 Convenantgebied Amersfoort

Deze beschrijving is gebaseerd op gesprekken met de coördinator van de VIR, een beleidsmedewerker van BJZ Utrecht/regio Eemland, de procesbegeleider VIR van de Raad van de Kinderbescherming van de regio Utrecht en daarnaast op de uitkomsten van het casusonderzoek.

Organisatie	
Dekkingsgebied	7 gemeenten: Amersfoort, Baarn, Bunschoten, Eemnes, Leusden, Soest en Woudenberg
Convenant, afspraken	Convenant dateert van oktober 2008. Afspraken omtrent regiovoering VIR, melding maken en opvolging van matches zijn vastgelegd in dit convenant. In het convenant is ook vastgelegd welke organisatie regievoerder is als er sprake is van een match. Als BJZ bij een match betrokken is, is die organisatie altijd regievoerder.
Aangesloten organisaties:	Jeugdzorginstellingen (BJZ Utrecht en MEE Utrecht), onderwijs/leerplicht/kinderopvang, welzijnsorganisaties (waaronder SOVEE), GGD Eemland, politie, Halt.
Regierol	Coördinatie van de VIR ondergebracht bij een beleidsfunctionaris werkzaam bij het CJG Amersfoort. Belangrijkste taak van deze functionaris is het aansluiten van nieuwe organisaties en het verzorgen van trainingen voor professionals. Stuurgroep VIR met belangrijkste convenantpartners. Hierin wordt besproken of er goed gebruik wordt gemaakt van de verwijsindex.
Borging en bevordering gebruik	• Periodiek vinden trainingen voor nieuwe medewerkers bij aangesloten organisaties plaats. • Beleidsfunctionaris heeft veel energie gestoken om handelingsverlegenheid te verminderen en daarmee meldingsbereidheid te vergroten.
Melden, matches	
Manier waarop wordt gemeld	Bij BJZ Utrecht (vestiging Amersfoort) worden de cliënten in gedwongen kader (KB en JR) generiek in de VIR gemeld (ouders worden hierover via standaardtekst geïnformeerd); de cliënten in vrijwillig kader (toegang) worden niet automatisch gemeld; beoordeling om al dan niet te melden ligt bij de betreffende medewerker. Ook bij Halt wordt generiek gemeld. Bij de meeste andere organisaties vindt geen generieke melding plaats.
Redenen om niet te melden	• Er is bij veel professionals (zeker in het onderwijs, maar ook in wijkteams) schroom om ouders te vertellen dat het kind in de verwijsindex wordt gemeld. • Een extra drempel om die terughoudendheid bij professionals te overwinnen is de landelijke informatie over de verwijsindex die op internet te vinden is. Het betreft met name de folders van het Ministerie van VWS; daarin wordt te veel de nadruk gelegd op verschillende professionals die bij hulpverlening aan een jongere betrokken zijn. De informatie op de landelijke site is meer probleemgericht, de info op de regionale site van Eemland is ‘zachter’. Een geïnterviewde zegt: “Scholen kijken op de regionale site naar de verwijsindex en denken, ja dat gaan we doen, maar na een blik op de landelijke site, schrikken ze terug.”
Opvolging match	In een bijlage van een convenant is via een boomstructuur geregeld welke partij de taak heeft om contact op te nemen met de ander meldende partij(en). In het convenant wordt dit regievoering genoemd. Als BJZ bij de match is betrokken berust de regievoering altijd bij BJZ. BJZ controleert voor de meldingen waarvoor zij

	regievoerder zijn of opvolging plaatsvindt. Als binnen een termijn van enkele weken nog geen vinkje in het systeem is verschenen dat er contact is geweest tussen hulpverleners naar aanleiding van de match, neemt de regievoerder van BJZ contact op met de betreffende medewerker van BJZ. Als BJZ niet betrokken is bij match is in de boomstructuur bepaald welke organisatie de regievoering doet en moet controleren of match wordt opgevolgd.

Informeren over melding, toestemming vragen voor gegevensuitwisseling	Indien geen sprake is van generieke melding moeten ouders door de meldende organisatie mondeling geïnformeerd worden. BJZ vraagt toestemming voor informatie-uitwisseling in geval er sprake is van een match.
Knelpunten	• Sinds 2013 is het veld al in transitie, dat betekent dat de aandacht voor de VIR verwaterd. • Bovendien moet de centrale rol van de VIR voor het CJG Amersfoort worden afgebouwd waarmee de coördinatie naar afzonderlijke gemeenten moet worden overgedragen. • Professionals van een organisatie (politie) kunnen met verschillende regionale VIR's te maken krijgen en dus in verschillende systemen melding moeten maken.
Meerwaarde	
Vroegtijdiger passende hulp	• Meerwaarde is beperkt omdat veel matches niet of nauwelijks relevante informatie opleveren; met name als het om kinderen/jongeren gaat die al bij BJZ bekend zijn. • Meerwaarde was in 2012 het grootst omdat bij het aantal aangesloten organisaties de motivatie om te melden toen het grootst was. Daarna is het minder geworden (zie onder knelpunten)
Toekomst	
Transitie	• Kans: door regievoering over matches grotendeels bij wijkteams te beleggen wordt de kans vergroot dat signalering van problemen vroegtijdiger zal plaatsvinden dan in de huidige situatie waarbij BJZ veel van de regievoering doet. • Gemeenten zouden aantal organisaties (zoals wijkteams) kunnen verplichten om mee te doen aan verwijsindex. • Bedreiging: versnippering. Door de decentralisatie wordt het afhankelijk van afzonderlijke gemeenten of er energie wordt gestoken in de randvoorwaarden om VIR goed te laten werken, zoals het motiveren van organisaties/ professionals om mee te (gaan) doen.
Vergroting bruikbaarheid VIR	• Verwachting is dat door de decentralisatie problematische jongeren die verhuizen, eerder uit beeld verdwijnen en dat dit door de verwijsindex wordt voorkomen. • Het gebruik van de VIR moet simpeler worden gemaakt; iedereen moet in hetzelfde systeem kunnen melden. • De VIR eventueel koppelen aan andere systemen die door instellingen worden gebruikt, bijvoorbeeld Mens Centraal dat door wijkteams wordt gebruikt.

Opvolging van de match	
Organisatie:	BJZ Utrecht (7), Gemeente Amersfoort (3), Kwintes Eemland (1), Gabrie Mehenschool (1), GGD (1), B3.0 (1), Stadsring (1), Buurtteam Amersfoort (1)
Ontvangst bericht:	• 15 zelf matchbericht ontvangen • 1 niet maar collega, deze respondent vult na de volgende vraag verdere vragen niet in.
Melding gedaan:	• 12 zelf melding gedaan • 4 niet, maar via secretariaat (alle BJZ-meldingen).
Contact gezocht:	• 6 x contact gezocht • 9 x niet • 1 x niet ingevuld
Reden voor geen contact:	• 8 x contact was er al • 1 x andere organisaties hebben deze casus behandeld
Hulp ingezet	• 1 x hulp ingezet • 13 x hulp was dringend • 1 x onbekend
Meerwaarde vroegsignalering/ interveniëren	• 6 x leidt niet tot eerder signaleren • 4 x ja • 4 x soms • 1 x geen tijd meer
Waarom geen meerwaarde	• 4 x problemen zijn al beken • 2 x pas bij grote zorgen wordt gemeld Een van deze respondenten ziet wel meerwaarde voor vroegtijdig ingrijpen, het helpt om cliëntgegevens te verkrijgen waardoor je een completer beeld krijgt.
Vergroting Bruikbaarheid	• Gezinsregistratie (3x) • Meer info registreren (1x) • Vergroten meldingsbereidheid scholen (2x) • Contactgegevens van de andere organisatie bij match in e-mail zetten (1x) • Bestaan en gebruik VIR regelmatig onder aandacht brengen (1x) • Terugkoppeling over contact na match (1x) • Criteria voor melden scherper (eenduidig) maken (1x)

B2 Convenantgebied Matchpoint/Stadsregio Amsterdam

Deze beschrijving is gebaseerd op gesprekken met Matchpoint, Altra, De Opvoedpoli, HVO-Querido, JBAA Spirit, Wethouder en bestuurder regiegroep, en daarnaast op de uitkomsten van het casusonderzoek.

Organisatie	
Dekkingsgebied	16 gemeenten Stadsregio Amsterdam: Aalsmeer, Amstelveen, Amsterdam, Beemster, Diemen, Edam-Volendam, Haarlemmermeer, Landsmeer, Oostzaan, Ouder-Amstel, Purmerend, Uithoorn, Waterland, Wormerland, Zaanstad, Zeevang.
Convenant, afspraken	Afspraken zijn vastgelegd in een samenwerkingsconvenant (daterend 08-04-2011). Daarnaast hebben instellingen een apart aansluitingsconvenant waarin ook specifieke afspraken zijn geregeld, zoals over het omgaan met het uitwisselen van gegevens.
Aangesloten organisaties (status 14 april):	Zorginstellingen (o.a. BJZ, GGD), woon en thuisbegeleiding, onderwijs/leerplicht/kinderopvang (o.a. scholen, Leerplicht regio), welzijn, ambulante zorg, maatschappelijke dienstverlening, GGZ en VGZ, steunpunten en meldpunten. Politie en Halt zijn niet aangesloten.
Regierol	Is ondergebracht bij de Matchpointorganisatie, onderdeel van de gemeente Amsterdam, DMO. Matchpoint organisatie bestaat uit twee convenantmanagers, die coördineren en faciliteren het gebruik van de verwijsindex. ICT wordt functioneel door de gemeente Amsterdam beheerd en gehost (PinkRoccade doet software onderhoud).
Matchpoint in het kort	Matchpoint is de verwijsindex en het voorportaal van de landelijke VIR voor Stadsregio Amsterdam. Functionaliteiten: • melden/registreren • notificatie bij match • toewijzen van zorgcoördinatie bij een match (o.b.v. beslisboom, waarbij BJZ altijd bovenaan staat).
Borging en bevordering gebruik	• Matchpoint borgt het gebruik en de afstemming van de verwijsindex via drie overleggen: instellingenoverleg (waar belangrijkste instellingen zijn vertegenwoordigd), bestuurlijke regiegroep, ambtelijk kernteam • Matchpoint biedt een website met up to date informatie, stelt maandelijks nieuwsbrief op en ieder kwartaal een rapportage met de meest recente cijfers (aantallen meldingen, matches), ontwikkelingen en uitkomsten van overleggen. • Matchpoint verzorgt voorlichting, training, documentatie aan professionals/instellingen • Matchpoint en de instellingen hebben een handboek zorgcoördinatie opgesteld met daarin werkafspraken over de opvolging van een match. • Het werken met matchpoint staat doorgaans beschreven in werkprocessen. Deze worden onder de aandacht gebracht bij de werknemers. Binnen organisaties is het sterk afhankelijk van diegenen die de aansturing doen (bijvoorbeeld teammanagers, of degenen die naar het instellingenoverleg gaan) of en welke aandacht uitgaat naar het bevorderen van het gebruik van Matchpoint. De respondenten die wij spraken gaven allen aan dat er geen tot weinig aandacht aan werd besteed.
Melden, matches	
Aantal meldingen: (1 jan-1 jul 2014)	6.274
Aantal matches: (1 jan-1 jul 2014)	8.942
Manier waarop wordt gemeld	Als meldcriteria gelden de criteria uit de Jeugdwet. De respondenten van organisaties die wij spraken melden: • via een automatische koppeling met hun systeem (BJZ, JBRA) waarbij alle cliënten automatisch worden gemeld

	• via een semiautomatische koppeling (Spirit) waarbij in het registratiesysteem een vinkje dient te worden gezet opdat de cliënten automatisch worden gemeld • via één centrale accounthouder (opvoedpoli). Binnen de organisaties van de respondenten die wij spraken wordt er vooraf vanuit gegaan dat de cliënt altijd voldoet aan minimaal een van de criteria om te melden en is de werkwijze vastgelegd in interne werkinstructies.
Redenen om niet te melden	De respondenten van organisaties die wij spraken gaven aan dat professionals niet melden om de volgende redenen: • ze zijn niet gemotiveerd voor het doen van een melding. Het melden levert hen weinig op, ze kennen de andere hulpverleners al. • het doen van een registratie kost te veel tijd/moeite • de professional moet bij een melding en/of match de cliënt hiermee confronteren, daarmee kan de vertrouwensband worden geschaad • omdat ze bij een match de regie kunnen verliezen (o.a. scholen).
Manier waarop match wordt opgevolgd	De opvolging van de match is beschreven in het handboek zorgcoördinatie, dat in samenwerking met instellingen tot stand is gekomen. Daarin staat aangegeven wie met wie contact opneemt over het uitwisselen van gegevens en welke instelling de zorgcoördinatie krijgt toegekend. Voor dit laatste is een beslisboom opgesteld. Wanneer er een match plaatsvindt met een regio-overstijgende partij (en deze partij is de enige andere match-partij) dan vindt er wel een match plaats en wordt –zo is de bedoeling- contact gezocht over het uitwisselen van gegevens maar wordt er geen zorgcoördinatie toegekend. Binnen de organisaties van de respondenten die wij spraken is de werkwijze vastgelegd in interne werkinstructies.
Redenen om match niet op te volgen	• Voorafgaand: er zijn weinig matches om op te volgen • Er is al contact met de andere partij(en) • Informatie over de andere partijen is niet volledig of up to date. • Privacy: het uitwisselen van gegevens mag niet in alle gevallen (dit punt is niet genoemd door instellingen)
Informeren over melding, toestemming vragen voor gegevensuitwisseling	In de onderzochte organisaties worden ouders/jongeren via de standaard voorwaarden of een folder bij de intake of startgesprek geïnformeerd over het feit dat er wordt gewerkt met Matchpoint en dat er bij een match informatie wordt uitgewisseld. Door een aantal organisaties wordt dit mondeling toegelicht. Ouders/jongeren tekenen bij intake.
Knelpunten	Bij onderzochte organisaties zijn veel minder matches binnenkomen dan zij verwachtten op basis van hun eigen dossiers. Veel organisaties zitten 'wat verder in de hulpverlening' en weten van hun cliënten dat er reeds hulpverlening is ingezet door andere partijen (waarmee ook contact is).
Meerwaarde	
Vroegtijdiger passende hulp	De meerwaarde van Matchpoint zoals die nu fungeert, is volgens de respondenten onvoldoende. Omdat er voor –in ieder geval voor de onderzochte partijen – weinig matches zijn en deze matches vaak niet resulteren in nieuwe contacten en nieuwe informatie. Over wat de meerwaarde van Matchpoint kan zijn, zijn de meningen verschillend. Door enkele respondenten wordt opgemerkt dat, wanneer is voldaan aan een aantal voorwaarden in de uitvoering, Matchpoint wel degelijk meerwaarde heeft. Dit omdat het gebruik van Matchpoint wezenlijke aandachtspunten adresseert (risicosignalering, samenwerking, informeren ouders, handelingsverlegenheid). Andere respondenten zijn minder overtuigd van de meerwaarde. Juist omdat er al zo lang is geïnvesteerd in het uitrollen van Matchpoint, het feit dat er nog steeds zo weinig matches zijn en matches geen nieuwe informatie opleveren.
Meerwaarde aansluiting landelijke VIR	In beeld krijgen en houden van • zorgmijders; • verhuizers, met name multiprobleemgezinnen.
Toekomst	
Mogelijkheden	• Alle respondenten zijn het er over eens dat er in 2015 een geheel andere situatie zal ontstaan. Welke consequenties dit zal hebben op het gebruik van Matchpoint en de VIR is nog onduidelijk. • Door de transitie worden gemeenten beter gedwongen te kijken naar risico's en de aanpak van risico's. Matchpoint is in dat kader een goed instrument. • De transitie biedt gemeenten de mogelijkheid om te sturen op het gebruik van

	Matchpoint. Er kunnen prestatieafspraken worden gemaakt over het melden, afspraken nakomen en monitoren van het gebruik van matchpoint. Dit gebeurt momenteel bij meerdere grote instellingen die worden gefinancierd vanuit de gemeente. • Binnen de nieuwe situatie is het goed mogelijk dat meldingsbevoegden elkaar nog beter weten te vinden. Er moet goed worden bekeken of het Matchpoint-systeem nog nodig is. • Beslisboom over zorgcoördinatie wordt na 1 januari 2015 herzien: de wijkteams en sociale teams krijgen de zorgcoördinatie.
Vergroting bruikbaarheid VIR	• Meer betrokkenheid vanuit overheid, gemeente en instellingen • Betere uitvoering, meer melden • Uitbreiding van de meldingsbevoegden: scholen, politie
Opvolging van de match - casusonderzoek	
Respondenten:	Altra (2), Altracollege (1), BJAA (8), Leerplicht Amsterdam (1), Spirit (4), William Schrikker Groep (1)
Match-bericht ontvangen:	7 van de 17 meldingsbevoegden hebben zelf match-bericht ontvangen 10 niet; berichten worden automatisch doorgezet in het systeem of reden is onbekend (10). Respondenten werken niet zelf met de verwijsindex (bijvoorbeeld casusregisseurs BJZ) (4), of konden niet in het systeem en daarom de casusgerichte vragen niet opzoeken (3).
Zelf melding gedaan:	2 van de 17 meldingsbevoegden hebben zelf melding gedaan 15 van de 17 niet; melding is gedaan door een collega (3) of door het secretariaat (1) of het is onbekend wie de melding deed (11).
Contact gezocht naar aanleiding van match:	In 3 van de 17 gevallen is contact gezocht naar aanleiding van matchsignaal 14 van de 17 niet; respondenten werken niet met het systeem (4), match met bekende partijen/ er was al contact met genoemde instellingen (3) of onbekend (7)
(Meer) hulp ingezet naar aanleiding van uitwisseling van gegevens:	In 1 van de 3 gevallen is (meer) hulp ingezet (matchende partij: leerplicht) Er was geen hulp (meer) nodig (1), jongere was niet bekend bij andere partij (1)

Meerwaarde en toekomst - casusonderzoek	
Meerwaarde:	Respondenten van het casusonderzoek benoemen de volgende meerwaarde: • Vroegtijdig signaleren. Vlotte manier om er achter te komen dat (in dit geval) RvdK onderzoek had ingesteld. Bij het vroegtijdig inzetten van passende hulp komt echter meer kijken. (1) • Een enkele keer komt het voor dat een betrokken partij wordt gemist, dan biedt (in theorie) de match van de verwijsindex inzicht in betrokken partijen. Respondenten van het casusonderzoek benoemen de volgende knelpunten: • Het systeem bevat geen gegevens over de jongere en de hulpverlener, men kan niet gericht contact opnemen en gegevens uitwisselen. (8) • Het matchbericht levert geen nieuwe informatie, partijen waren al bekend en/of er was al samenwerking (3) • De jongere is al bekend. Betrokken organisatie komen pas aan het einde van het hulptraject in beeld. Van vroegsignaleren is geen sprake. (2)
Vergroting bruikbaarheid VIR:	Bruikbaarheid van de VIR kan volgens respondenten van het casusonderzoek worden vergroot door: • Duidelijkheid bij match om welke jongere het gaat door de anonimiteit (deels) op te heffen (geef namen jongere en betrokken hulpverleners). Nu veel uitzoekwerk. (8) • Educatie en uitleg over (het nut van) het systeem. (2) • Meer instanties te betrekken in het systeem, zoals huisarts en ggz-betrokkenen. (1) • Meer standaard meldingen laten doen door organisaties (1) • Meer inzagegegevens bij een melding/matches. (1)

B3 Convenantgebied Drechtsteden en AV

Deze beschrijving is gebaseerd op gesprekken met de regiobeheerder van de VIR, een beleidsmedewerker van BJZ, een beleidsmedewerker van JGZ Rivas, en daarnaast op de uitkomsten van het casusonderzoek.

Organisatie	
Dekkingsgebied	12 gemeenten in Noordoost-Brabant: Alblasserdam, De Waard, Dordrecht, Giessenlanden, Gorinchem, Hardinxveld-Giessendam, Hendrik Ido Ambacht, Leerdam, Sliedrecht, Papendrecht, Zederik, Zwijndrecht
Convenant, afspraken	Afspraken zijn vastgelegd in een samenwerkingsconvenant (daterend 04-03-08). Daarnaast hebben instellingen een eigen protocol waarin ook specifieke afspraken zijn geregeld, zoals bijvoorbeeld over wanneer en hoe te melden en over hoe omgegaan dient te worden met het uitwisselen van gegevens.
Aangesloten organisaties	Zorginstellingen (o.a. BJZ, GGD), Thuiszorginstellingen, welzijn, ambulante zorg, maatschappelijke dienstverlening, MEE, GGZ en JGZ , (speciaal) onderwijs, leerplicht, steunpunten en meldpunten, politie en Halt.
Regierol	De regie voor de hele Provincie Noord-Brabant Is ondergebracht bij de 6 regiobeheerders van het signaleringssysteem Zorg voor Jeugd en de kerngroep. Voor de regio Drechtsteden is 1 regiobeheerder. In de kerngroep zitten beleidsmedewerkers van diverse gemeenten en afgevaardigden van BJZ, GGD en maatschappelijk werk. De kerngroep komt 3 x per jaar bijeen en de regiobeheerders komen 2 x per kwartaal bij elkaar. De 6 regiobeheerders coördineren en faciliteren het gebruik van de verwijsindex en zorgen voor contacten met gemeenten en verantwoording door middel van rapportages. De provinciale regiegroep, die vanaf het begin bestond, is opgeheven in verband met teveel overlap met de kerngroep. De kerngroep is in 2014 niet meer actief bij elkaar gekomen, maar wordt vanaf 2015 opnieuw gestart met een ontwikkelbudget. ICT wordt functioneel door Pink Roccade beheerd en gehost (PinkRoccade doet ook software onderhoud).
Zorg voor Jeugd in het kort	Zorg voor Jeugd is de verwijsindex en het voorportaal van de landelijke VIR voor Convenantgebied Noordoost-Brabant: • melden/registreren • notificatie bij match • toewijzen van zorgcoördinatie bij een match (o.b.v. beslisregels zijn geprogrammeerd in ZvJ, waarbij BJZ altijd de regie heeft).
Borging en bevordering gebruik	• Zorg voor Jeugd borgde het gebruik en de afstemming van de verwijsindex via drie overleggen: kerngroep-overleg (waar belangrijkste instellingen en gemeenten zijn vertegenwoordigd), regiegroep van 6 regiobeheerders en intern bij de organisaties door aandachtfunctionarissen en coördinatoren. • Zorg voor Jeugd biedt een website met up to date informatie per regio en een nieuwsbrief. • Regiobeheerders verzorgen voorlichting, training, documentatie aan professionals/instellingen • De regiobeheerders hebben een protocol voor het werken met Zorg voor Jeugd ontwikkeld met daarin werkafspraken over de opvolging van een match. • Binnen de organisaties zijn de aandachtfunctionaris en de coördinatoren verantwoordelijk voor het bevorderen van het gebruik van Zorg voor Jeugd..
Melden, matches	
Aantal meldingen: (1 jan-1 jul 2014)	2911
Aantal matches: (1 jan-1 jul 2014)	2746
Manier waarop wordt gemeld	De respondenten van organisaties die wij spraken melden: • via een automatische koppeling met hun systeem (BJZ) waarbij alle cliënten die in het systeem worden geregistreerd automatisch worden gemeld; • via een inlogcode van het Zorg voor Jeugd systeem.

	De organisaties krijgen bij het registreren wel reminders om ook in Zorg voor Jeugd te registreren als dit nodig is. In Zorg voor Jeugd wordt een verschil gemaakt tussen een ketenregistratie en een signaal. De ketenregistratie is alleen voor de lokale samenwerking, als er sprake van zorg is wordt er een zorgsignaal afgegeven. De organisaties bepalen zelf wanneer ze een zorgsignaal geven. Signalen en ketenregistraties worden beiden doorgestuurd naar de landelijke VIR en worden beiden geïnterpreteerd als gesignaleerde risico's. Voor de organisaties is dit soms niet duidelijk. Een aantal organisaties denkt dat een ketenregistratie niet lijdt tot een melding in de landelijke VIR.
Redenen om niet te melden	De respondenten van organisaties die wij spraken gaven aan dat professionals niet melden om de volgende redenen: • Hulpverleners kunnen zelf een afweging maken om wel of niet te melden. Soms willen ze een relatie liever behouden om de mensen te helpen, ze zijn bang dat cliënten afhaken. • Weerstand bij ouders kwam voornamelijk door het taalgebruik in de folder.
Manier waarop match wordt opgevolgd	De opvolging van een match is beschreven in het protocol zorgcoördinatie, waarmee de organisaties werken. Daarin staat aangegeven wie met wie contact opneemt over het uitwisselen van gegevens over een jongere en welke instelling de zorgcoördinatie krijgt. Voor dit laatste is een beslisboom opgesteld. Wanneer er een match plaatsvindt met een regio-overstijgende partij (en deze partij is de enige andere match-partij) wordt er geen zorgcoördinatie toegekend. Binnen de organisaties van de respondenten die wij spraken is de werkwijze vastgelegd in interne werkinstructies. Mocht de zorgcoördinatie niet tot stand komen dan wordt er contact opgenomen met de regiobeheerder.
Redenen om match niet op te volgen	• Er is al contact met de andere partij(en) en er is al een goede aanpak. De match gaat dan op passief. • er is geen reden meer om een match niet op te volgen (dit speelde een paar jaar geleden nog wel), maar soms is een medewerker ziek en de match is persoonsgebonden.
Informeren over melding, toestemming vragen voor gegevensuitwisseling	In de onderzochte organisaties worden ouders/jongeren via de standaard voorwaarden of een folder bij de intake of startgesprek geïnformeerd over het feit dat er wordt gewerkt met Zorg voor Jeugd en dat er bij een match gegevens worden uitgewisseld. Daarnaast lichten de organisaties de gegevensuitwisseling mondeling toe.
Knelpunten	• Veel organisaties zitten achter in de keten en weten van hun cliënten al dat er hulpverlening is ingezet door andere partijen (waarmee ook contact is). Voor hen heeft de VIR dan geen meerwaarde • Er zouden meer organisaties moeten aansluiten die aan de voorkant zitten. En alleen aansluiten is niet voldoende, ze moeten ook melden en actief betrokken zijn bij matches.
Meerwaarde	
Vroegtijdiger passende hulp	Geïnterviewden vinden dat de belangrijkste meerwaarde van Zorg voor Jeugd en de VIR is dat professionals elkaar beter kunnen vinden, niet dat er eerder hulp wordt aangeboden.
Meerwaarde aansluiting landelijke VIR	De landelijke VIR heeft als meerwaarde dat jongeren die over de regiogrens naar school gaan nu toch in het vizier zijn.
Toekomst	
Gevolgen transitie	• Alle respondenten zijn het er over eens dat er in 2015 een geheel andere situatie zal ontstaan. Welke consequenties dit zal hebben op het gebruik van Zorg voor Jeugd en de VIR is nog onduidelijk. • Meer organisaties worden verplicht te gaan melden. • Toevoegen van sociale wijkteams als meldingsbevoegden. Beslisboom over zorgcoördinatie wordt na 1 januari 2015 herzien.
Vergroting bruikbaarheid VIR	• Meer partijen die mee gaan doen en overtuigd zijn van het nut. • Systemen van hulpverleners beter op elkaar aan te sluiten, de systemen zijn niet ondersteunend.

Opvolging van de match - casusonderzoek 14 casussen	
Match-bericht ontvangen:	• 6 van de 13 meldingsbevoegden hebben zelf het matchbericht ontvangen. In de andere gevallen was dit via het systeem of via een collega
Zelf melding gedaan:	• 9 van de 13 meldingsbevoegden hebben zelf melding gedaan In de andere gevallen was er sprake van een generieke melding
Contact gezocht naar aanleiding van match:	• 5 van de 13 meldingsbevoegden hebben contact gezocht naar aanleiding van de match. De reden voor niet opvolgen was dat het een ketenregistratie betrof (alleen melding dat je er mee bezig bent aan andere professionals)
(Meer) hulp ingezet naar aanleiding van uitwisseling van gegevens:	• 1 van de 13 meldingsbevoegden geeft aan wel hulp te hebben ingezet naar aanleiding van uitwisseling. De reden om dit niet te doen was dat er of al hulp was of dat de match alleen maar verhelderend was.
Meerwaarde en toekomst - casusonderzoek	
Meerwaarde:	Respondenten van het casusonderzoek benoemen de volgende meerwaarde: • 7 van de 12 respondenten vindt dat de VIR een meerwaarde heeft m.b.t. vroegtijdig signaleren. • 6 van de 12 vinden dat de VIR bijdraagt aan vroegtijdig initiëren van samenwerking • 7 van de 12 vinden dat ook dat de VIR bijdraagt aan het vroegtijdig maken van afspraken rondom de samenwerking. • Bij het vroegtijdig inzetten van passende hulp geven een aantal professionals aan dat dit kan en soms gebeurt, maar meestal niet vroegtijdig. Vaak is er al veel aan de hand. 4 van de 12 geven aan dat het wel kan.
Vergroting bruikbaarheid VIR:	Bruikbaarheid van de VIR kan volgens respondenten van het casusonderzoek worden vergroot door: • meer bekendheid te geven aan de VIR, meer voorlichting en meer organisaties aansluiten; • beter samen te werken met de ketenpartners; • bij een match rechtstreeks te melden aan professional en niet via coördinator laten lopen. • sommige professionals werken in meerdere regio's en vinden het onhandig dat er meerdere systemen zijn om te melden. Ze prefereren 1 landelijk systeem. • professionals moeten zich niet beperken tot ketenregistratie maar zich meer verdiepen in de VIR.

Bij het casusonderzoek bleek meerdere malen dat organisaties zich niet bewust zijn van het feit dat ze een melding hebben gedaan of dat er een match is. Burgerservice nummer kunnen ook niet in alle gevallen worden opgezocht in eigen systemen. Dit gebeurde bij MEE en BJZ. Daarnaast is er de verwarring over de ketenregistratie en de term melding, zorgsignaal en zorgmelding.

B4 Convenantgebied Kampen

Deze beschrijving is gebaseerd op gesprekken met de convenantmanagers, sleutelpersonen vanuit de gemeente en betrokken instellingen, en daarnaast op de uitkomsten van het casusonderzoek.

Organisatie	
Dekkingsgebied	Kampen
Convenant, afspraken	Afspraken zijn vastgelegd in een convenant vroegsignalering Kampen (VK) (daterend 1-12-2011). Aan het convenant zijn bijlagen gekoppeld waarin een begrippenlijst, werkproces, privacy protocol en toelichting privacy protocol zijn vastgelegd.
Aangesloten organisaties (status 14 april):	Aangesloten organisaties zoals benoemd in het convenant 1-12-2011): AMW De kern, Bureau Jeugdzorg Overijssel, Gemeente Kampen, GGD IJsselland, ICARE Jeugdgezondheidszorg, Kadera, Kinderopvang, MEE IJsseloevers, Stichting Prokino, Politie IJsselland, Primair Onderwijs, Voortgezet Onderwijs, Stichting Cares, Stichting Jongerenwerk Kampen, Tactus Verslavingszorg, Verloskundigen, Raad voor de Kinderbescherming. Gemeente was voornemens om in oktober een nieuw convenant vast te stellen omdat er een nadere invulling is van het aantal partijen (bv onderwijs) en deels een uitbreiding. Door de aanstaande wijzigingen vanwege de transitie is daarvan af gezien.
Regierol	• De CJG coördinator heeft twee regisserende taken: implementatie en procesmanager. • In het kader van implementatie heeft de gemeente een startbijeenkomst georganiseerd. • Het functioneel beheer van VIS 2 is in handen van Link2Control. (hierna te noemen VIS2) • Als procesmanager monitort de CJG-coördinator de aantallen meldingen en matches. Het is aan professionals om invulling te geven aan de stappen na matching. Die worden niet door de proces manager gemonitord. Als daar problemen bij ontstaan kunnen professionals zich melden bij de CJG-coördinator.
VIS2 in het kort	VIS2 is een systeem voor casusregie. VIS2 heeft aparte module voor de verwijsindex en het voorportaal van de landelijke VIR dat wordt gebruikt door meerdere gemeenten in de provincie. Functionaliteiten: • melden/registreren • notificatie bij match
Borging en bevordering gebruik	• Gemeente kampen heeft een kick-offbijeenkomst georganiseerd. • Bij start zijn de bevoegde medewerkers tijdens een bijeenkomst getraind in het gebruik. • Nieuwe medewerkers kunnen zich melden bij de CJG coördinator, die geeft vervolgens 1 op 1 een toelichting. • De CJG-coördinator voert gesprekken met organisaties om afspraken te maken over het gebruik van de verwijsindex. • Gebruik is bij een aantal organisaties geborgd in het werkproces door koppeling te maken tussen VIS2 en het eigen systeem. Het is aan de organisaties zelf om de VIR in te bedden in de eigen organisaties. • VIS2 heeft (vooral bij de start) trainingen verzorgd. • Gebruik is door VIS2 bevorderd door koppelingen te maken met systeem van BJZ en van de leerplichtambtenaren. • Het werkproces voor de VIR is uitgewerkt in 10 stappen waarbij is beschreven wat de rolverdeling is en verantwoordelijkheden zijn. • Val elk nieuw signaal gaat ook een melding naar het Jeugd Hulp Team.

Melden, matches	
Aantal meldingen: (1 jan-1 jul 2014)	251
Aantal matches: (1 jan-1 jul 2014)	371
Manier waarop wordt gemeld	De respondenten van organisaties die wij spraken melden: • via een semiautomatische koppeling (BJZ) waarbij in het registratiesysteem een vinkje dient te worden gezet opdat de cliënten automatisch worden gemeld. Alle cliënten van BJZ worden gemeld in de verwijsindex. Er vooraf vanuit gegaan dat de cliënt altijd voldoet aan minimaal een van de criteria om te melden. BJZ heeft een werkinstructie. • Ook leerplicht meldt met via een koppeling met het systeem. Niet alle cliënten worden altijd gemeld. Bij leerlingen die via het RMC bij leerplicht komen wordt gekeken of zij voldoen aan de criteria. Leerplicht heeft een werkinstructie. • GGD laat de afweging om te melden aan de medewerker, wel worden daarbij de afspraken in acht genomen.
Redenen om niet te melden	De respondenten van organisaties die wij spraken gaven aan dat professionals (vaak van andere organisaties) niet melden om de volgende redenen: • Hanteren criteria: wanneer te melden? • Angst voor stigmatisering van de eigen organisatie bij melding: drempelverhogend richting kind en ouder. • Handelingsverlegenheid: hoe maak je het bespreekbaar met de ouders? • ‘Er is geen weerstand, wel een drempel: de afweging welke consequenties de melding heeft voor betreffend kind’ Ook is aangegeven dat er redenen worden aangedragen om niet te melden terwijl er eerder een weerstand tegen het systeem aan ten grondslag ligt. Men vindt het omslachtig, hoogdrempelig. Vooral omdat in een ander systeem moet worden ingelogd en dat de terminologie in de applicatie verwarrend is.
Manier waarop match wordt opgevolgd	De opvolging van de match is beschreven in het werkproces. Het werkproces beschrijft wie binnen welke termijn contact opneemt en hoe casusregie tot stand komt. In het werkproces is onderscheid gemaakt tussen een melding uit de vroegsignalering (VIS2) en de VIR archief. Bij een match krijgen de melders een automatisch gegenereerde mail. De opvolging van de match is sterk persoonsafhankelijk. Medewerkers gaan daar op eigen manier mee om. Binnen een organisatie is er veel verschil. Zo kan de ene medewerker altijd opvolging geven en de andere medewerker de melding van een match verwijderen zonder daar opvolging aan te geven. Respondenten geven aan dat er weinig tot geen sturing plaatsvindt binnen de organisatie op de toepassing van de verwijsindex.
Redenen om match niet op te volgen	• Er is al contact met de andere partij(en). • Informatie over de andere partijen is niet volledig of up to date. • Cliënt in niet meer in beeld bij partij
Informeren over melding, toestemming vragen voor gegevensuitwisseling	Het informeren verschilt per organisatie. • Leerplicht informeert standaard door middel van een alinea tekst in de informatievoorziening aan de ouders (en jeugdige). • BJZ informeert over de melding en vraagt toestemming bij een match om informatie te delen. • GGD meldt automatisch via een folder.
Knelpunten	Een knelpunt is dat het grootste deel van de meldingen door enkele partijen wordt gedaan. Meldingen van partijen met een meer preventieve opdracht ontbreken. Draagvlak in de organisatie is een groot knelpunt. Op papier en in een aantal organisaties zijn werkinstructies. In praktijk constateren meerdere respondenten dat het draagvlak in de breedte ontbreekt: van directie/ bestuur naar management naar uitvoering. Omdat duidelijke sturing op gebruik ontbreekt, kan op uitvoeringsniveau telkens weer discussie ontstaan over het gebruik, bijvoorbeeld rond criteria.

	De verwijs index wordt nu ook wel gezien als een wassen neus, 'een moetje'. Er zijn wel veel meldingen dankzij BJZ en leerplicht maar dat zegt niet veel.
Meerwaarde	
Vroegtijdiger passende hulp	De meeste respondenten zien geen meerwaarde van de VIR in het vroegtijdig signaleren van problemen. Deels omdat de gezinnen al in beeld zijn en deels omdat de partijen die melden geen rol hebben in vroeg signalering maar een rol hebben in casusregie of het bieden van hulp en zorg. Vooral omdat BLZ en leerplicht veel van de meldingen doen kan er al geen sprake zijn van vroeg signalering aldus de respondenten. Er is wel het beeld dat de verwijsindex de meerwaarde van vroegsignalering kan vervullen maar niet op de huidige manier. Voor een deel van de geïnterviewden heeft de verwijsindex wel meerwaarde in het verschaffen van nieuwe informatie over de cliënt en in het afstemmen van hulp.
Meerwaarde aansluiting landelijke VIR	In beeld krijgen en houden van • zorgmijders; • verhuizers, met name multiprobleemgezinnen.
Toekomst	
Mogelijkheden	• De verwachting is dat de samenwerking op lokaal niveau verder verbetert door de transitie van jeugd en WMO en dat partijen elkaar dus (nog) beter weten te vinden door korte lijnen. • Melden zal volgens een deel van de respondenten vooral meerwaarde hebben ten behoeve van zorgmijders en mensen die verhuizen. Ook kan de verwijsindex een frisse start maken door in een breed veld van partijen opnieuw onder de aandacht te brengen. Een frisse start met focus op de partijen in het voorveld.
Vergroting bruikbaarheid VIR	• 0-100 • Gezinsmeldingen kunnen doen • Focus op het voorveld, niet op de hulp en zorg instanties. De laatsten moeten apart automatisch melden ten behoeve van de landelijke functies/ meerwaarde.

Respondenten casusonderzoek

Gemeente Kampen Leerplicht (3), BJZ Overijsel (8), GGD IJsselland (1), AMW de Kern (1), Icare (4), politie (4)

Opvolging van de match - casusonderzoek	
Match-bericht ontvangen:	• 20 van de 21 meldingsbevoegden hebben zelf bericht ontvangen. • Een melding van een match is bij een collega binnen gekomen. Bij 1 is de reden onbekend
Zelf melding gedaan:	• 11 van de 21 meldingsbevoegden hebben zelf melding gedaan • 10 van de 21 niet. Meldingen zijn generiek gedaan (8), door een collega (2).
Contact gezocht naar aanleiding van match:	• In 8 van de 21 gevallen is contactgezocht naar aanleiding van matchsignaal 10 niet en 3 onbekend. Een andere partij is regiemanager (4), er opgevoerd is dat geen informatie kan worden gedeeld zonder toestemming ouders (4), er was al contact met genoemde instellingen (1), het betrof een afmelding (1)
(Meer) hulp ingezet naar aanleiding van uitwisseling van gegevens:	• In 6 van de 8 gevallen (4 x BJZ, AMW de Kern en GGD) dat contact is geweest is (meer) hulp ingezet, bij 2 van de 8 niet. • In een geval woonde de persoon kort in Kampen en is weer weg uit Kampen, IN een geval is enkel contact geweest en is afgestemd. • 4 van de matches waarbij geen contact is geweest hebben wel geleid tot meer hulp.

Meerwaarde en toekomst - casusonderzoek	
Meerwaarde:	• Volgens een aantal respondenten draagt de VIR bij aan vroegsignalering • Meerdere respondenten geven aan dat de VIR leidt tot sneller contact, het verhoogt de snelheid van handelen. • Een respondent geeft aan dat de VIR wel meer zicht geeft op betrokken partijen maar niet bijdraagt aan vroegtijdig signaleren of hulp. • Kan escalatie voorkomen • De VIR draagt bij aan het bijsturen van hulp. Ook worden beperkingen benoemd waardoor de VIR (nu) geen meerwaarde heeft: • Er wordt nu nog te weinig gemeld. • Een respondent gaf aan dat in de VIR in het gedwongen kader geen meerwaarde heeft.
Toekomst:	• Er zou meer inhoudelijke informatie kunnen worden toegevoegd bij de informatie over de match. • Scholen zouden meer moeten melden, dat bevordert de meerwaarde om vroegtijdig te signaleren. • Het zou handig zijn als ook een melding wordt gedaan van tijdelijke huisverboden.

B5 Convenantgebied Peelland

Deze beschrijving is gebaseerd op gesprekken met de beleidsmedewerker gemeente Helmond, regiobeheerder van de helpdesk Zorg voor Jeugd, de applicatiebeheerder Zorg voor Jeugd, een beleidsmedewerker van BJZ, en daarnaast op de uitkomsten van het casusonderzoek.

Organisatie	
Dekkingsgebied	21 gemeenten in Zuidoost-Brabant, verdeeld over 2 subregio's. Subregio Kempen: Bergeijk, Best, Bladel, Cranendonck, Eersel, Eindhoven, Heeze-Leende, Nuenen, Oirschot, Reusel-De Mierden, Son en Breugel, Valkenswaard, Veldhoven, Waalre. Subregio Peel: Asten, Deurne, Geldrop-Mierlo, Gemert-Bakel, Helmond, Laarbeek, Someren.
Convenant, afspraken	Afspraken zijn vastgelegd in een samenwerkingsconvenant (daterend 01-01-2012). Daarnaast hebben instellingen een eigen protocol waarin ook specifieke afspraken zijn geregeld, zoals bijvoorbeeld over wanneer en hoe te melden en over hoe omgegaan dient te worden met het uitwisselen van gegevens.
Aangesloten organisaties	Zorginstellingen (o.a. BJZ, GGD), Thuiszorginstellingen, welzijn, ambulante zorg, maatschappelijke dienstverlening, MEE, GGZ en JGZ , (speciaal) onderwijs, leerplicht, steunpunten en meldpunten, CJG, politie, justitie, huisartsen, ziekenhuizen, kinderdagverblijven, BSO en Peuterspeelzalen en Halt.
Regierol	De regie voor de hele Provincie Noord-Brabant Is ondergebracht bij de 6 regiobeheerders van het signaleringssysteem Zorg voor Jeugd en de kerngroep. In de regio Peellanden zit 1 regiobeheerder die is onder gebracht bij de gemeente Eindhoven. In de kerngroep zitten beleidsmedewerkers van diverse gemeenten en afgevaardigden van BJZ, GG en maatschappelijk werk. De kerngroep kwam 3 x per jaar bijeen en de regiobeheerders komen 2 x per kwartaal bij elkaar. De 6 regiobeheerders coördineren en faciliteren het gebruik van de verwijsindex en zorgen voor contacten met gemeenten en verantwoording door middel van rapportages. De provinciale regiegroep, die vanaf het begin bestond, is opgeheven in verband met teveel overlap met de kerngroep. De kerngroep is in 2014 niet meer actief bij elkaar gekomen, maar wordt vanaf 2015 opnieuw opgestart met een ontwikkelbudget. ICT wordt functioneel door PinkRoccade beheerd en gehost (PinkRoccade doet ook software onderhoud).Maar het gebruikersoverleg met PinkRoccade is nog niet van de grond gekomen.

Zorg voor Jeugd in het kort	Zorg voor Jeugd is de verwijsindex en het voorportaal van de landelijke VIR voor Convenantgebied Noordoost-Brabant: • melden/registreren • notificatie bij match • toewijzen van zorgcoördinatie bij een match (o.b.v. beslisregels zijn geprogrammeerd in ZvJ, waarbij BJZ altijd de regie heeft).
Borging en bevordering gebruik	• In de ontwikkelfase hebben de gemeenten er flink achter aan gezeten, en gezorgd dat alle gemeenten en hun organisaties in de regio met Zorg voor Jeugd aan de slag zouden gaan. Nu is dit een taak voor de regiobeheerders. Er zijn ook organisaties die zich zelf nu aanmelden ij Zorg voor Jeugd. • Zorg voor Jeugd borgde het gebruik en de afstemming van de verwijsindex in het verleden via drie overleggen: kerngroep-overleg (waar belangrijkste instellingen en gemeenten zijn vertegenwoordigd), regiegroep van 6 regiobeheerders en intern bij de organisaties door aandachtfunctionarissen en coördinatoren. Alleen de regiegroep en de interne borging zijn nog actueel. In 2015 wordt de kerngroep weer geactualiseerd. • Zorg voor Jeugd biedt een website met up to date informatie per regio en een nieuwsbrief. • Regiobeheerders verzorgen voorlichting, training, documentatie aan professionals/instellingen • De regiobeheerders hebben een protocol voor het werken met Zorg voor Jeugd ontwikkeld met daarin werkafspraken over de opvolging van een match. • Binnen de organisaties zijn de aandachtfunctionaris en de coördinatoren verantwoordelijk voor het bevorderen van het gebruik van Zorg voor Jeugd. • Aandachtfunctionaris bij BJZ heeft voor voorlichting en ondersteuning gezorgd, maar nu ligt dat stil. Enerzijds draait het systeem nu wel, anderzijds ligt de prioriteit bij de transitie.
Melden, matches	
Aantal meldingen: (1 jan-1 jul 2014)	5.412
Aantal matches: (1 jan-1 jul 2014)	4.988
Manier waarop wordt gemeld	De respondenten van organisaties die wij spraken melden: • via een automatische koppeling met hun systeem (BJZ, Lumens-groep, Zuidzorg en de GGD)) waarbij alle cliënten die in het systeem worden geregistreerd automatisch worden gemeld; • via een inlogcode van het Zorg voor Jeugd systeem. Instellingen maken zelf afspraken intern over wanneer zij gaan melden. Dit is aan de instellingen zelf. Sommige gebruiken een aandachtspuntenlijst en andere maken aan de hand van de meldcriteria uit de VIR een eigen lijst. In Zorg voor Jeugd wordt een verschil gemaakt tussen een ketenregistratie en een signaal. De ketenregistratie is alleen voor de lokale samenwerking, als er sprake van zorg is wordt er een zorgsignaal afgegeven. De organisaties bepalen zelf wanneer ze een zorgsignaal geven. Signalen en ketenregistraties worden beiden doorgestuurd naar de landelijke VIR en worden beiden geïnterpreteerd als gesignaleerde risico's. Voor de organisaties is dit soms niet duidelijk. Een aantal organisaties denkt dat een ketenregistratie niet leidt tot een melding in de landelijke VIR.
Redenen om niet te melden	De respondenten van organisaties die wij spraken gaven aan dat professionals niet melden om de volgende redenen: • hulpverleners kunnen zelf een afweging maken om wel of niet te melden. Soms willen ze een relatie liever behouden om de mensen te helpen, ze zijn bang dat cliënten afhaken. • Er is een verschil in melden tussen hulpverleners en signaalgevers. De signaalgevers gaan vaak liever eerst in overleg voordat ze een melding doen. Signaalgevers vinden het moeilijker om ouders/jongeren te informeren. • Organisaties zoals BJZ zagen de noodzaak van het melden in het begin niet zo: er waren veel nut en noodzaak discussies. Het werd gezien als een doel op zich: veel administratie en weinig voordeel.

Manier waarop match wordt opgevolgd	De opvolging van een match is beschreven in het protocol zorgcoördinatie, waarmee de organisaties werken. Daarin staat aangegeven wie met wie contact opneemt over het uitwisselen van gegevens over een jongere en welke instelling de zorgcoördinatie krijgt. Dit zit in Zorg voor Jeugd geprogrammeerd. Voor dit laatste is een beslisboom opgesteld. Wanneer er een match plaatsvindt met een regio-overstijgende partij (en deze partij is de enige andere match-partij) wordt er geen zorgcoördinatie toegekend. Binnen de organisaties van de respondenten die wij spraken is de werkwijze vastgelegd in interne werkinstructies. Mocht de zorgcoördinatie niet tot stand komen dan wordt er contact opgenomen met de regiobeheerder.
Redenen om match niet op te volgen	• Er is al contact met de andere partij(en) en er is al een goede aanpak. De match wordt dan op passief gezet en er wordt niet speciaal contact opgenomen met de andere organisatie. • Er is geen reden meer om een match niet op te volgen volgens de regiobeheerders.
Informeren over melding, toestemming vragen voor gegevensuitwisseling	In de onderzochte organisaties worden ouders/jongeren via de standaard voorwaarden of een folder bij de intake of startgesprek geïnformeerd over het feit dat er wordt gewerkt met Zorg voor Jeugd en dat er bij een match gegevens worden uitgewisseld. De organisaties lichten deze informatie ook mondeling toe.
Knelpunten	• Veel organisaties zitten achter in de keten en weten van hun cliënten al dat er hulpverlening is ingezet door andere partijen (waarmee ook contact is). Voor hen heeft de VIR dan geen meerwaarde. • Er zouden meer organisaties moeten aansluiten die aan de voorkant zitten. En alleen aansluiten is niet voldoende, ze moeten ook melden en actief betrokken zijn bij matches. • Er wordt soms teveel op risico's gemanaged terwijl er op zorg moet worden gemanaged: teveel mensen zitten op te letten en kunnen niet zorgen. • Systeem moet transparanter, misschien ook ouders toegang geven? • Het systeem moet niet gebruikt worden om een jongere/gezin over de schutting te gooien.
Meerwaarde	
Vroegtijdiger passende hulp	Zorg voor Jeugd zou een meerwaarde kunnen hebben als iedereen daarin meldt. Maar hulpverleners bellen liever of doen liever iets dan dat ze iets in een systeem zetten. Je blijft afhankelijk van de input van mensen.
Meerwaarde aansluiting landelijke VIR	De meerwaarde van de aansluiting op de landelijke VIR kan groot zijn als er veel organisaties aangesloten zijn, maar aansluiten alleen is niet voldoende: iedereen moet ook melden.
Toekomst	
Gevolgen Transitie	• Alle respondenten zijn het er over eens dat er in 2015 een geheel andere situatie zal ontstaan. Welke consequenties dit zal hebben op het gebruik van Zorg voor Jeugd en de VIR is nog onduidelijk. • Meer organisaties worden verplicht te gaan melden. • Toevoegen van sociale wijkteams aan de VIR. • Is de VIR nog nodig als de gemeenten de regie krijgen?. • BJZ vaak geen regierol meer. • Meer signalerende partijen aansluiten. • Convenant moet aangepast worden.
Vergroting bruikbaarheid VIR	• Het rijk heeft onvoldoende gekeken naar de VIR in relatie tot de nieuwe Jeugdwet: de VIR is uit de oude situatie geknipt en in de nieuwe geplakt zonder aanpassing, de VIR moet ook aangepast worden aan de nieuwe situatie. • Nieuwe partijen aansluiten, zoals praktijken voor psychotherapie. • Meer organisatie zoals huisartsen en scholen aansluiten en overtuigen te melden • Duale verantwoordelijkheid vergroten: beide partijen verantwoordelijk, niet alleen de partij die de regie krijgt.

Opvolging van de match - casusonderzoek 19 casussen	
Match-bericht ontvangen: Zelf melding gedaan:	• 12 van de 16 meldingsbevoegden hebben matchbericht ontvangen • 6 van de 16 meldingsbevoegden hebben zelf melding gedaan In andere gevallen is generiek gemeld.
Contact gezocht naar aanleiding van match:	• 7 van de 16 meldingsbevoegden hebben contact gezocht naar aanleiding van de match In andere gevallen is er al contact met de partijen of waren er geen zorgen meer
(Meer) hulp ingezet naar aanleiding van uitwisseling van gegevens:	• 4 van de 16 meldingsbevoegden geven aan meer hulp te hebben ingezet. In de andere gevallen was er al contact was en hulp was ingezet.

Meerwaarde en toekomst - casusonderzoek	
Meerwaarde:	Respondenten van het casusonderzoek benoemen de volgende meerwaarde: • 8 van de 14 respondenten die antwoord gaven op deze vraag vinden dat de VIR een meerwaarde heeft m.b.t. vroegtijdig signaleren. • 9 van de 13 vinden dat de VIR bijdraagt aan vroegtijdig initiëren van samenwerking • 7 van de 11 vinden dat dat de VIR ook bijdraagt aan het vroegtijdig maken van afspraken rondom de samenwerking. • 7 van de 10 vinden het vroegtijdig inzetten van passende hulp een meerwaarde. Daarbij geeft een aantal professionals aan dat dit kan en soms gebeurt, maar niet altijd en niet altijd afdoende.
Vergroting bruikbaarheid VIR:	Bruikbaarheid van de VIR kan volgens respondenten van het casusonderzoek worden vergroot door: • meer bekendheid geven aan de VIR, meer voorlichting en meer organisaties aansluiten • beter samenwerken met de ketenpartners

Bij het casusonderzoek bleek meerdere malen dat organisaties zich niet bewust zijn van het feit dat ze een melding hebben gedaan of dat er een match is. Burgerservice nummer kunnen ook niet in alle gevallen worden opgezocht in eigen systemen. Dit gebeurde bij MEE en BJZ. Daarnaast is er de verwarring over de ketenregistratie en de term melding, zorgsignaal en zorgmelding.

B6 Convenantgebied SISA/Stadsregio Rotterdam

Deze beschrijving is gebaseerd op gesprekken met SISA, gemeente Rotterdam, Politie, BJZ/AMK, en daarnaast op de uitkomsten van het casusonderzoek.

Organisatie	
Dekkingsgebied	15 gemeenten Stadsregio Rotterdam: Albrandswaard, Barendrecht, Bernisse, Brielle, Capelle aan den IJssel, Hellevoetsluis, Krimpen aan den IJssel, Lansingerland, Maassluis, Ridderkerk, Rotterdam, Rozenburg, Schiedam, Spijkenisse, Vlaardingen, Westvoorne
Convenant, afspraken	Afspraken zijn vastgelegd in een samenwerkingsconvenant (daterend 08-10-2009). Daarnaast hebben instellingen een apart aansluitingsconvenant waarin ook specifieke afspraken zijn geregeld, zoals bijvoorbeeld over hoe omgegaan dient te worden met het uitwisselen van gegevens. Ook samenwerkingsafspraken met de Raad voor de Kinderbescherming maken deel uit van het convenant.

Aangesloten organisaties:	Zorginstellingen (o.a. BJZ, GGD), woon en thuisbegeleiding, onderwijs/leerplicht/kinderopvang (o.a. scholen, Leerplicht regio), welzijn, ambulante zorg, maatschappelijke dienstverlening, GGZ en VGZ, steunpunten en meldpunten. Ook politie en Halt zijn aangesloten.
Regierol	Is ondergebracht bij het SISA-bureau. Alle sectoren, regionale instellingen en gemeenten die bij het jeugdbeleid zijn betrokken zijn mede-eigenaar van SISA. Het Cluster Maatschappelijke Ontwikkeling (gemeente Rotterdam) voert de regie en heeft het fysieke loket van SISA onder haar hoede. ICT wordt beheerd door Multisignaal.
SISA in het kort	Stadsregionaal Instrument Sluitende Aanpak (SISA), de verwijsindex risico's jeugdigen en het voorportaal van de landelijke VIR in de stadsregio Rotterdam. Functionaliteiten: • melden/registreren • match op actieve meldingen (standaard 12 maanden actief, voor sommige organisaties geldt een andere periode, o.a. BJZ 24 mnd., scholen 6 mnd., politie 3mnd) • notificatie bij match • toewijzen van een matchregisseur. SISA vraagt de matchregisseur om afstemming met de andere professional(s) te zoeken. Deze afstemming kan het begin zijn van zorgcoördinatie. • er kunnen naast signalen ook pre signalen worden ingevoerd
Borging en bevordering gebruik	• SISA biedt een website met up to date informatie, stelt regelmatig nieuwsberichten op • Maakt gebruik van de Multisignaal App om het doen van een melding te bevorderen • SISA biedt een helpdesk. SISA verzorgt voorlichting, training, documentatie aan professionals/instellingen. • SISA borgt het gebruik en de afstemming van de verwijsindex via drie overleggen: instellingenoverleg (waar belangrijkste instellingen zijn vertegenwoordigd), bestuurlijke regiegroep, ambtelijk kernteam • SISA stelt als voorwaarde voor deelname van organisaties dat deze het gebruik van SISA opnemen in hun werkproces. Hiervoor biedt SISA een stappenplan. • Aansluiting bij SISA is opgenomen in de subsidievoorwaarden van organisaties (meer subsidie bij aansluiting) • SISA is aangesloten bij de Multisignaal gebruikersvereniging, die zich o.a. richt op doorontwikkeling • Belangrijk onderdeel van borging binnen instellingen is het aanwijzen van een accounthouder.
Melden, matches	
Aantal meldingen: (1 jan-1 jul 2014)	31.248
Aantal matches: (1 jan-1 jul 2014)	46.024
Manier waarop wordt gemeld	Er is een stappenplan voor alle organisaties waaruit blijkt of een melding moet worden gemaakt of niet op basis van de criteria en eigen protocollen en handreikingen. Bij de organisaties van de respondenten die wij spraken is de werkwijze vastgelegd in interne werkinstructies. In totaal zijn er tien organisaties met automatische koppeling (o.a. BJZ, leerplicht, WSG). In deze organisaties wordt er vooraf vanuit gegaan dat de cliënt altijd voldoet aan minimaal een van de criteria om te melden. De respondenten van organisaties die wij spraken melden: • via een automatische koppeling met hun systeem (BJZ, AMK) waarbij alle cliënten in het systeem worden geregistreerd automatisch worden gemeld • via een accounthouder die alle nieuwe geregistreerde jongeren bij BJZ invoert in SISA. Alle jongeren van BJZ worden opgenomen, bij AMK worden er criteria toegepast.

	De melding wordt ingetrokken op het moment dat het dossier sluit (BJZ), of 3 maanden nadat het dossier sluit (AMK). Dan kan dus geen match meer plaatsvinden. • via het uitdraaien van een lijst van jongeren, op basis van een query die is opgesteld op basis van de richtlijn (politie). Bijna alle jongeren die in de rol van verdachte in het politiesysteem komen worden zo gemeld. De lijst wordt doorgegeven aan een andere partij die invoert in SISA (GGD). Wens is dit automatisch te doen in de toekomst.
Redenen om niet te melden	De respondenten van gemeente en SISA die wij spraken gaven aan dat professionals niet melden om de volgende redenen: • het niet durven aangaan van het gesprek met ouders, handelingsverlegenheid van de professional. • ze zijn niet gemotiveerd voor het doen van een melding. Het melden levert hen weinig op, ze kennen de andere hulpverleners al. • het doen van een registratie kost te veel tijd/moeite De respondenten van de organisaties die wij spraken gaven aan dat de keuze om een melding te doen voor hun medewerkers niet door de professionals wordt gemaakt, maar door de accounthouder (BJZ) of de query (politie). De vraag naar redenen om niet te melden is voor hen niet van toepassing.
Manier waarop match wordt opgevolgd	SISA wijst een matchregisseur aan. SISA vraagt de matchregisseur om afstemming met de andere professional(s) te zoeken. Deze afstemming kan het begin zijn van zorgcoördinatie. Binnen de organisaties van de respondenten die wij spraken is de werkwijze vastgelegd in interne werkinstructies. Niet alle gesproken partijen nemen zorgcoördinatie op zich (politie). In het systeem wordt vastgelegd of er contact is geweest of niet.
Redenen om match niet op te volgen	• Er wordt bijna nooit contact opgenomen (politie). • Privacy: het uitwisselen van gegevens mag niet in alle gevallen. Politie mag ook beperkt informatie uitwisselen: alleen met BJZ, RvdK, WSG, niet met CJG. (politie) • Er is al contact met de andere partij(en) (BJZ) • Contact leggen lukt niet (BJZ) • Afspraken zijn niet nodig (BJZ) • Het dossier is afgesloten (bij BJZ of andere partij) (BJZ)
Informeren over melding, toestemming vragen voor gegevensuitwisseling	Bij een match wordt, vanuit SISA, een automatische brief gegenereerd en opgestuurd naar de ouders over het feit dat er een match is ontstaan en gegevens worden uitgewisseld. Daarnaast worden jongere/ouders geïnformeerd door de professionals zelf. In de onderzochte organisaties worden ouders/jongeren via de standaard voorwaarden of een folder bij de intake of startgesprek geïnformeerd over het feit dat er wordt gewerkt met SISA en dat er bij een match gegevens worden uitgewisseld (BJZ/AMK). Bij de politie wordt de brief aan de jongeren/ouders door de GGD verstuurd bij zowel melding als match.
Knelpunten	Adres en gezinsmatch komen er aan maar er kan nu alleen worden gewerkt via de BSN.
Meerwaarde	
Vroegtijdiger passende hulp	Over wat de meerwaarde van SISA zijn de meningen verschillend. Door enkele respondenten wordt opgemerkt dat (alleen wanneer iedereen het systeem benut) SISA meerwaarde heeft. Het is – bij goed gebruik – een sluitend systeem. Een andere respondent stelt dat de meerwaarde van de VIR vooral is gelegen in voorliggend veld. Veel partijen hebben te maken met tweedelijns zorg, dan is er geen sprake meer van vroegsignalering. Daarbij kennen professionals de andere betrokken partijen al goed. Soms helpen de VIR-tweedelijnsorganisaties het beter inzicht te krijgen in eerstelijnszorg. Opgemerkt wordt verder dat er veel wordt gewerkt vanuit BJZ met zorgformulieren van de politie, en dat BJZ daaraan veel heeft. In deze formulieren is inhoudelijke informatie opgenomen.

Meerwaarde aansluiting landelijke VIR	Het in beeld krijgen en houden van jongeren over de over de grens van de regio. Een enkele keer is er sprake van een bovenregionale match. Andere partijen ervaren knelpunten met betrekking tot bovenregionale matches. Matches blijven uit (terwijl bekend is er bovenregionale hulp is). En bovenregionale matches kunnen lang duren.
Toekomst	
Mogelijkheden	• Door de transitie kan nog beter worden gestuurd op het aantal meldingen, door hierover voorwaarden op te nemen in de subsidie. • Het aantal matches zal toenemen door de gezinsfunctionaliteit.
Vergroting bruikbaarheid VIR	• Betere uitvoering, meer melden, meer meldingsbereidheid. • Uitbreiding van de meldingsbevoegden: scholen, ggz, artsen. • Meer inzicht geven aan de professional: bij een match laten zien welke andere partijen betrokken zijn. • Meer inzicht te geven in het functioneren van de index door rapportages beschikbaar te stellen. • Oplossen van privacyvraagstukken door politie meer gegevens te laten delen.

Opvolging van de match - casusonderzoek	
Respondenten:	BJZ (5), CJG (1), CVD (3), Halt Rotterdam Rijnmond (2), JOS (1), TVA (2), WSG (1)
Match-bericht ontvangen:	• 12 van de 15 meldingsbevoegden hebben zelf match-bericht ontvangen • 3 van de 15 niet. Berichten worden automatisch doorgezet in het systeem (1) of reden is onbekend (2)
Zelf melding gedaan:	• 8 van de 15 meldingsbevoegden hebben zelf melding gedaan • 7 van de 15 niet. Meldingen zijn generiek gedaan (3), door een collega (1) of door het secretariaat (1) of het is onbekend wie de melding heeft gedaan
Contact gezocht naar aanleiding van match:	• In 10 van de 15 gevallen is contactgezocht naar aanleiding van matchsignaal • 5 van de 15 niet. Er was al contact met genoemde instellingen (3) of onbekend (2)
(Meer) hulp ingezet naar aanleiding van uitwisseling van gegevens:	• In geen van deze gevallen is (meer) hulp ingezet Er was al hulp ingezet door de gematchte instellingen (3), er was geen hulp nodig (1) of onbekend (2)
Meerwaarde en toekomst - casusonderzoek	
Meerwaarde:	Respondenten van het casusonderzoek benoemen de volgende meerwaarde: • Het overzicht betrokken partijen is handig. Je kan snel contact met elkaar leggen omdat de gegevens al in de mail staan. (3) • Vroegtijdiger signaleren door vroegtijdig inzicht te krijgen in betrokken partijen. Doordat er overzicht is van hulpaanbieders kan mogelijke aanvullende hulpvraag goed worden opgepikt. (1) • Door SISA wordt actief gebeld en volgt een afstemming over wie de regie heeft. (1) Respondenten van het casusonderzoek benoemen de volgende knelpunten: • Signalering volgt pas nadat hulp is ingezet, er is geen sprake van vroegsignalering. (4) • Het overzicht van betrokken partijen is te beperkt (hulpverlener ontbreekt, andere partijen ontbreken). (2) • Het probleem van de wachtlijsten bij ketenpartners en zorgaanbieders wordt niet opgelost. Zelfs als er vroeger wordt gesignaleerd kan er niet

	tijdiger passende hulp worden ingezet. (1)
Vergroting bruikbaarheid VIR:	Bruikbaarheid van de VIR kan volgens respondenten van het casusonderzoek worden vergroot door: • matchsignalen sneller door te sturen (kan 2 weken duren) (2); • matchsignalen van cliënten met afgesloten dossiers niet meer mogelijk te maken/ eruit te halen. Hier wordt niets mee gedaan (2); • betrokken hulpverleners te noemen in het matchbericht (deze ontbreekt) (2); • basale inhoudelijke informatie direct uitwisselen (1). Een aantal personen is tevreden over huidige verwijsindex en noemt geen mogelijkheden voor vergroting bruikbaarheid.(2)

B7 Convenantgebied Utrecht

Deze bijlage is gebaseerd op gesprekken met de Regiobeheerder voor diverse gemeenten in gebied Utrecht, procescoördinator gemeente Utrecht, regionaal coördinator Vitras, en daarnaast op de uitkomsten van het casusonderzoek.

Organisatie	
Dekkingsgebied	7 gemeenten: De Bilt, Renswoude, Rhenen, Utrechtse Heuvelrug, Veenendaal, Wijk bij Duurstede, Zeist.
Convenant, afspraken	Er is een samenwerkingsconvenant (daterend 23-03-2009). Hierin staat beschreven hoe men om moet gaan met privacy, hoe jeugdigen geregistreerd moeten worden en ook hoe lang een registratie blijft bestaan. Het is een convenant op hoofdlijnen. Organisaties bepalen uiteindelijk zelf wanneer zij registreren.
Aangesloten organisaties:	o.a. CJG, basisgezondheidszorg: maatschappelijk werk, thuisbegeleiding, BJZ, jongerenwerk, consultatiebureaus, scholen (VO en PO), peuterspeelzalen en kinderopvang MEE, indigo, William Schrikker Groep, noagg, Youke, leger des heils, timon, humanitas-dmh, jeugdhulp op maat (rading, lijn5, intermetzo, lindenhorst/almata), victas, kwintes, ggz instellingen(een aantal), verloskundige praktijken, enkele huisartsenpraktijken, enkele logopedistenpraktijken, enkele diëtistepraktijken, enkele fysiotherapeuten, enkele psychologen/ psychiaters, enkele kindertherapeuten, leerplicht, wijkteams (Juridische dekking is hierbij nog niet goed geregeld, alleen als de moederorganisatie in het privacy protocol zit mag info worden gedeeld)
Regierol	Beleidsfunctionaris werkzaam bij het CJG. Belangrijkste taak van deze functionaris is het aansluiten van nieuwe organisaties. Daarnaast zorg voor nieuwe aansluitingen, monitoren van matches en nagaan of er al dan niet actie wordt ondernomen n.a.v. een match. ICT wordt beheerd door Multisignaal.
Multisignaal in het kort	Multisignaal is de verwijsindex en het voorportaal van de landelijke VIR voor de regio Utrecht en Amersfoort. Functionaliteiten: • melden/registreren • notificatie bij match
Borging en bevordering gebruik	• Multisignaal verzorgt voorlichting, training, documentatie aan professionals/instellingen bijv. gesprekstraining “niets doen is geen optie”. • Organisaties worden aangestuurd op het opzetten van profielen die als richtlijn dienen voor de professionals wanneer zij een kind in de VIR moeten zetten. • Deelname van organisaties wordt bevorderd door de regiobeheerder en projectmedewerkers/procescoördinatoren van de gemeente. • CJG doet aan matchbewaking namens verschillende gemeenten in gebied Utrecht. Taken: website beheren, trainingen, presentaties etc. Aansluitingen verzorgen, accounts aanvragen, systeem laten werken. Bijeenkomsten met provincie organiseren, folders ontwikkelen, convenanten optimaliseren.
Melden, matches	
Aantal meldingen: (1 jan-1 jul 2014)	438 meldingen

Aantal matches: (1 jan-1 jul 2014)	479 signalen. In de stad Utrecht zijn ongeveer 60 matches per maand. Ongeveer 5 matches per week worden actief behandeld.
Manier waarop wordt gemeld	Er is een handleiding opgesteld over hoe een melding kan worden gemaakt in de verwijsindex. Er wordt ook generiek gemeld. Veel organisaties zetten jongeren standaard in de verwijsindex (BJZ en andere 2e lijns organisaties). Bij Vitras worden geen generieke meldingen gedaan. Binnen de organisatie van de respondent die wij spraken is de werkwijze vastgelegd in interne werkinstructies De regiobeheerder die wij spraken gaf aan dat er nog veel onduidelijkheid is over wanneer men moet registreren in de verwijsindex.
Redenen om niet te melden	De respondenten van organisaties die wij spraken gaven aan dat professionals niet melden om de volgende redenen: • ze zien soms de meerwaarde niet in van het doen van een melding. • ze zijn niet gemotiveerd voor het doen van een melding. Het melden levert hen weinig op, ze kennen de andere hulpverleners al. • de professional moet bij een melding en/of match de cliënt hiermee confronteren, daarmee kan de vertrouwensband worden geschaad • lastig om aan ouders te moeten melden dat hun kind in de VIR wordt geregistreerd • Onder hulpverleners heerst het beeld dat ze iedereen in beeld hebben, en dan geen systeem nodig hebben.
Manier waarop match wordt opgevolgd	rechtstreeks naar de medewerker die de melding heeft gedaan c.q. die de generieke melding verzorgt. In het regiemodel is vastgelegd bij wie het initiatief tot het leggen van contact ligt. Het regiemodel zegt wie wie moet bellen. Vaak is er al contact tussen de betreffende professionals. Er ontstaat een mogelijkheid om zaken met elkaar af te stemmen. Door Vitras worden professionals gestimuleerd om bij een match met elkaar om tafel te gaan inclusief het gezin
Redenen om match niet op te volgen	De respondent van de organisatie die wij spraken gaf aan dat professionals een match niet altijd opvolgen om de volgende redenen: • tijdgebrek • andere partij is vaak al bekend
Informeren over melding, toestemming vragen voor gegevensuitwisseling	Ouders moeten worden geïnformeerd dat hun kind in de verwijsindex wordt gezet en dat bij een match toestemming wordt gevraagd voor eventuele uitwisseling van informatie. Daarnaast informeren professionals ouders met folders of met een laagdrempelige tekst. Indien organisaties in het kader van een match informatie willen uitwisselen, wordt hiervoor aan ouders toestemming gevraagd.
Knelpunten	• Er ontbreken nog enkele belangrijke organisaties zoals de ziekenhuizen, kinderartsen, huisartsen en grote praktijken van pedagogen, logopedisten en kraamhulp. • Er valt nog een verbeterslag te maken rondom de informatievoorziening over de verwijsindex richting ouders. Het feit dat een kind in de verwijsindex wordt geregistreerd wordt te zwaar opgevat. Het zou meer genormaliseerd moeten worden op de website van de overheid. De tekst is voornamelijk op risico's gericht. Ouders die informatie zoeken en deze site bezoeken, kunnen hierdoor afhaken. Er zijn weinig klachten van ouders of jongeren, wel eens een vraag, voornamelijk over het proces. • Criteria voor verwijsindex zijn tweeslachtig: zowel voor risicokinderen als voor vroegsignalering. Dat strookt niet met elkaar.
Meerwaarde	
Vroegtijdiger passende hulp	Respondenten geven aan dat als professionals eerder met elkaar in contact komen er gezamenlijk kan worden gekeken welke hulpverlening passend is. Ook kan worden voorkomen dat hulpverlening opgeschaald moet worden. Problemen kunnen sneller worden geïdentificeerd. De verwijsindex kan zorgen voor openheid naar de ouders toe rondom een probleem. Twee respondenten geven aan dat de verwijsindex leidt het tot inzetten van vroegtijdige hulp, specifiek in gevallen wanneer BJZ nog niet betrokken is. Een andere respondent geeft aan dat de verwijsindex alleen leidt tot vroegtijdige passende hulp bij gescheiden gezinnen of als er sprake is van een verhuizing. In andere gevallen draagt de verwijsindex niet bij aan het vroegtijdiger inzetten van passende hulp.

Meerwaarde aansluiting landelijke VIR	• Contactgegevens van professionals uit andere regio's In beeld krijgen en houden van: • zorgmijders; • verhuizers, met name multiprobleemgezinnen.
Toekomst	
Mogelijkheden	De transitie is een nieuwe ontwikkeling en iedereen moet opnieuw positie bepalen, en in deze tijd is de verwijsindex daar ook nog eens bij uitstek een goed hulpmiddel voor om elkaar te blijven vinden! Het is niet altijd meer duidelijk wie er straks mee bezig is, het wijkteam of een andere organisatie. Er komen nieuwe teams die zich gaan buigen over multiprobleem gezinnen en gezinnen die nog niet in beeld zijn. de vraag is hoe het gebruik van de VIR wordt ingezet. Teams maken verschillende moves waarin de een beter slaagt dan de ander. Van belang is om multidisciplinair te werk te gaan. Je hebt te maken met mensen en hoe zij tegenover samenwerken en de VIR aankijken. Als een professional niet gewend is te signaleren doet hij dat straks ook niet. Er kan niet blind worden gevaren op de verwijsindex. Er moet in ieder geval aandacht worden besteed aan het gebruik van de verwijsindex. Een van de respondenten vindt het een inbreuk op de privacy van gezinnen in de gezinsfunctionaliteit ook op bloedlijn gematcht kan worden.

Opvolging van de match - casusonderzoek	
Respondenten: WSG (3), MEE (1), Vitras (2), gemeente Zeist (2), Kwintes (5), Youke (3), GGD (2), BKZ (1), school (1)	
Match-bericht ontvangen: 18 van de 20 meldingsbevoegden hebben zelf match-bericht ontvangen, 2 van de 20 niet	
Redenen voor niet zelf ontvangen:	• Respondent kon niet op BSN-nummer zoeken en zodoende niet nagaan welke vervolgstappen zijn gezet bij de betreffende casus (1) • Collega heeft de notificatie van de match ontvangen (1)
Zelf melding gedaan: 13 van de 20 meldingsbevoegden hebben zelf melding gedaan, 7 van de 20 niet.	
Redenen voor niet zelf melding gedaan:	• Respondent kon niet op BSN-nummer zoeken en zodoende niet nagaan welke vervolgstappen zijn gezet bij de betreffende casus (1) • Respondenten weten niet wie de melding heeft gedaan (3) • Collega heeft melding gedaan (1) • BJZ heeft melding gedaan (1) • RvdK heeft melding gedaan (1)
Contact gezocht naar aanleiding van match: in 5 van de 20 gevallen is contact gezocht naar aanleiding van matchsignaal, 15 van 20 niet.	
Redenen voor geen contact opnemen:	• Er is al sprake van contact en samenwerking tussen de verschillende partijen voordat er een match ontstaat (7) • Andere partij had onterecht een melding gedaan (1) • Meldingen zijn gedateerd (2) • Respondent kon niet op BSN-nummer zoeken en zodoende niet nagaan welke vervolgstappen zijn gezet bij de betreffende casus (1) • Geen reden (4)
(Meer) hulp ingezet naar aanleiding van uitwisseling van gegevens: in geen van de gevallen is er (meer) hulp uitgezet.	
Redenen voor geen hulp inzetten:	• Er was al reeds hulp ingezet (4) • Niet bekend (1)

Meerwaarde en toekomst - casusonderzoek	
Meerwaarde:	Respondenten van het casusonderzoek benoemen de volgende meerwaarde: • Eerder en makkelijker contact met de andere hulpverlener (1) • Soms komen nieuwe partijen boven water waarvan een hulpverlener nog niet op de hoogte was (1) • In één oogopslag kunnen zien wie betrokken is in een casus (1) • Door de verwijsindex wordt men meer bewust van het feit dat samenwerking belangrijk is (2) Respondenten van het casusonderzoek benoemen de volgende knelpunten: • Er is vaak al contact met professionals (10).
Vergroting bruikbaarheid VIR:	Bruikbaarheid van de VIR kan volgens respondenten van het casusonderzoek worden vergroot door: • Meer laagdrempelige partners aan te sluiten bij de verwijsindex (scholen, kinderdagverblijven en huisartsen) (8) • Training en inbedding in de werkprocessen van alle ketenpartners (1) • Meer algemene bekendheid aan de verwijsindex te geven (1)

B8 Convenantgebied Zwolle

Deze beschrijving is gebaseerd op gesprekken met de convenantmanagers, sleutelpersonen vanuit de gemeente en betrokken instellingen, en daarnaast op de uitkomsten van het casusonderzoek.

Respondenten:

BJZ Overijsel

Gemeente Zwolle

Dekkingsgebied	Zwolle
Convenant, afspraken	Afspraken zijn vastgelegd in een convenant verwijsindex risicojongeren Zwolle (daterend 1-2-2011). Aan het convenant zijn bijlagen gekoppeld waarin een begrippenlijst, werkproces, privacy protocol en toelichting privacy protocol zijn vastgelegd.
Aangesloten organisaties (status 14 april):	Aangesloten organisaties zoals benoemd in het convenant 1-12-2011): Bureau Jeugdzorg Overijssel, Travers Welzijn, Kinderopvang Doomijn, AMW De Kern (Dimence), Gemeente Zwolle (o.a. leerplicht/RMC/Schuldhulpverlening, Tactus, MEE IJsseloevers, GGD IJsselland, ICARE Jeugdgezondheidszorg, Steunpunt Huiselijk Geweld IJsselvecht, Catent, Stichting Jenapleinschool Zwolle, Stichting O.C. De Ambelt, Openbaar Onderwijs Zwolle en Regio, Stichting Christelijk Primair Onderwijs Vivente, VGPO Accretio, Greijdanus College (Stichting Gereformeerd Voortgezet Onderwijs in Oost Nederland), Katholieke Pabo Zwolle, Stichting voor S.O. op Ger. Grondslag, AOC de Groene Welle, ROC Onderwijsgroep De Landstede, Vrije School Michaël (Stichting Vrije School Zwolle), Politie IJsselland, Raad voor de Kinderbescherming.
Regierol	• De gemeente (medewerker, 1 dag per week) voert de coördinatie over de implementatie. • In het kader van implementatie heeft de gemeente gesprekken gevoerd (en voert nog gesprekken, convenant opgesteld inclusief bijlagen, netwerkoverleg voor de VIR geïnitieerd (niet tot stand gekomen). Workshops

	gegeven. • De gemeente geeft te kennen nu (te) weinig tijd voor de regie te hebben. • Het functioneel beheer van VIS 2 is in handen van Link2Control. (hierna te noemen VIS2)
VIS2 in het kort	VIS2 is een systeem voor casusregie. VIS2 heeft aparte module voor de verwijsindex en het voorportaal van de landelijke VIR dat wordt gebruikt door meerdere gemeenten in de provincie. Functionaliteiten: • melden/registreren • notificatie bij match
Borging en bevordering gebruik	• Gemeente Zwolle heeft trainingen gegeven, specifiek en een wekelijkse workshop voor nieuwe medewerkers. • Gebruik is bij een aantal organisaties geborgd in het werkproces door koppeling te maken tussen VIS2 en het eigen systeem. Het is aan de organisaties zelf om de VIR in te bedden in de eigen organisaties. • VIS2 heeft (vooral bij de start) trainingen verzorgd. • Gebruik is door VIS2 bevorderd door koppelingen te maken met systeem van BJZ. • Het werkproces voor de VIR is uitgewerkt in 10 stappen waarbij is beschreven wat de rolverdeling is en verantwoordelijkheden zijn. • Val elk nieuw signaal gaat ook een melding naar het Jeugd Hulp Team.
Melden, matches	
Aantal meldingen: (1 jan-1 jul 2014)	331
Aantal matches: (1 jan-1 jul 2014)	292
Manier waarop wordt gemeld	De respondenten van organisaties die wij spraken melden: • via een semiautomatische koppeling (BJZ) waarbij in het registratiesysteem een vinkje dient te worden gezet opdat de cliënten automatisch worden gemeld. Alle cliënten van BJZ worden gemeld in de verwijsindex. Er vooraf vanuit gegaan dat de cliënt altijd voldoet aan minimaal een van de criteria om te melden. BJZ heeft een werkinstructie.
Redenen om niet te melden	Dat er geen vervolg komt op melding. Te weinig andere partijen zijn actief waardoor er geen matches plaatsvinden. Het systeem werkt daardoor niet. Ook speelt dat melden aan ouders lastig wordt gevonden. Als contact eenmaal loopt is het nog moeilijker. Bij start zou je het direct moeten melden. De respondenten van organisaties die wij spraken gaven aan dat professionals (vaak van andere organisaties) niet melden om de volgende redenen: • Hanteren criteria: wanneer te melden? • Angst voor stigmatisering van de eigen organisatie bij melding: drempelverhogend richting kind en ouder. • Handelingsverlegenheid: hoe maak je het bespreekbaar met de ouders? • 'Er is geen weerstand, wel een drempel: de afweging welke consequenties de melding heeft voor betreffend kind'.
Manier waarop match wordt opgevolgd	De wijze waarop een match opgevolgd zou moeten worden is beschreven in het werkproces. Hierin wordt beschreven wie binnen welke termijn contact opneemt en hoe casusregie tot stand komt. In het werkproces is onderscheid gemaakt tussen een melding uit de vroegsignalering (VIS2) en de VIR archief. Bij een match krijgen de melders een automatisch gegenereerde mail. De opvolging van de match is sterk persoonsafhankelijk. Medewerkers gaan daar op eigen manier mee om. Binnen een organisatie is er veel verschil. Zo kan de ene medewerker altijd opvolging geven en de andere medewerker de melding van een match verwijderen zonder daar opvolging aan te geven. De respondenten van Bureau Jeugdzorg geven aan dat er weinig tot geen sturing plaats vindt binnen de organisatie op eenduidige toepassing van de verwijsindex.
Redenen om match niet op te volgen	• Er is al contact met de andere partij(en). • Informatie over de andere partijen is niet volledig of up to date.

	• Cliënt is niet meer in beeld bij partij.
Informeren over melding, toestemming vragen voor gegevensuitwisseling	• BJZ informeert over de melding en vraagt toestemming bij een match om informatie te delen.
Knelpunten	• VIR wordt weinig gebruikt. Probleem is dat als een organisatie geënthousiasmeerd is en gaat melden er te weinig andere meldingen zijn waardoor en geen matches ontstaan en het enthousiasme en draagvlak en actieve kennis over gebruik weer afnemen. • Draagvlak in de organisatie is een groot knelpunt. Op papier en in een aantal organisaties zijn werkinstructies. In praktijk constateren meerdere respondenten dat het draagvlak in de breedte ontbreekt: van directie/ bestuur naar management naar uitvoering. Omdat duidelijke sturing op gebruik ontbreekt, kan op uitvoeringsniveau telkens weer discussie ontstaan over het gebruik, bijvoorbeeld rond criteria. • Het bleek moeilijk om coördinatoren bij de organisaties echt betrokken te krijgen. Ze kwamen simpelweg niet op afspraken. • Verder heeft aantal organisaties geen prioriteit gegeven aan VIR. (zoals de GGD). • De focus miste, er waren te veel betrokkenen en de voorlopers steken er energie in maar die wordt niet beloond met matches. • Voorveld is niet goed betrokken.
Meerwaarde	
Vroegtijdiger passende hulp	De respondenten zien geen meerwaarde van de VIR in het vroegtijdig signaleren van problemen. Deels omdat de gezinnen al in beeld zijn en deels omdat de partijen die melden geen rol hebben in vroegsignalering maar een rol hebben in casusregie of het bieden van hulp en zorg. Vooral omdat BLZ en leerplicht veel van de meldingen doen kan er al geen sprake zijn van vroeg signalering aldus de respondenten. Er is wel het beeld dat de verwijsindex, mits anders georganiseerd met meer betrokkenheid van het voorveld, vroegsignalering kan bevorderen. De verwijsindex heeft in de huidige vorm wel meerwaarde in het verschaffen van nieuwe informatie en in het afstemmen van hulp. En hier speelt ook dat het gaat om DAT en WAT. De VIR is alleen als DAT info ingezet. Dat is volgens geïnterviewden niet voldoende. Voor acties/ vervolg is ook behoefte aan de inhoudelijke informatie.
Meerwaarde aansluiting landelijke VIR	In beeld krijgen en houden van • zorgmijders; • verhuizers, met name multiprobleemgezinnen.
Toekomst	
Mogelijkheden	• Gebruik van de VIR opnemen in subsidieverplichtingen • De VIR wordt onderdeel van TOP, het nieuwe systeem. De DAT info zal straks in het systeem TOP opgenomen zijn. • Er gaat veel meer samengewerkt worden door de partijen in de sociale wijkteams. Die werken voor mensen van 0-100 jaar in de wijk. Zij voeren al overleggen en delen signalen. De vraag is hoe voorliggende partijen hun signalen kunnen melden. Daar zit de kans: school maatschappelijk werk, JGZ, GGD, welzijn. • Melden zal volgens een deel van de respondenten vooral meerwaarde hebben ten behoeve van zorgmijders en mensen die verhuizen. Ook kan de verwijsindex een frisse start maken door in een breed veld van partijen de VIR opnieuw onder de aandacht te brengen. Een frisse start met focus op de partijen in het voorveld.
Vergroting bruikbaarheid VIR	• 0-100 • Gezinsmeldingen kunnen doen • Focus op het voorveld, niet op de hulp en zorg instanties. De laatsten moeten apart automatisch melden ten behoeve van de landelijke functies/ meerwaarde. • Verbinding zorg, onderwijs versterken via de VIR

Respondenten casusonderzoek

Gemeente BJZ Overijssel (11), GGD IJsselland (3) Icare (2)

Opvolging van de match - casusonderzoek	
Match-bericht ontvangen:	• Alle 16 meldingsbevoegden hebben zelf bericht ontvangen.
Zelf melding gedaan:	• 5 van de 16 meldingsbevoegden hebben zelf melding gedaan • 11 niet. Meldingen zijn generiek gedaan (1), door een collega/ secretariaat (8) en weet niet (2).
Contact gezocht naar aanleiding van match: Redenen voor afwijkingen:	• In 4 van de16 gevallen is contactgezocht naar aanleiding van matchsignaal, 11 niet en 1 onbekend Al ingang gezet door de RvdK (6), overdrachtsmelding (2), heeft geen zin (1), was niet meer relevant (1).
(Meer) hulp ingezet naar aanleiding van uitwisseling van gegevens:	• In geen van de 4 gevallen dat contact is geweest is (meer) hulp ingezet. • Er was al hulp ingezet (4)
Meerwaarde en toekomst casusonderzoek	
	• Misschien niet vroegtijdig maar het systeem is wel behulpzaam en prettig • De VIR helpt om direct een zorg manager aan te stellen. • De VIR helpt om de problemen helder te krijgen • De VIR helpt om betrokkenen in beeld te krijgen

DSP - groep

Onderzoek – Advies – Management

DSP-groep BV
Van Diemenstraat 374
1013 CR Amsterdam

T +31 (0)20 625 75 37
dsp@dsp-groep.nl
www.dsp-groep.nl

KvK A'dam 33176766

DSP-groep, opgericht in 1984, is een onafhankelijk landelijk bureau voor onderzoek, advies en management, met vijftig medewerkers. We werken in opdracht van overheden en maatschappelijke organisaties op regionaal, lokaal en (inter)nationaal niveau.

Werkvelden
De werkvelden waarop we de meeste expertise hebben opgebouwd zijn veiligheid, jeugd, sport, kunst en cultuur, onderwijs, openbare ruimte en groen, sociaal beleid, stedelijke vernieuwing, welzijn, wonen en wijkgericht werken.

Dienstverlening
We ondersteunen onze opdrachtgevers bij complexe vraagstukken. We kunnen onderzoek doen, een registratiesysteem of monitor ontwikkelen, een advies uitbrengen, een beleidsvisie voorbereiden, een plan toetsen of tijdelijk het management voeren. DSP-groep geeft ook trainingen, workshops en lezingen.

Meer weten?
Neem vrijblijvend contact met ons op voor meer informatie of om een afspraak te maken. Bezoek onze website www.dsp-groep.nl voor onze projecten, publicaties en opdrachtgevers.